

การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
ตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร

ปริญญานิพนธ์

ของ

รสริน สุทองหล่อ

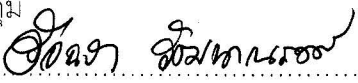
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา

เมษายน 2543

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

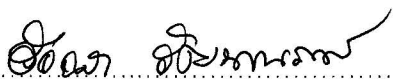
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก การอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนานรงค์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สุกตลุง)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนานรงค์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สุกตลุง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.สมสุข ธีระพิจิตร)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เลิรมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. 2543

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางรงค์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู่ กรรมการควบคุม ปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้ข้อคิดและคำแนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์ อย่างยิ่งต่อการศึกษา ดร.สมสุข ธีระพิจิตร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์ กรรมการสอบเพิ่มเติม ซึ่งได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะที่ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ดิลก บุญเรืองรอด รองศาสตราจารย์ ดร. ประพนธ์ เจียรกุล รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา จัตุชัย และ ดร.พูลทรัพย์ นาคณาภา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข แบบสอบถาม

ขอขอบคุณผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ที่ได้ กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณทุกท่านที่ไม่สามารถกล่าวนามได้ ทั้งหมดที่มีส่วนช่วยเหลือ ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ให้แก่ผู้วิจัย

รสริน สุทองหล่อ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	8
ความสำคัญของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
สมมุติฐานการวิจัย.....	12
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
ความหมายของการศึกษาทางไกล.....	13
หลักการและรูปแบบของการศึกษาทางไกล.....	15
ประวัติความเป็นมาของระบบการศึกษาทางไกล.....	21
ระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.....	34
องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล...	42
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	56
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดกระทำข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63

บทที่	หน้า
5. สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	101
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	101
วิธีดำเนินการวิจัย.....	101
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
สรุปผลการวิจัย.....	103
อภิปรายผล.....	105
ข้อเสนอแนะ.....	115
บรรณานุกรม.....	118
ภาคผนวก.....	125
ภาคผนวก ก หนังสือแนะนำและแบบสอบถาม.....	126
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม.....	142
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับและ	
ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ.....	144
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	147

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา จำแนกตามสถานภาพ.....	57
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างอาจารย์และผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพ.....	57
3 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามนักศึกษาที่ส่งไปและได้รับคืนสมบูรณ์ จำแนกตามสถานภาพ.....	60
4 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามอาจารย์และผู้บริหารที่ส่งไปและ ได้รับคืนสมบูรณ์ จำแนกตามสถานภาพ.....	61
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น ของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน.....	64
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น ของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ เป็นรายข้อ.....	65
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น ของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านอาจารย์ เป็นรายข้อ.....	66
8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น ของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านวิธีสอน เป็นรายข้อ.....	67
9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น ของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านสื่อการเรียนการสอน เป็นรายข้อ.....	68
10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น ของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายข้อ.....	69

[illegible]

20	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิด ของผู้บริหารที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านวิธีสอน เป็นรายข้อ.....	82
21	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิด ของผู้บริหารที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านสื่อการเรียนการสอน เป็นรายข้อ.....	83
22	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิด ของผู้บริหารที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายข้อ.....	84
23	เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำแนกตาม โปรแกรมวิชาที่ศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน.....	85
24	เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำแนกตาม ศูนย์การศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน.....	86
25	เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ จำแนกตามศูนย์การศึกษา เป็นรายคู่.....	87
26	เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านอาจารย์ จำแนกตาม ศูนย์การศึกษา เป็นรายคู่.....	88
27	เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านวิธีสอน จำแนกตาม ศูนย์การศึกษา เป็นรายคู่.....	89
28	เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกตามศูนย์การศึกษา เป็นรายคู่.....	90

29	เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามศูนย์การศึกษา.....	91
30	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำแนกตาม หมวดวิชาที่สอน โดยรวมและเป็นรายด้าน.....	92
31	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำแนกตามประสบการณ์ ในการสอน โดยรวมและเป็นรายด้าน.....	93
32	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำแนกตามประสบการณ์ ในการบริหาร โดยรวมและเป็นรายด้าน.....	94
33	ค่าความถี่ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษา อาจารย์ และ ผู้บริหาร ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ จากแบบสอบถาม ปลายเปิด.....	96
34	ค่าความถี่ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษา อาจารย์ และ ผู้บริหาร ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านอาจารย์ จากแบบสอบถามปลายเปิด.....	97
35	ค่าความถี่ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษา อาจารย์ และ ผู้บริหาร ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านวิธีสอน จากแบบสอบถามปลายเปิด.....	98
36	ค่าความถี่ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษา อาจารย์ และ ผู้บริหาร ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านสื่อการเรียนการสอน จากแบบสอบถาม ปลายเปิด.....	99

37 ค่าความถี่ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษา อาจารย์ และ
ผู้บริหาร ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล
ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการวัดและประเมินผล จากแบบสอบถาม
ปลายเปิด..... 100

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ขนาดของกลุ่มผู้เรียนกับรูปแบบการสอนในระดับอุดมศึกษา.....	45
2 ขั้นตอนกระบวนการประเมินผลการเรียนการสอน	52

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง และปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งก็คือ “การศึกษา” ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ ความเจริญก้าวหน้าของประเทศ สามารถวัดได้จากระดับการศึกษาของประชากรส่วนใหญ่ ประเทศที่พัฒนาทั้งหลายล้วนมีประชากรที่ได้รับการศึกษาในอัตราที่สูง ซึ่งมีผลให้เกิดความก้าวหน้าในด้านวิทยาการ และเทคโนโลยีที่ใช้ในการช่วยให้ผลผลิตด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น นอกจากนี้การศึกษายังมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาความคิดของบุคคลในด้านความสำนึก การมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย สำหรับประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ได้ดำเนินการลงทุนในด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งในด้านสติปัญญาและมีทักษะในด้านต่างๆ โดยมุ่งหวังที่จะให้ประชาชนส่วนใหญ่ในสังคมสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข และมีการพัฒนาของสังคมต่อเนื่องกันไป การศึกษาเป็นกิจกรรมของชีวิตเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นการศึกษาจึงเป็นความต้องการอันเป็นพื้นฐานที่จะนำไปใช้ในการแสวงหาปัจจัยอื่นที่จำเป็นสำหรับชีวิต เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งหมายถึงการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความสามารถในการคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงต่างๆ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 2) การศึกษาจึงนับเป็นส่วนสำคัญ และเป็นปัจจัยที่จำเป็นที่สุดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีคุณภาพ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเช่นเดียวกับชีวิต คือมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้นคนเราต้องได้รับการศึกษาอยู่ตลอดเวลา และต้องดำเนินไปตลอดชีวิต (Life Long Education) แนวคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดที่นำมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน นอกจากนี้ ลีปบ์นัท เกตุทัต (2538:10) ได้กล่าวในการแสดงปาฐกถาเรื่อง “สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร” ณ ห้องประชุมสภานิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่า การที่จะพัฒนาให้ประชากรชาวไทยมีความรู้ โดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการพัฒนา นั้นจะต้องมุ่งพัฒนาการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดเวลา การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามีเป้าหมายที่แตกต่างไปจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งที่

การถ่ายทอดและพัฒนาองค์ความรู้ที่สูง และผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาจะมีโอกาสที่ดีกว่าในการหางานทำ ซึ่งเป็นงานที่ต้องใช้ทักษะและความรู้ในระดับที่สูงกว่า ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับนี้จะมีโอกาสสร้างงานใหม่มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลถึงการกระจายการทำงานและช่วยลดปัญหาการว่างงานของแรงงานในระดับอื่นๆ ดังนั้นประเทศที่มีสัดส่วนของประชากรที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาสูงย่อมสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารทำให้การรับและส่งข่าวสารข้อมูลมีความก้าวหน้ามากขึ้น การกระจายของเทคโนโลยีสารสนเทศมีส่วนต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคคล ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ความต้องการของนักเรียนที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และบุคลากรในภาครัฐและเอกชนต่อการเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษามีมากขึ้น ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีผู้สนใจเข้าศึกษาเป็นจำนวนมากเนื่องจากประหยัดค่าใช้จ่ายในการศึกษามากกว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนก็ไม่สามารถรองรับความต้องการของบุคคลเหล่านั้นได้อย่างเพียงพอ

จากสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของจำนวนประชากร ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีผลทำให้รูปแบบของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปจากระบบเดิม คือ การสอนที่จำกัดขอบเขตอยู่เฉพาะในห้องเรียน โดยครูเป็นผู้ให้ความรู้ และทักษะแก่ผู้เรียนไปเป็นรูปแบบของกระบวนการมวลชน (Mass Movement) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาจึงได้รับความสนใจเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทางไกล ดังจะเห็นได้จากการที่คณะรัฐมนตรีมีมติรับในหลักการของนโยบาย ไอที 2000 ซึ่งใจความของภารกิจหลักประการหนึ่งในสามประการของไอที 2000 ก็คือการลงทุนพัฒนาคุณภาพของพลเมือง ได้แก่การสร้างพลเมืองที่อ่านออกเขียนได้และบุคลากรที่มีทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเพียงพอและมีข้อความตอนหนึ่งกล่าวถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไว้ว่า “จุดอ่อนทางด้านการบริการการศึกษาที่ประเทศกำลังเผชิญอยู่ อาจจะแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาทางไกลที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น สื่อประสม (Multi-media) วิดีโอปฏิสัมพันธ์ (Video-Conference) อินเทอร์เน็ต (Internet) เป็นต้น สามารถพัฒนาการศึกษาและการฝึกอบรมให้แก่เด็กนักเรียนและนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ทั้งยังสามารถให้บริการการศึกษาต่อเนื่องแก่ผู้ใหญ่ เพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ให้ทันสมัยยิ่งขึ้นไปอีก (ไพรัช รัชพงษ์. 2540 : 25)

การเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกลจึงนับเป็นความพยายามของมนุษย์อีกก้าวหนึ่งที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ประโยชน์ในวงการศึกษายุคปัจจุบันและในอนาคต การเรียนการสอนในระบบทางไกลนี้จะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการดำเนินงานและ

องค์ประกอบอื่น ๆ ที่สำคัญหลายประการ อาทิเช่น ลักษณะการจัดการเรียนการสอนจะต้องเอื้อให้ผู้เรียนสามารถใช้เวลาวางศึกษาด้วยตนเอง มีอิสระในเรื่องการใช้เวลาเรียน และสถานที่เรียน มีการใช้สื่อการเรียนชนิดต่าง ๆ จัดหาสื่อและอุปกรณ์การเรียนเพื่อให้เหมาะสมกับการศึกษาด้วยตนเอง โดยการใช้สื่อหลายประเภท และกระจายวัสดุ อุปกรณ์นั้นออกไปยังสถานที่ต่าง ๆ ที่ใช้เป็นที่จัดการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง (Kaye. 1979 : 55) มีการจัดระบบบริหารและจัดการในเรื่องของผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา การจัดศูนย์บริการการศึกษา รวมทั้งระบบการผลิตและการจัดส่งสื่อให้ผู้เรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จัดระบบควบคุมคุณภาพในด้านองค์ประกอบของการสอนทางไกล เช่น กระบวนการเรียนการสอน วิธีการวัดประเมินผล และปรับปรุงกระบวนการ (พัลลภ พิริยะสุวงศ์, 2540 : 40)

การจัดการศึกษาทางไกลจึงเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่เป็นสิ่งใหม่ ซึ่งคาดว่าจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบการเรียนการสอนแบบเดิม อาทิ การใช้เทคโนโลยีบางอย่างทดแทนการสอนและวิธีการสอน ซึ่งในระยะเริ่มแรกนักศึกษาและอาจารย์อาจไม่คุ้นเคยจึงอาจส่งผลกระทบต่อผลการเรียน มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์และผลกระทบต่อตำราที่ใช้อยู่ในปัจจุบันที่จะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับระบบการเรียนการสอน การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนวัตกรรมใหม่ หรือความคิดใหม่ๆ นี้ อาจจะไม่เป็นที่ยอมรับและไม่สามารถนำมาใช้ในสังคม หรือมีอิทธิพลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมได้ สิ่งใหม่ ๆ ลิบอย่างอาจมีเพียงอย่างเดียวที่ประสบผลสำเร็จและเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม จึงจะต้องหาวิธีการที่จะทำให้สมาชิกในสังคมตระหนักถึงความจำเป็นในการยอมรับสิ่งใหม่ ๆ เหล่านี้ และทำให้สมาชิกในสังคมรู้จักการตัดสินใจยอมรับสิ่งใหม่อย่างมีเหตุผล รวมทั้งสามารถใคร่ครวญถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการยอมรับสิ่งใหม่ ๆ (ลาลี ทองทิว. 2526 : 5)

สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เป็นสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ปฏิบัติภารกิจหลักทั้งทางด้านการผลิตบัณฑิต วิจัย บริการสังคมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มาอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของการผลิตบัณฑิตได้มีการพัฒนารูปแบบและระบบ การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้มีนักเรียนและบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสนใจสมัครเข้าศึกษาในสถาบันราชภัฏสวนดุสิตเป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากมีข้อจำกัดของอาคารสถานที่และบุคลากรทำให้ไม่สามารถขยายจำนวนรับนักศึกษาให้เพียงพอ กับความต้องการได้ ประกอบกับช่วงระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา สถาบันได้เพิ่มจำนวนรับนักศึกษามากขึ้นตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้ประสบกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก แนวความคิดเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีใช้ในการจัดการเรียนการสอน จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สถาบันเห็นว่าเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษารูปแบบใหม่

อันจะเป็นการขยายโอกาส และเป็นการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา และคุณภาพของการจัดการศึกษาที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เป็นการแก้ปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ผู้สอน ที่มีความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ในสาขาวิชาที่ขาดแคลน และเป็นการลดต้นทุนการเดินทางของนักศึกษาที่จะต้องเดินทางเข้ามาในสถาบัน รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้รับฟังการบรรยายจากอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ได้เท่าเทียมกัน ตลอดจนสนับสนุนให้มีการใช้บุคลากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาด้วยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการขยายโอกาสทางการศึกษาไปสู่ศูนย์การศึกษาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงคุณภาพของการศึกษาให้อยู่ในระดับเดียวกันกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ โดยใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกลแบบ 2 ทาง คือ ผู้บรรยายและผู้เรียนสามารถตอบโต้กันได้ทันทีแม้จะอยู่คนละสถานที่ เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนเสมือนมีชั้นเรียนตามปกติ สร้างความสามารถทางการศึกษาและคุณภาพของการจัดการศึกษาที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ตลอดจนลดปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ผู้สอน เพื่อสนองตอบความต้องการของนักเรียน และบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และมีประสิทธิภาพ (สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. 2541 ก : 2)

สถาบันราชภัฏสวนดุสิตจึงได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกสถาบัน (Off-campus-Learning Center) ขึ้น และนำระบบการเรียนการสอนแบบทางไกล (Distance Education) เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษาภาคสมทบ ซึ่งได้เปิดรับสมัครรุ่นแรก ในปีการศึกษา 2539 สาขาวิชาศิลปศาสตร์ ระดับอนุปริญญา และระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) จำนวน 2 โปรแกรมวิชา คือ โปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ และโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป การจัดการศึกษาในระบบนี้เป็นการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถาบันราชภัฏหรือหลักสูตรอื่นใดที่สภาประจำสถาบันราชภัฏรับรอง โดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลางของการเรียน อาศัยการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายและเหมาะสมกับสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน สื่อและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษาระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ได้แก่ การเรียนรู้ผ่านระบบวิดีโอปฏิสัมพันธ์ (ระบบ Video Conference) การค้นคว้าผ่านอินเทอร์เน็ต (Internet) การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้ CD-ROM คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) การสืบค้นหนังสือ ยืม-คืน ด้วยระบบห้องสมุด VTLS (Verginia Tech Library System) แบบ On-Line การศึกษาเพิ่มเติมจากการรับฟังรายการวิทยุทางวิชาการของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต การฟังเทปสรุปคำบรรยายประกอบรายวิชา การศึกษาจากเทป วีดิทัศน์ และการศึกษาจากเอกสาร ตำรา แบบฝึกปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอนในลักษณะนี้ สถาบันได้จัดตั้งศูนย์บริการการศึกษาไว้บริการทางวิชาการ ในรูปแบบของการสอนผ่านระบบวิดีโอปฏิสัมพันธ์

(ระบบ Viedo Conference) ซึ่งผู้เรียนสามารถโต้ตอบกับผู้สอนได้ ศูนย์บริการวิชาการดังกล่าวจัดขึ้นภายในสถาบัน คือ ศูนย์การเรียนการสอนทางไกล (ห้องแม่ข่าย) อาคาร 11 ชั้น 4 และ อาคาร 2 ชั้น 2 ผู้เรียน ได้ประมาณห้องละ 100 คน สำหรับศูนย์บริการวิชาการที่จัดตั้งขึ้นนอกสถาบัน ได้แก่ ศูนย์การศึกษาอิมพีเรียลบางนา ชั้น 5 ผู้เรียนได้ประมาณ 400 คน และศูนย์การศึกษาเซ็นทรัล ปิ่นเกล้า ชั้น 7 ผู้เรียนได้ประมาณ 200 คน จัดการเรียนการสอนเป็นระบบไตรภาค แบ่งปี การศึกษาออกเป็น 3 ภาคเรียน แต่ละภาคเรียนจะมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาจะลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกินภาคเรียนละ 12 หน่วยกิต ลักษณะ การจัดการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษาในระบบนี้แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 ผู้เรียนพบ อาจารย์ผู้สอนโดยตรง และลักษณะที่ 2 สอนโดยผ่านระบบวิดีโอปฏิสัมพันธ์ สำหรับรายวิชา 2 หน่วยกิต จะจัดสอนจำนวน 4 ครั้ง 8 ชั่วโมง รายวิชา 3 หน่วยกิต จัดสอนจำนวน 4 ครั้ง 12 ชั่วโมง และมีการจัดสอนเสริม ซึ่งการจัดสอนเสริม สถาบันจะจัดผู้สอนเสริมให้ตามชั่วโมงที่ สถาบันกำหนด ทั้งนี้จะไม่เกินจำนวนชั่วโมงของผู้สอนหลัก (สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. 2541 ข : 1)

ในปีการศึกษา 2541 สถาบันได้ขยายการจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาภาคสมทบ ระบบการศึกษาทางไกลเพิ่มเติมขึ้นอีก 2 ศูนย์ คือ ศูนย์เทคโนโลยีวิวัฒนาการ จังหวัดนครนายก และ ศูนย์พัฒนศึกษาการปราชญ์บุรี จังหวัดปราชญ์บุรี ขณะนี้สถาบันได้จัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษา ภาคสมทบระบบการศึกษาทางไกล เป็นรุ่นที่ 4 มีจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 2,285 คน และนักศึกษา รุ่นแรกบางส่วนได้จบการศึกษาไปในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ที่ผ่านมา ประมาณ 300 คน รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ได้กล่าวถึง การจัดการศึกษาระบบทางไกลว่า แนวโน้มในอนาคตสถาบันจะนำระบบการศึกษาในลักษณะนี้มาใช้จัดการเรียนการสอนสำหรับ นักศึกษาภาคปกติด้วย (ณัฐฐารมณ จุฑาทภัทร รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วรสิน สุทองหล่อ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสำนักส่งเสริมวิชาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2542) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ระบบการศึกษาแบบได้นั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ และผลที่จะได้รับเพื่อสัมฤทธิ์ผลในการจัดการศึกษา องค์ประกอบ ที่มีความสำคัญและส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ได้แก่ ครูผู้สอน อุปกรณ์การสอน เทคนิควิธีในการสอน ตำราแบบเรียน การจัดกิจกรรม การวัดและการประเมินผล อย่างไรก็ตามในการจัดการศึกษาระบบการศึกษาทางไกลของสถาบัน อุดมศึกษาที่ผ่านมาได้ประสบปัญหาหลายประการ (สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต. 2541 : 162) ดังเช่น

1. ความยุ่งยากทางเทคนิคเกี่ยวกับระบบภาพและระบบเสียงของโทรทัศน์
2. การเตรียมการสอนไม่เหมาะสม เน้นการสอนแบบบรรยายหน้ากล้องโทรทัศน์มาก

เกินไป

3. การนำสื่อเข้ามาใช้น้อยเกินไปทำให้ขาดความเป็นรูปธรรม
4. เอกสารประกอบการสอนไม่ดี และไม่เหมาะสมกับเนื้อหา ไม่ครบถ้วน มักจะทำเป็นเพียงหัวข้อ ไม่มีรายละเอียดเพียงพอ
5. ผู้สอนขาดทักษะในการนำเสนอ พูดเบาเกินไปผู้เรียนได้ยินไม่ชัดเจน
6. ใช้วิธีการสอนไม่ดึงดูดความสนใจ

จากการสัมภาษณ์อาจารย์และนักศึกษาที่เรียนในระบบนี้ พบประเด็นปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ดังนี้

1. ด้านการบริหารและบริการ จากการสัมภาษณ์อาจารย์และนักศึกษา (วันดี สิริธนา อาจารย์ประจำฝ่ายจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รสริน สุทองหล่อ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสำนักส่งเสริมวิชาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2542 รัตติยา แก้วเมฆ นักศึกษาโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รสริน สุทองหล่อ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสำนักส่งเสริมวิชาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2542) พบว่าปัญหาในการลงทะเบียนรายวิชาและการชำระเงินค่าธรรมเนียมรวมทั้งการขอรับชุดการเรียน ไม่มีความสะดวกและเอื้ออำนวยให้กับนักศึกษาตลอดจนการจัดส่งข้อมูลข่าวสารหรือเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน การแจ้งผลสอบ และการเทียบโอน ยกเว้นหน่วยกิต มีความล่าช้า การตอบปัญหาและการให้บริการอื่น ๆ นักศึกษาไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร

2. ด้านอาจารย์ผู้สอน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา (ณัฐฐารมณ จุฑาภัทร รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รสริน สุทองหล่อ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสำนักส่งเสริมวิชาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2542 วันดี สิริธนา อาจารย์ประจำฝ่ายจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รสริน สุทองหล่อ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสำนักส่งเสริมวิชาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2542 ยุพา เลี้ยงบำรุง นักศึกษาโปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รสริน สุทองหล่อ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสำนักส่งเสริมวิชาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2542) พบว่าอาจารย์ผู้สอนยังขาดทักษะในเรื่องการใช้สื่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะนำมาใช้พัฒนาการเรียนการสอน รวมทั้งผลิตสื่อการสอน และปัญหาความต้องการในการพัฒนาวิชาชีพการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ปัญหาการสอนผ่านระบบ วีดิโอคอนเฟอเรนซ์

3. ด้านวิธีสอน จากการสัมภาษณ์อาจารย์ นักศึกษา (วันดี สิริธนา อาจารย์ประจำฝ่ายจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รสริน สุทองหล่อ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสำนักส่งเสริมวิชาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เมื่อวันที่ 2

กุมภาพันธ์ 2542 นฤมล ทองอินทร์ นักศึกษาโปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ที่ห้องสำนักส่งเสริมวิชาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2542 กัลยา ดาบทอง นักศึกษาโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ที่ห้องสำนักส่งเสริมวิชาการ เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2542) พบว่าอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ ยังนิยมใช้วิธีสอนแบบเดิม คือครู เป็นศูนย์กลางวิธีสอนส่วนใหญ่ ใช้วิธีสอนแบบบรรยายซึ่งไม่เหมาะสมกับการสอนผู้ใหญ่ในสภาวะการณ์ปัจจุบันที่ต้องอาศัยสื่อการเรียนรู้ใหม่ ๆ และมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงควรหาวิธีการสนับสนุนส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนคิดค้นหานวัตกรรม และสื่อการสอนให้มากยิ่งขึ้น

4. ด้านสื่อการเรียนการสอน จากการสัมภาษณ์อาจารย์และนักศึกษา (วันดี สิริธนา อาจารย์ประจำฝ่ายจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รสริน สุทองหล่อ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสำนักส่งเสริมวิชาการ เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2542 กัลยา ดาบทอง นักศึกษาโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รสริน สุทองหล่อ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสำนักส่งเสริมวิชาการ เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2542 น้อมจิต แจ่มเจนเวทย์ อาจารย์ประจำฝ่ายบริการชุดวิชา ระบบการศึกษาทางไกล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รสริน สุทองหล่อ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสำนักส่งเสริมวิชาการ เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2542) พบว่าสื่อการเรียนการสอน เพื่อการศึกษาด้วยตนเองยังมีน้อย การผลิตสื่อทั้งเอกสารชุดวิชาและเทปสรุปคำบรรยาย มีความล่าช้าไม่ทันเวลา ระยะเวลาในการให้บริการยืม คืน เอกสาร ตำรา และสื่อการเรียนการสอนไม่อำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษา

5. ด้านการวัดและประเมินผล จากการสัมภาษณ์นักศึกษา (ยุพา เลี้ยงบำรุง นักศึกษา โปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รสริน สุทองหล่อ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสำนักส่งเสริมวิชาการ เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2542 รัตติยา แก้วเมฆ นักศึกษาโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รสริน สุทองหล่อ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสำนักส่งเสริมวิชาการ เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2542) พบว่าอาจารย์ผู้สอนใช้การประเมินผลหลายแบบ การประเมินผลที่ใช้มากได้แก่ การเขียนรายงาน การทดสอบ การวัดผลมักจะเน้นความรู้ความจำ และนิยมใช้ข้อสอบแบบปรนัยเป็นส่วนใหญ่ มาตรฐานการวัดและประเมินผลยังไม่เป็นแบบแผนเดียวกัน

จากสภาพปัญหาดังที่กล่าวมา และการที่สถาบันราชภัฏสวนดุสิตได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล สำหรับนักศึกษาภาคสมทบมาเป็นเวลา 3 ปี มีนักศึกษาที่เรียนในระบบนี้จำนวน 4 รุ่น และนักศึกษาที่เรียนในระบบนี้บางส่วนได้จบการศึกษาในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ที่ผ่านมา ประกอบกับสถาบันมีนโยบายที่จะนำระบบการศึกษาทางไกลมาใช้จัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาภาคปกติ สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษา

ทางไกลที่สถาบันราชภัฏสวนดุสิตได้นำมาใช้ในการผลิตบัณฑิตจึงต้องมีประสิทธิภาพ และเนื่องจากที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาติดตามสภาพการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงสนใจ การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต เพื่อให้ทราบผลการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกลของสถาบัน และสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนา การดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิตให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมาย สนองตอบนโยบายการขยายโอกาส สร้างความ เสมอภาคทางการศึกษา และสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏ-สวนดุสิตตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารและ บริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตาม โปรแกรมวิชาที่ศึกษา และศูนย์การศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตาม หมวดวิชาที่สอน และประสบการณ์ในการสอน
4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตาม ประสบการณ์ในการบริหาร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย จะเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบัน ราชภัฏสวนดุสิต ให้มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับ สถาบันการศึกษาอื่น ๆ ที่ต้องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏ-สวนดุสิต มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยนักศึกษาภาคสมทบระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 2,145 คน อาจารย์ จำนวน 132 คน ผู้บริหาร จำนวน 42 คน

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น

2.1.1 นักศึกษา จำแนกตาม

1) โปรแกรมวิชาที่ศึกษา จำแนกเป็น

- โปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ
- โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป

2) ศูนย์การศึกษา จำแนกเป็น

- ศูนย์การศึกษาสวนดุสิต
- ศูนย์การศึกษาเข็นทรัด ปิ่นเกล้า
- ศูนย์การศึกษาอิมพีเรียล บางนา
- ศูนย์การศึกษานครนายก
- ศูนย์การศึกษาปราชญ์บุรี

2.1.2 อาจารย์ จำแนกตาม

1) หมวดวิชาที่สอน จำแนกเป็น

- วิชาเฉพาะด้าน
- วิชาพื้นฐานทั่วไป

2) ประสบการณ์ในการสอน จำแนกเป็น

- ต่ำกว่า 5 ปี
- 5 ปีขึ้นไป

2.1.3 ผู้บริหาร จำแนกตาม

1) ประสิทธิภาพในการบริหาร จำแนกเป็น

- ต่ำกว่า 5 ปี
- 5 ปีขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารที่มีต่อสภาพ การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ใน 5 ด้าน คือ

2.2.1 ด้านการบริหารและบริการ

2.2.2 ด้านอาจารย์

2.2.3 ด้านวิธีสอน

2.2.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน

2.2.5 ด้านการวัดและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่เกิดจากความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

2. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาภาคสมทบระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 โปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ และโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับอนุปริญญา และระดับปริญญาตรี หลังอนุปริญญา

3. อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่สอนรายวิชาต่าง ๆ ให้กับนักศึกษาภาคสมทบระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2539 ถึงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542

4. ผู้บริหาร หมายถึง บุคลากรผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ ดูแล บังคับบัญชา และสั่งการเกี่ยวกับการบริหารงานของแต่ละหน่วยงานในระดับต่าง ๆ ในการวิจัยนี้หมายถึง ผู้ทำหน้าที่บริหาร กำหนดนโยบาย ควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้แก่ รองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการศูนย์ ผู้อำนวยการสำนัก หัวหน้าโปรแกรมวิชา และหัวหน้าฝ่ายของสถาบันราชภัฏ สวนดุสิต ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542

5. การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล หมายถึง การดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนที่ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ไกลกันแต่สามารถถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ต่าง ๆ โดยการใช้สื่อการสอนในลักษณะของสื่อผสม เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุ เทปบันทึกเสียง โทรทัศน์ วีดิทัศน์ และภาพยนตร์ สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ ชุดวิชา ตำราเรียน บทเรียนทางไปรษณีย์ เอกสารวิชาการต่าง ๆ ฯลฯ และการสอนเสริม โดยมุ่งเน้นและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอด ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง การจัดการเรียนการสอนทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

5.1 ด้านการบริหารและบริการ หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ทั้งด้านนโยบาย และการวางแผนปฏิบัติงาน และการจัดตั้งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เช่น การจัดตั้งศูนย์ให้การศึกษาด้านวิชาการศูนย์บริการการศึกษา จัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพที่เหมาะสม รวมทั้งการจัดระบบผลิต และจัดส่งสื่อให้ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการบริการข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ

5.2 ด้านอาจารย์ หมายถึง คุณลักษณะและคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนที่รับผิดชอบในการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ในด้านบุคลิกภาพ ความรู้ ความเชี่ยวชาญในการสอน ทักษะในการสื่อความหมายเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความสามารถในการใช้สื่อการเรียนการสอน

5.3. ด้านวิธีสอน หมายถึง วิธีดำเนินการที่ผู้สอนนำมาใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติจากหลักสูตรไปสู่ผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เป็นระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง อาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย ที่เหมาะสมกับสภาพการสอนทางไกล

5.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีต่างๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ได้แก่ เทคโนโลยีการเรียนรู้ผ่านจอภาพ ระบบวีดิโอปฏิสัมพันธ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประกอบด้วย สื่อประเภทเสียง และสื่อประเภทเสียงและภาพ ได้แก่ รายการวิทยุทางวิชาการของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต เทปบันทึกเสียง โทรทัศน์ วีดิทัศน์ และภาพยนตร์ สื่อสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วยสื่อที่จัดให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง อยู่ในรูปของชุดวิชา ตำราเรียน บทเรียนทางไปรษณีย์ แผนภาพ แผนภูมิ ตลอดจนสิ่งพิมพ์ต่างๆ ตลอดจนสื่อบุคคลที่จะเป็นผู้ช่วยทบทวนบทเรียน และให้ข้อมูลต่างๆ ที่จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

5.5 ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่ผู้สอนนำมาใช้ในการตัดสินผลการเรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ทั้งด้านเจตคติ ความรู้ และทักษะว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา โดยการประเมินจากกิจกรรมระหว่างภาคเรียนและการจัดดำเนินการสอบปลายภาคเรียน

สมมุติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาที่ศึกษาในโปรแกรมวิชา และศูนย์การศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและในแต่ละด้านต่างกัน
2. อาจารย์ที่สอนหมวดวิชา และมีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและในแต่ละด้านต่างกัน
3. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและในแต่ละด้านต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วยสาระสำคัญที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัย ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายของการศึกษาทางไกล
2. หลักการและรูปแบบของการศึกษาทางไกล
3. ประวัติความเป็นมาของระบบการศึกษาทางไกล
4. ระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
5. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล

ความหมายของการศึกษาทางไกล

การศึกษาทางไกล (Distance Education) หมายถึง ระบบการศึกษาที่ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ไกลกัน แต่สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยอาศัยสื่อการสอนในลักษณะของสื่อประสมโดยการใช้สื่อต่าง ๆ ร่วมกัน อาทิเช่น ตำราเรียน เทปบันทึกเสียง หรือโดยการใช้อุปกรณ์ โทรคมนาคม และสื่อมวลชนประเภทวิทยุและโทรทัศน์ เข้ามาช่วยในการแพร่กระจายการศึกษาไปยังผู้ที่สามารถจะเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางทั่วทุกท้องถิ่น การศึกษาในลักษณะนี้มีทั้งในระดับต้นจนถึงระดับสูงชั้นปริญญา (Page and Thomas, 1977 : 105) ซึ่งโฮมเบอร์ก (Holmberg, 1977 : 9) คีแกน และรัมเบล (Keegan and Rumbel, 1982 : 3) และบาธ (Baath, 1981 : 212) ได้ให้ความหมายไว้ว่าเป็นระบบการสอนที่ผู้เรียนและผู้สอนไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันโดยตรง แต่ก็สามารถจะทำกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันได้ โดยอาศัยสื่อการเรียนการสอนหลาย ๆ ประเภท เช่น ตำรา คู่มือ นักศึกษา เอกสารสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ ศูนย์การเรียนหรือการพบกลุ่มเป็นครั้งคราว ฯลฯ การเรียนรู้ของผู้เรียนตามระบบนี้ส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง การศึกษาหาความรู้จากตำรา สื่อการเรียนและการทำกิจกรรมด้วยตนเองเป็นหลัก ผลสำเร็จของผู้เรียนในระบบนี้ขึ้นอยู่กับวินัยการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสำคัญ กาญจนา บุญญอารักษ์ (2528) ได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลไว้สอดคล้องกับแนวคิดข้างต้นคือ การเรียนการสอนทางไกลหมายถึง วิธีสอนทั้งหมดที่ผู้เรียนและผู้สอนไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันโดยตรง เป็นการให้การศึกษแก่นักศึกษาโดยใช้ระบบการสื่อสารจากผู้สอนไปยังผู้เรียน โดยผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ ประสมประสานกัน เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ ฯลฯ และให้การสอนทบทวนด้วยการสอนเสริม และ วิจิตร ศรีสอ้าน (2529 : 5) ได้ให้ความหมายว่า เป็นระบบการเรียนการสอนที่ไม่มี

ชั้นเรียนแต่อาศัยสื่อประสม ได้แก่ สื่อทางไปรษณีย์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และการสอนเสริม รวมทั้งศูนย์บริการการศึกษาเป็นหลัก โดยมุ่งให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเองอยู่กับบ้าน ไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ

นอกจากนี้ เคย์ และรัมเบิล (Kaye and Rumble. 1991 : 2514 - 2515, 222) ได้กล่าวถึงการสอนในระบบทางไกลว่าเป็นการรวบรวมการสอนหลาย ๆ ชนิดเข้าด้วยกันเพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างอิสระโดยใช้สื่อการเรียนรู้ที่เตรียมมาโดยเฉพาะ เป็นวิธีการเรียนรู้ในเบื้องต้น และบทบาทของผู้สอนจะอยู่ระหว่างผู้พัฒนารายวิชาที่ออกแบบและเตรียมสื่อการเรียนรู้และเป็นผู้สอนเพิ่มเติม (Tutors) ที่ช่วยเหลือผู้เรียนทางไกล ผู้สอนกระทำตนเหมือนสื่อกลางระหว่างสถาบันและผู้เรียน และปกติผู้สอนจะประเมินงานของผู้เรียน ไกรมส์ (Grimes) ได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลว่าเป็นแนวทางทุก ๆ แนวทางของการเรียนรู้จากหลักสูตรการเรียนการสอนตามปกติที่เกิดขึ้น แต่ในกระบวนการเรียนรู้ ครูผู้สอนและนักเรียนอยู่คนละสถานที่กัน (Grimes. 1993 : 6-8) และ กิดานันท์ มะลิทอง (2536 : 126) ให้ความหมาย การศึกษาทางไกล (Distance Education) ว่าหมายถึงระบบการศึกษาที่ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ไกลกันแต่สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยอาศัยสื่อการสอนในลักษณะของสื่อประสมโดยการใช้สื่อต่าง ๆ ร่วมกัน เช่น ตำราเรียน เทปบันทึกเสียง หรือโดยการใช้อุปกรณ์โทรคมนาคม และสื่อมวลชนประเภทวิทยุและโทรทัศน์เข้ามาช่วยในการแพร่กระจายการศึกษาไปยังผู้ที่ต้องการจะเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางทั่วทุกท้องถิ่น การศึกษานี้มีทั้งในระดับต้นจนถึงระดับสูงขั้นปริญญา การศึกษาทางไกลเป็นการศึกษาวิธีหนึ่งในการศึกษานอกระบบที่อาศัยสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อบุคคล รวมทั้งระบบการสื่อสาร โทรคมนาคมรูปแบบต่าง ๆ เป็นหลักในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ซักถามปัญหาจาก ผู้สอนเองหรือผู้สอนเสริม โดยที่การศึกษานี้อาจจะอยู่ในรูปแบบของการศึกษาอิสระ (Independent Study) การศึกษารายบุคคล (Individual Study) หรือรูปแบบของ มหาวิทยาลัยเปิดก็ได้ ซึ่ง ไพรัช รัชพงษ์ (2540 : 2) ให้ความหมายของการศึกษาทางไกล ไว้ว่า การศึกษาทางไกล หมายถึง การเรียนการสอนที่ผู้เรียนและผู้สอนอยู่คนละสถานที่ มีการใช้สื่อเป็นตัวประสานครูกับนักเรียน มีการติดต่อสองทางและการเรียนการสอนต้องอยู่ภายใต้กรอบของสถาบันการศึกษา

กล่าวโดยสรุป การศึกษาทางไกลเป็นระบบการเรียนการสอนที่ผู้สอนและผู้เรียนอยู่ต่างสถานที่กัน สามารถติดต่อสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์กันในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย รวมทั้งการใช้อุปกรณ์โทรคมนาคมประเภทต่าง ๆ

หลักการและรูปแบบการศึกษาทางไกล

การศึกษาทางไกลเป็นระบบการศึกษาที่ยืดหลักในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้(กิดานันท์ มะลิทอง. 2536 : 126)

1. การศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education) ซึ่งถือเสมือนว่าการศึกษาเป็นปัจจัยที่จำเป็นของการดำรงชีวิต จึงสมควรใช้การศึกษาเป็นปัจจัยในการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยไม่จำเป็นต้องแยกชีวิตการเรียนออกจากชีวิตการทำงาน การศึกษาจึงน่าจะเป็นกระบวนการที่สอดแทรกอยู่ได้ในวิถีทางการดำเนินชีวิตปกติ ผู้ที่สนใจจะเรียนสามารถจะเรียนเมื่อใดก็ได้ โดยคำนึงถึงความพร้อม ความถนัด ความต้องการ และความสนใจ โดยไม่จำเป็นต้องเรียนเพื่อเป็นอาชีพการงาน

2. การให้โอกาสเท่าเทียมกันในการศึกษา (Equal Opportunity in Education) เป็นทางเลือกและทางออกไปสู่อุดมคติในการแก้ปัญหาเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษา เป็นการกระจายและขยายโอกาสให้ผู้ที่ต้องละทิ้งการศึกษาก่อนจบหลักสูตร หรือผู้ที่ไม่มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน ตลอดจนผู้ที่ต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้มีโอกาสศึกษาต่อ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการศึกษาดำเนินชีวิต

3. ส่งเสริมการศึกษามวลชน (Mass Education) เป็นการให้การศึกษาแก่มวลชนในระดับต่าง ๆ โดยการใช้สื่อมวลชนหรือสื่ออื่น ๆ ร่วมกันในรูปของสื่อประสม รวมทั้งการใช้อุปกรณ์โทรคมนาคม ประเภทต่าง ๆ ด้วย

กิดานันท์ มะลิทอง (2536 : 134 - 135) ได้แบ่งรูปแบบการศึกษาทางไกลไว้ 3 รูปแบบ คือ

1. Audio Teleconference เป็นการประชุมหรือการเรียนการสอนที่พูดคุยติดต่อกันได้ด้วยเสียงแต่ไม่เห็นหน้ากัน ในการติดต่อต้องอาศัยระบบสายโทรศัพท์หรือการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม โดยในการจัดประชุมหรือการเรียนการสอนจะต้องมีการกำหนดการเตรียมให้ผู้ประชุมหรือผู้เรียนพร้อมหน้ากันในแต่ละที่ก่อนจึงจะเริ่มประชุมได้ ถ้าเป็นการประชุมจะต้องมีประธานเพื่อเป็นผู้ดำเนินการประชุมและกำหนดให้ใครพูดก่อนหรือหลัง เมื่อคนใดคนหนึ่งพูด คนอื่น ๆ ในที่ต่างๆ จะได้ยินพร้อมกัน และจะมีการอภิปรายโต้ตอบกันได้ ในการประชุมหรือการเรียนนั้นควรมีการเตรียมเอกสารหรือสื่อเพื่อประกอบการอธิบายส่งไปล่วงหน้าเพื่อให้ผู้ฟังใช้ดูประกอบเสียงด้วยตัวอย่างของการใช้ Audio Teleconference ในการเรียนการสอน ได้แก่ Educational Teleconference Network (ETN) ในการศึกษา ภาควิชาของมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน เพื่อใช้ในการศึกษาต่อเนื่อง และการสอนในมหาวิทยาลัยเปิดในประเทศอังกฤษ นอกจากนี้ยังสามารถส่งภาพนิ่งเพื่อประกอบการสอนได้อีกด้วย โดยใช้สายโทรศัพท์เช่นกัน

2. Computer-Based Teleconference เป็นการนำคอมพิวเตอร์มาใช้แทนโทรศัพท์ ขยายเสียงในสถานที่รับฟังโดยการใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์แบบ กดปุ่มในการติดต่อเป็นการผสมผสานกันในระบบ Audiographics เพื่อช่วยในการสื่อสารข้อมูลที่เป็นตัวอักษรและภาพกราฟิก ข้อมูลที่รับจะปรากฏบนจอภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์แทนเสียง และสามารถติดต่อกันได้ โดยการใช้โทรศัพท์เพื่อการสนทนา การใช้อุปกรณ์โทรประชุมแบบนี้เหมาะในการให้ได้รับรายละเอียดของเนื้อหาข้อมูลที่ต้องการเพื่อการเก็บบันทึก และเป็นการช่วยผู้เข้าร่วมประชุมหรือผู้เรียนที่อาจมีอุปสรรคทางด้านการพูดและฟังได้ด้วย ถ้าเป็นการประชุมระยะไกลมากๆ ก็จำเป็นต้องใช้การส่งสัญญาณผ่าน ดาวเทียมเป็นช่องทางในการส่งด้วย

3. Video Teleconference เป็นระบบการประชุมหรือการเรียนการสอนที่ต้องอาศัยกล้องวิดีโอ จอรับภาพและสายโทรศัพท์ในการรับส่งภาพและเสียง หรือต้องใช้การส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมแทนสายโทรศัพท์ ถ้าเป็นการประชุมหรือการสอนในระยะทางไกลมาก การใช้อุปกรณ์กล้องวิดีโอทำให้ระบบนี้มีค่าใช้จ่ายมากกว่าระบบการประชุม 2 รูปแบบที่กล่าวมาแล้ว แต่ก็มีประโยชน์ในการประชุมหรือการเรียนการสอนในลักษณะที่ย่างยากซับซ้อน เหมาะแก่การสาธิตหรือแสดงเทคนิคใหม่ ๆ ให้ชมเพราะสามารถเห็นภาพได้ด้วย โดยอาจเสนอสิ่งที่บันทึกไว้แล้วหรือแสดงในขณะนั้นก็ได้ นอกจากนี้ Video Teleconference ยังสามารถใช้ได้ 2 รูปแบบ คือ รูปแบบของการเสนอทั้งภาพและเสียงของผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนหรือทั้งผู้สอน และกลุ่มผู้เรียน เพื่อให้มีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกันได้ทันที (Two-way Video and Two-way Audio) และในรูปแบบของการเสนอภาพของประธานในที่ประชุม หรือผู้สอนแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยที่ผู้เข้าร่วมประชุมคนอื่น ๆ หรือกลุ่มผู้เรียนสามารถประชุมหรือมีการตอบสนองได้โดยการเสนอเพียงเสียงของตนเท่านั้น (One-way Video and Two-way Audio) ในรูปแบบหลังนี้จะเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายกว่าแบบแรกมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะการเห็นเพียงภาพผู้สอนและสื่อที่นำเสนอประกอบการสอนนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่งแก่ผู้เรียน ในขณะที่ผู้สอนไม่จำเป็นต้องเห็นภาพของผู้เรียนก็ได้ แต่สามารถทราบปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เรียนได้จากการตอบคำถามหรือการถามปัญหาในกรณีที่มีข้อสงสัยในเนื้อหาที่สอนนั้น

นอกจากนี้ ไพรัช รัชพงษ์ (2540 : 12-12) ได้อธิบายถึงรูปแบบของการเรียนการสอนทางไกล ไว้ดังนี้

1. การเรียนการสอนสองทางแบบไม่สมมาตร (Asymmetric Two-way) การเรียนการสอนลักษณะนี้ อยู่ในรูปแบบของการส่งสัญญาณภาพเคลื่อนไหวและเสียงของครูผู้สอนจากสถานที่สอนผ่านสื่อโทรคมนาคมเช่นดาวเทียม เส้นใยนำแสง ไปให้นักเรียนในห้องเรียนทางไกล (Remote Classroom) ได้รับชมรับฟังขณะเดียวกัน นักเรียนก็สามารถตอบกลับมายังครูได้ แต่ครูจะมองเห็น

เพียงภาพนิ่งและสามารถรับฟังเสียงได้ หรืออาจจะรับฟังเสียงได้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ทั้งนี้ เนื่องจากการสอนจากครูไปสู่นักเรียนจะทำในลักษณะจากจุดหนึ่งไปสู่หลายจุด (One Point to Multipoint) พร้อมกัน ขณะที่การตอบกลับจากนักเรียนจะเป็นลักษณะจากจุดหนึ่งไปสู่จุดหนึ่ง (One Point to One Point) เป็นการตอบกลับโดยผ่านระบบโทรศัพท์ธรรมดา ผ่านเครือข่ายโทรศัพท์ ปกติ จึงทำได้เพียงการส่งภาพนิ่งและเสียง เท่านั้น

2. การเรียนการสอนสองทางแบบสมมาตร (Symmetric Two-way) การเรียนการสอน ในลักษณะนี้ อยู่ในรูปแบบของการส่งสัญญาณภาพเคลื่อนไหวและเสียงของครูผู้สอนจากสถานที่ สอนผ่านสื่อโทรคมนาคม เช่น ดาวเทียม เส้นใยแก้วนำแสง ไปให้นักเรียนในห้องเรียนทางไกลรับชม รับฟัง ขณะเดียวกันนักเรียนสามารถตอบกลับมายังครูได้ โดยครูสามารถมองเห็นภาพเคลื่อนไหว และเสียงของนักเรียนได้เช่นเดียวกัน การเรียนการสอนลักษณะนี้ มักจะนำระบบการประชุมทาง ไกล (Video Conference) มาใช้

3. การเรียนการสอนผ่านคอมพิวเตอร์ เป็นการเรียนการสอนอีกรูปแบบหนึ่งที่มีอิทธิพล อย่างมากในขณะนี้และไม่อาจมองข้ามไปได้คือ การเรียนการสอนที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์กับซีดีรอม (CD-ROM : Compact Disc-Read Only Memory) และเครื่องคอมพิวเตอร์กับระบบอินเทอร์เน็ต โดยทั้งสองระบบนี้ได้เข้ามามีส่วนช่วยในการเรียนผ่านสื่อทางไกล

สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต (2541) ได้แบ่งรูปแบบการเรียนการสอนทางไกลผ่านสื่อโทรทัศน์ใน ปัจจุบันออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. ระบบการสอนทางไกลทางเดียว (One-way Distance Instructional System) เป็น รูปแบบของการใช้สื่อโทรทัศน์ ส่งแพร่ภาพ และเสียงไปยังกลุ่มเป้าหมายที่จำกัด หรือไม่จำกัดก็ตาม ไม่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และผู้สอนในขณะนั้น ส่วนมากใช้วิธีการสอนด้วยการบันทึกเทป วิดิทัศน์ และนำไปออกอากาศตามวันเวลาที่กำหนด

2. ระบบการสอนทางไกลภาพทางเดียว เสียงสองทาง (One-way Video, Two-way Audio Distance Instructional System) มีความแตกต่างจากรูปแบบแรกเล็กน้อย โดยจัดการเรียน การสอนสดตามวันเวลาที่กำหนด ผู้สอนจึงอยู่ ณ ห้องเรียน ต้นทาง ผู้เรียนอาจซักถามผู้สอนได้โดย ใช้สื่อเสริม คือ โทรศัพท์ ผู้สอนไม่เห็นตัวผู้เรียนได้ยินแต่เสียง

3. ระบบการสอนทางไกลสองทาง (Two-way Distance Instructional System) เป็น รูปแบบที่สมบูรณ์ที่สุด การเรียนการสอนแบบนี้ผู้สอนและผู้เรียนเห็นตัวกัน และพูดจาโต้ตอบกันได้

จากหลักการและรูปแบบดังกล่าวนี้ การศึกษาทางไกลจึงเป็นการศึกษาระบบเปิดเต็มรูปแบบ มีการเรียนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนควบคู่กันไป เป็นการจัดการสอนที่พยายามให้ถึงตัวผู้ เรียนมากที่สุด เป็นระบบการเรียนการสอน ที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถใช้เวลาว่างศึกษา

ด้วยตนเองโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ ไม่จำเป็นต้องมีที่เรียนประจำ ถึงแม้ว่าผู้เรียนและผู้สอนจะอยู่ไกลกันก็ตามแต่ก็สามารถกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันได้โดยอาศัยสื่อการสอนหลายประเภท เช่น ตำราเรียน สิ่งพิมพ์ เทปบันทึกเสียง สื่อมวลชน และอุปกรณ์โทรคมนาคมประเภทต่างๆ เป็นการให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด และมีการพบกลุ่มหรือการสอนเสริมเป็นครั้งคราวเพื่อทบทวนบทเรียนและซักถามบทเรียนที่สงสัยจากผู้ทบทวนหรือครูประจำกลุ่ม นอกจากนี้ โทนี เคย์ (Tony Kaye) ได้กล่าวถึงลักษณะของการจัดการศึกษาทางไกลว่า เป็นการจัดการศึกษาที่จัดขึ้นในท้องถิ่นที่มีผู้เรียนอยู่กระจัดกระจาย และลดความสำคัญของการสอนแบบครูสอนนักเรียนโดยตรง หลักการดังกล่าวนี้จะทำให้การศึกษาทางไกลมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ (Kaye. 1978 : 55)

เกี่ยวกับผู้เรียน

ผู้เรียนมีอิสระในเรื่องการใช้เวลาเรียน และสถานที่เรียน ทำให้ผู้เรียนซึ่งหมดโอกาสรับการศึกษาตามแบบเดิมได้มีโอกาสในการเรียนอีกครั้งหนึ่ง

เกี่ยวกับสื่อการเรียนและวิธีเรียน

มีแนวโน้มที่จะปรับปรุงโครงสร้างของหลักสูตร มีการใช้สื่อการเรียนชนิดต่าง ๆ มีการจัดหาอุปกรณ์การเรียนเพื่อให้เหมาะสมกับการศึกษาด้วยตนเองโดยการใช้สื่อหลายประเภท เช่น สิ่งพิมพ์ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์และการสอนเสริม

เกี่ยวกับการจัดการเรียน

มีการผลิตวัสดุอุปกรณ์ซึ่งใช้ดำเนินงานรวมกันแห่งเดียวเป็นศูนย์รวม แล้ว กระจายวัสดุ อุปกรณ์นั้นออกไปยังสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งใช้เป็นที่พักจัดการสอนอย่างทั่วถึง

เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ค่าใช้จ่ายในระยะแรกอาจจะสูง แต่ระยะต่อไปจะลดลง ทำให้ค่าใช้จ่ายรายหัวต่อนักเรียนลดลงเมื่อจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ พัลลภ พิริยะสุรวงศ์ (2540 : 40) ได้กล่าวถึงสาระสำคัญของหลักการสอนทางไกลไว้ดังนี้

1. ผู้เรียน เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่มีอิสระในการกำหนดเวลา สถานที่ และวิธีเรียนของตนเอง โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ได้หลายรูปแบบ เช่น จากการสอนสด โดยผ่านการสื่อสารทางไกล วิดีทัศน์ที่ผลิตเป็นรายการ วิดีทัศน์ที่บันทึกจากการสอน ตำรา

หนังสือ เอกสารประกอบการสอนในรูปของบทเรียนด้วยตนเอง คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2. ผู้สอน เน้นการสอนโดยการพบปะกันโดยตรงกับผู้เรียนเพียงเล็กน้อย แต่จะอาศัยสื่อการสอนที่มีคุณภาพและสื่อที่ใช้มีหลากหลายชนิด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หรือเรียนเสริมในภายหลังได้ ผู้สอนอาจต้องพบปะผู้เรียนแบบเผชิญหน้าโดยตรงที่สถาบันที่จัดการสอนทางไกลในตอนแรกและตอนท้ายของภาคเรียน หรือไปสอนเสริมในบางบทเรียนที่พิจารณาเห็นว่ายากต่อการเข้าใจก็ได้

3. การจัดระบบบริหารและบริการ จะจัดโครงสร้างอื่นมาเสริมการสอนในสถาบันที่จัดการสอนทางไกลโดยตรง ซึ่งอาจมีครูที่ปรึกษาประจำตัวผู้เรียน มีศูนย์บริการการศึกษาที่ใกล้ชิดตัวผู้เรียน รวมทั้งระบบการผลิตและจัดส่งสื่อให้ผู้เรียนโดยตรงอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การควบคุมคุณภาพ จะจัดทำอย่างเป็นระบบ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยเน้นการควบคุมคุณภาพในด้านองค์ประกอบของการสอนทางไกล เช่น ขั้นตอนการวางแผนงานอย่างละเอียด กระบวนการเรียนการสอน วิธีการประเมินผลและการปรับปรุงกระบวนการ เป็นต้น

5. การติดต่อระหว่างผู้เรียน ผู้สอนและสถาบันการศึกษา เป็นการติดต่อแบบ 2 ทาง โดยใช้โทรศัพท์ โทรสาร ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือจดหมาย เป็นต้น

ด้วยลักษณะเช่นนี้ทำให้การศึกษาทางไกลเป็นทางเลือกที่น่าทดลอง เฮก มุลเดอร์ (Hakemulder) กล่าวว่า การศึกษาทางไกลมีความเหมาะสมอยู่หลายประการ คือ (มหาวิทยาลัยศิลปากร. ม.ป.ป. : 2 ; อ้างอิงมาจาก Kakemuder. 1978)

1. เนื่องจากเป็นการศึกษาที่จัดให้แก่ผู้อยู่ห่างไกล ประชาชนซึ่งครั้งหนึ่งเราไม่สามารถเข้าไปถึงเขาได้ แต่เมื่อใช้วิธีการนี้ทำให้เราสามารถนำเอาความรู้เข้าถึงตัวเขาได้

2. เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นได้หลายรูปแบบ หลายระดับ หลายจุดประสงค์ซึ่ง ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความเหมาะสม

3. เป็นการศึกษาที่ลงทุนน้อย โดยการผลิตวัสดุอุปกรณ์การเรียนจากแหล่งกลางแล้วกระจายวัสดุอุปกรณ์เหล่านั้นไปยังผู้เรียนซึ่งทำการศึกษาโดยตนเอง (ทั้งนี้ต้องมีจำนวนผู้เรียนมากพอ)

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวโน้มการศึกษาทางไกลของประเทศไทย (นฤมล ดันธสุรเศรษฐ์ และคณะ, 2535: 13-14, 26) เป็นการศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มของการศึกษาทางไกลของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2545 โดยใช้เทคนิคเดลฟาย พบว่า

1. ปริญาและเป้าหมายของการศึกษาทางไกล

การศึกษาทางไกลจะเป็นการศึกษาที่จัดเพื่อส่งเสริมการศึกษาดูตลอดชีวิต โดยมุ่งจะช่วยให้บุคคลมีความรู้และประสบการณ์ที่ทันต่อเหตุการณ์ สามารถนำไปใช้ในการศึกษาให้แก่กลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน และจะสามารถจัดเพื่อสนองความต้องการเฉพาะของบุคคลมากขึ้น

2. บทบาทของการศึกษาทางไกล

การศึกษาทางไกลจะไม่เพียงแต่ช่วยขยายโอกาสหรือเปิดโอกาสทางการศึกษาเท่านั้น แต่จะมีบทบาทในการเพิ่มโอกาสให้บุคคลได้พัฒนาความรู้และประสบการณ์กว้างขวางขึ้นอีก จะช่วยเสริมทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกระบบ

3. กลุ่มเป้าหมายของการศึกษาทางไกล

กลุ่มเป้าหมายของการศึกษาทางไกลจะเป็นกลุ่มผู้จบมัธยมศึกษา แต่ไม่ได้เรียนต่อ และกลุ่มประชาชนที่อยู่ในชนบทห่างไกล

4. การบริหารการศึกษาทางไกล

การบริหารการศึกษาทางไกลจะมีการประสานสัมพันธ์แบบระบบเครือข่ายในระดับ ประเทศ ภาค จังหวัด และท้องถิ่น ในลักษณะที่เป็นการกระจายไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้น

5. รูปแบบสากลวิธีในการดำเนินงานการศึกษาทางไกล

การดำเนินการศึกษาทางไกลจะมีรูปแบบและกลวิธีต่างๆ โดยที่สถาบันบริการข้อมูลสนเทศจะมีอิทธิพลต่อการศึกษาทางไกล การพัฒนาหลักสูตรจะสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะต่างๆ มากขึ้น และศูนย์การเรียนรู้ในท้องถิ่นจะมีความสำคัญต่อการศึกษทางไกล ส่วนในด้านการใช้สื่อ สื่อต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นสื่อหลักที่มีความสำคัญเรียงตามลำดับ คือ สื่อสิ่งพิมพ์ เทปเสียง ดาวเทียม วิทยุทัศน์ และวิทยุโทรทัศน์

6. เนื้อหาและกิจกรรมของการศึกษาทางไกล

กิจกรรมการเรียนการสอนจะเป็นแบบการติดต่อสื่อสาร 2 ทางมากขึ้น และเนื้อหากิจกรรมมุ่งให้ความรู้ ประสบการณ์กับประชาชนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยจะเน้นเนื้อหาตามลำดับต่อไปนี้ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ทันสมัย ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ความรู้ทางวิชาการเฉพาะและเนื้อหาวิชาชีพ

7. การประสานงานการศึกษาทางไกล

การประสานงานการศึกษาทางไกลจะมีหน่วยงานการศึกษาทางไกลที่รับผิดชอบด้านการประสานงานโดยตรง หรือมีการตั้งคณะกรรมการระดับชาติ ซึ่งประกอบด้วย ภาครัฐและเอกชน เพื่อกำหนดนโยบายร่วมกันแล้วนำไปปฏิบัติ

8. การฝึกอบรม เตรียมบุคลากรการศึกษาทางไกล

การฝึกอบรม เตรียมบุคลากรการศึกษาทางไกลจะเป็นลักษณะที่รัฐและเอกชนร่วมมือกันจัด

9. การวิจัยการศึกษาทางไกล

การวิจัยการศึกษาทางไกลจะเน้นด้านการจัดสื่อการสอน และรูปแบบกิจกรรม ผู้วิจัยได้อ้างคำกล่าวของ เรคเคดัล (Rekkedal. 1992) ที่กล่าวว่า ผลการประชุมที่นอร์เวย์ได้ผลปรากฏว่า เรื่องที่จำเป็นต้องวิจัย คือการศึกษาสื่อการเรียนการสอนประเภทต่างๆ การใช้การประยุกต์ และ ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น

ประวัติความเป็นมาของระบบการศึกษาทางไกล

แนวคิดของการจัดการศึกษาทางไกลได้นำมาใช้ในหลายประเทศ ทั้งประเทศที่พัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนา โดยหลายโครงการอยู่ในลักษณะความร่วมมือระหว่างประเทศ การศึกษาผ่านสื่อทางไกลนี้มีการนำมาใช้ในมหาวิทยาลัยเปิด และมหาวิทยาลัยปิด มีการเปิดหลักสูตรที่หลากหลาย และใช้สื่อหลายประเภทในการเรียนการสอน ไกรมส์ (Grimes) กล่าวถึงที่มาของการศึกษาทางไกลในยุคแรก ๆ ไว้ว่า ในปี ค.ศ.1840 ไอแซค พิตท์แมน (Isaac Pittman) เปิดสอนวิชาเลขทางไปรษณีย์ และในปี ค.ศ.1892 มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน (University of Wisconsin) ได้ใช้ประโยชน์ของการศึกษาทางไกลโดยเปิดสอนวิชาต่าง ๆ ทางไปรษณีย์ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ปี ค.ศ.1982 เป็นปีแรกที่มีการศึกษาทางไกลเกิดขึ้น (ไพรซ์ รัชยพงษ์. 2540 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Grimes. 1993 : 6-8)

1. การจัดการศึกษาทางไกลในต่างประเทศ

1.1 ประเทศอังกฤษ

การศึกษาทางไกลในต่างประเทศมีมานานพอสมควรในสหราชอาณาจักร ตั้งแต่ ค.ศ.1969 มหาวิทยาลัยเปิด (Open University) ได้สอนในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท และมีบางวิชาในระดับปริญญาโทเป็นวิชาทางการผลิต (Manufacturing) และการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ในงานอุตสาหกรรม เทคโนโลยีที่ใช้ในสมัยนั้นเป็นการแพร่ภาพและเสียงโทรศัพท์และวิทยุ นอกเหนือจากเอกสารและเทปบันทึกภาพต่างๆ

ระหว่าง ค.ศ. 1987-1990 สถาบันวิศวกรรรมไฟฟ้า (IEE : Institute of Electrical Engineers) แห่งสหราชอาณาจักร ได้ให้ความสนใจการสอนผ่านสื่อทางไกลแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไปทางสาขาวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้วิธีบันทึกเทปที่มหาวิทยาลัยแอสตัน ในเมืองเบอร์มิงแฮมและมหาวิทยาลัยยอร์ก จากนั้นใน ค.ศ.1991 ได้เริ่มใช้คอมพิวเตอร์ช่วยฝึก (CBT :

Computer-Based Training) ทำให้เริ่มมีลักษณะโต้ตอบ (Interactive) และคาดว่าในไม่ช้าระบบสื่อประสม (Multimedia) ซึ่งใช้คอมพิวเตอร์ เช่นเดียวกันจะเข้ามาแทนที่ เพราะสามารถสื่อได้ทั้งอักษร เสียง ภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว รวมทั้งมีลักษณะโต้ตอบได้ด้วย วิชาที่สอนได้แก่ การสื่อสาร (Communications), วิศวกรรมซอฟต์แวร์ (Software Engineering), การบริหารสำหรับวิศวกร (Management for Engineers), กฎการปฏิบัติงานและความปลอดภัย (Codes of Practices and Safety) ซึ่งรวมถึงความสอดคล้องของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า (EMC : Electromagnetic Compatibility) นอกจากนี้มหาวิทยาลัยปิดบางแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยแบรดฟอร์ด ได้มีการเสนอแนวทางการสอนหลักสูตรปริญญาโทด้านวิศวกรรมคลื่นวิทยุแบบทางไกลโดยใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ และคอมพิวเตอร์ช่วยออกแบบ (CAD : Computer-Aided Design) ช่วยในการฝึกภาคปฏิบัติ (Alder, Chandler and Loomes.1993:15/1 - 15/5)

1.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในสหรัฐอเมริกา การศึกษาทางไกลจะมีลักษณะที่หลากหลาย ภาควิชาพัฒนาวิชาชีพวิศวกรรม (Department of Engineering Professional Development) ของมหาวิทยาลัยวิสคอนซินที่เมืองเมดิสันมีการสอนภาษาญี่ปุ่นทางไกล แก่นักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มาตั้งแต่ปี 1986 โดยนอกจากการใช้ตำราแล้ว ยังมีการประชุมทางไกลด้วยเสียงและภาพนิ่ง (Audiographic Teleconferencing) ตลอดจนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมแบบโต้ตอบได้ (Interactive Satellite Broadcasts) อีกทั้งมีการใช้ระบบการศึกษาทางไกลโดยร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ เพื่อสอนทางไกลไปยังเม็กซิโก ยุโรป และ เอเชีย (Davis and Smith. 1994)

มหาวิทยาลัยโคโรลาโด มหาวิทยาลัยจอร์จเมสัน และ มหาวิทยาลัยไรซ์ ได้ร่วมมือกันจัดหลักสูตรระดับปริญญาตรีวิศวกรรมไฟฟ้า สาขาการประมวลสัญญาณ ดิจิทัล (Digital Signal Processing) แบบทางไกล โดยจัดเป็นภาคปฏิบัติให้นักศึกษาได้ฝึกทดลอง ทั้งนี้เพื่อแบ่งปันทรัพยากรบุคคลและเครื่องมือ (Orsak. 1994 : 131)

นอกจากนี้ ยังมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อสอนทางไกลโดยอาศัยระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) ซึ่งช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เทคโนโลยีดังกล่าว ประกอบด้วย

1. ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์และกลุ่มข่าวสาร (E-mail and Newsgroups) เพื่อการส่งคำถาม ตอบคำถาม ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ตลอดจนการถาม-ตอบกันเองระหว่างนักศึกษา
2. โฮมเพจ (Homepage) โดยใช้บราวเซอร์ (browser) ที่ชื่อโมเสก (Mosaic) เป็นซอฟต์แวร์ที่เกิดก่อนเนตสเคป (Netscape) และ เอ็กซ์พลอเรอร์ (Explorer) เพื่อสนับสนุนการสอน

โดยเน้นรายละเอียดภาคปฏิบัติ ฐานข้อมูล เอกสารการเรียนการสอน, แนวทางการเขียนรายงาน และรายการคำตอบของคำถามที่นักศึกษา มักจะถาม (FAQ : Frequetly Asked Questions)

3. การใช้ซอฟต์แวร์ ชื่อ แมทแล็บ (Matlab) ซึ่งเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปแบบมาตรฐาน สำหรับการศึกษาและวิจัยด้านการประมวลสัญญาณดิจิทัลในการฝึกภาคปฏิบัติ

ในการสอนนักศึกษาจะถูกแบ่งเป็นกลุ่ม ซึ่งโดยปกติจะเป็นการรวมกลุ่มนักศึกษาต่าง มหาวิทยาลัย และก่อนการลงมือปฏิบัติจะมีเทปบันทึกภาพอธิบายให้เข้าใจถึงทฤษฎีและแนวทางการทดลอง

1.3 ประเทศญี่ปุ่น

ในประเทศญี่ปุ่น การศึกษาทางไกลเริ่มจากมหาวิทยาลัยทางอากาศ (University of the Air) ซึ่งมีลักษณะเป็นมหาวิทยาลัยเปิด รับนักศึกษาโดยไม่ต้องผ่านการสอบคัดเลือก เริ่มเปิดทำการเมื่อ ค.ศ.1983 นักศึกษามีทั้งประเภทไม่ต้องการปริญญาและต้องการปริญญา สำหรับผู้ที่ต้องการปริญญาดำเนินการจากโรงเรียนมัธยมศึกษา และทำการศึกษาในมหาวิทยาลัยทางอากาศอย่างน้อย 4 ปี เพื่อให้ได้ 124 หน่วยกิต จึงจะได้รับปริญญาบัตรระดับปริญญาตรี วิธีการเรียนการสอนใช้การแพร่ภาพและเสียงทางโทรทัศน์ 18 ชั่วโมงต่อวัน โดยมีสถานีโทรทัศน์ของตนเอง พร้อมทั้งมีหน่วยงานชื่อสถาบันการศึกษาสื่อประสมแห่งชาติ (NIME : National Institute of Multimedia) ช่วยทำหน้าที่ผลิตสื่อเพื่อแพร่ภาพทางโทรทัศน์ และสื่ออื่น ๆ ได้แก่ วิชิตู เทปเสียงการบรรยาย เทปภาพการบรรยาย ตำรา การทดสอบนักศึกษาทางไปรษณีย์ การสอบประจำภาคเรียนที่ศูนย์ศึกษา และการเรียนแบบปกติ (Face -to-Face) อีก 20 หน่วยกิต ก่อนจะจบเพื่อได้รับปริญญาบัตร โดยมีการเรียนการสอนที่ศูนย์ศึกษากระจายในแคว้นคันโต (Kanto Prefecture) 9 แห่ง ซึ่งอยู่บริเวณตอนกลางของประเทศรอบๆ โตเกียว วิชาที่ทำการสอน ได้แก่ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยีอุตสาหกรรม เศรษฐศาสตร์ เป็นต้น ขณะนี้ได้ขยายให้มีศูนย์ตามแคว้นต่างๆ ทั่วประเทศญี่ปุ่นเพื่อแพร่ภาพและบริการเทปบันทึกภาพอีก 26 แห่ง ปัจจุบันมีนักศึกษา 58,000 คน และสำเร็จการศึกษาไปแล้ว 6,750 คน ซึ่งหากศึกษาแล้ว จะพบว่า มีลักษณะคล้ายกับการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชของไทยมาก

1.4 ประเทศซิมบับเว

ประเทศที่กำลังพัฒนาในแอฟริกาได้ให้ความสำคัญระบบการศึกษาทางไกล และได้มีการดำเนินการสอนผ่านดาวเทียม โดยเน้นโครงการเริ่มต้นเมื่อเมษายน ค.ศ.1994 ระหว่างมหาวิทยาลัยซิมบับเวของประเทศซิมบับเว มหาวิทยาลัยไนโรบี ประเทศเคนยา และมหาวิทยาลัย

เทกซ์เอแอนด์เอ็มแห่งสหรัฐอเมริกา โดยใช้ดาวเทียมอินเทลแซท 603 มีการทดลองสอนด้านเกษตรกรรม เทคโนโลยีชีวภาพ รวมทั้งการสัมมนาด้านควบคุมแมลงทำลายพืช และวิธีการเพิ่มผลผลิตทางเกษตรกรรม เป็นต้น (Hower, 1995 : 532 - 538)

1.5 ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

การศึกษาทางไกลในประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเป็นเสมือนเส้นทางการศึกษาสายใหม่ของประชาชนที่จะเรียนระดับมัธยมศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาตลอดชีวิตในการตอบสนองความต้องการด้านการศึกษาของประชากรทุกคนไม่ว่าจะเป็นเวลาใดในชีวิต

Air and Correspondence High School (ACHS) เริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ. 2517 มี 11 โรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้กับประชาชนที่ไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนเนื่องจากต้องทำงานหรือมีเหตุอื่น ๆ ในช่วงเวลา 12 ปี มีโรงเรียน ACHS เพิ่มขึ้นเป็น 50 โรงเรียน ในขณะที่จำนวนผู้ลงทะเบียนเพิ่มจาก 5,500 คน เป็น 75,000 คน ACHS เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคปกติใช้สถานที่และครูผู้สอนร่วมกัน

หลักสูตรใช้เหมือนในโรงเรียนภาคปกติแต่ปรับเล็กน้อยให้เหมาะสมกับการสอนแบบทางไกลของ ACHS ใช้การเรียนด้วยตนเองและบทสอนทางวิทยุ นักศึกษาจะต้องเข้าชั้นเรียน 1 ครั้ง ต่อ 2 สัปดาห์ในวันอาทิตย์ ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาทำงานได้ตามปกติ การจัดโปรแกรมการศึกษาของ ACHS จะประสานงานอย่างใกล้ชิดกับ KEDI (The Korean Educational Development Institute) KEDI เป็นองค์การอิสระที่รัฐบาลให้ทุนในการวิจัยการศึกษาและการพัฒนาองค์การ

Korea Air and Correspondence University (KACU) ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2515 เป็นสาขาหนึ่งของ Seoul National University เปิดสอนหลักสูตร 2 ปี 5 สาขาวิชา 9 ปีต่อมาคือ ใน พ.ศ. 2524 ได้เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรี 5 ปี ในปี พ.ศ. 2525 ได้ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยอิสระของชาติแห่งหนึ่ง เปิดสอน 9 สาขาวิชา ใน พ.ศ. 2527 ได้เปิดสอนเพิ่มเป็น 13 สาขาวิชาการเปิดสาขาวิชาเพิ่มขึ้นหลายสาขาวิชาในเวลารวดเร็วแสดงให้เห็นว่า KACU ตอบสนองความต้องการด้านการศึกษาของสังคมเกาหลี

วัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยมีดังนี้

1. เพื่อยกระดับการศึกษาของประชาชน โดยการจัดโอกาสการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยให้กับผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ไม่สามารถเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยภาคปกติได้ไม่ว่าจะเนื่องมาจากสาเหตุใด
2. เพื่อปรับปรุงคุณภาพทางด้านวิชาการ และวิชาชีพของประชาชนในสาขาอาชีพต่างๆ

3. เพื่อจัดสวัสดิการแห่งชาติให้ประชาชน ในรูปแบบของการให้บริการการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ในปี พ.ศ. 2529 มีจำนวนผู้ลงทะเบียนถึง 150,000 คน คิดเป็น 10% ของจำนวน นักศึกษาในมหาวิทยาลัยทั้งหมดของเกาหลี (กิตติพงษ์ พุ่มพวง. 2541 : 35 - 36)

1.6 ประเทศอินโดนีเซีย

ประเทศอินโดนีเซีย เป็นประเทศหนึ่งที่มีการศึกษานอกระบบในระดับชาติ ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดแห่งหนึ่งในโลก คือ มีความสามารถจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนเป็น จำนวนมากและมีความแตกต่างกันในถิ่นที่อยู่ รวมประมาณ 2 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2529 สำหรับการ จัดการศึกษาทางไกลได้เริ่มสอนทางไปรษณีย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498 เป็นโครงการฝึกอบรมครูทาง ไปรษณีย์ แต่ต่อมาได้เลิกไปเนื่องจากไม่มีเงินทุน ในปี พ.ศ. 2517 รัฐบาลได้ทดลองโครงการวิทยุ กระจายเสียงเพื่อการศึกษาในระดับประถมศึกษา เป็นการใช่วิทยุเพื่อการสอนโดยตรง และจาก ปัญหาการขาดแคลนครู จึงได้เพิ่มโครงการทดลองการใช่วิทยุกระจายเสียงสำหรับการฝึกอบรมครู ประถมศึกษา นับว่าเป็นการเริ่มต้นจัดการศึกษาทางไกลจริง ๆ ในเวลาเดียวกัน โครงการใช้สื่อ การเรียนด้วยตนเองผสมกับครู ผู้ปกครองในชุมชน โดย SEAMEO (The South East Asian Ministers of Education Organization) ได้เริ่มขึ้นและได้แพร่หลายไปในระดับมัธยมศึกษาด้วย ในต้นปี พ.ศ. 2523 การขาดแคลนสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาทำให้รัฐบาลตั้งมหาวิทยาลัย เปิด (Open University) ชื่อ University Terbuka ซึ่งได้เปิดดำเนินการจริงในเดือนกันยายน พ.ศ. 2527 มหาวิทยาลัยใช้สื่อประสมในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ สื่อทางไปรษณีย์ ชุดการเรียน ด้วยตนเอง รายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นทางด้านห้องสมุด และการ นำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้จัดการเรื่องคะแนน

อินโดนีเซีย เป็นประเทศแรกในทวีปเอเชียที่มีดาวเทียมเป็นของตนเอง ดาวเทียมดวงแรก ชื่อ PALAPA A-1 เริ่มในปี พ.ศ. 2519 ระบบการสื่อสารผ่านดาวเทียมที่นำมาใช้มีโทรศัพท์ โทรสาร วิทยุและโทรทัศน์

1.7 ประเทศอินเดีย

อินเดียเป็นประเทศใหญ่เป็นอันดับที่ 7 ของโลก อินเดียมีการศึกษาทาง ไกลให้กับประชาชนที่ต้องประกอบอาชีพหลายรูปแบบ ในระดับประถมศึกษา มีหน่วยงานชื่อ Comprehensive Access to Primary Education (CAPE) รับผิดชอบการสอนแบบนอกระบบ ทางด้านเนื้อหาและวิธีการ ในระดับมัธยมศึกษา มี Open School ดำเนินการในปี พ.ศ. 2493 ได้มี โครงการทดลอง Rural Radio Forum สอนการเกษตรสุขภาพ การรู้หนังสือ การศึกษาและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคม ให้กับกลุ่มผู้เรียนผู้ใหญ่ และได้เริ่มโครงการทดลองใช้สื่อดาวเทียม

ชื่อ The Satellite Instructional Television Experiment (SITE) จัดรายการศึกษาสำหรับการศึกษาผู้ใหญ่และการพัฒนาชุมชน

รายการวิทยุกระจายเสียงเริ่มในปี พ.ศ. 2493 ส่วนรายการโทรทัศน์เริ่มในปี พ.ศ. 2505 รายการกระจายเสียงใช้เป็นสื่อเสริมการสอนในชั้นเรียนปกติ โครงการ SITE จัดรายการวิทยุโทรทัศน์สำหรับปฐมวัยศึกษา 2 รายการ รายการละ 1 ชั่วโมงทุกวัน การศึกษาทางไปรษณีย์ ระดับมัธยมศึกษาเริ่มในปี พ.ศ. 2508 ปัจจุบันมีคณะกรรมการชื่อ Boards of Secondary Education ดูแลอยู่ 5 ชุด ในกรุงเดลี โรงเรียนเปิด (Open School) ในระดับมัธยมศึกษา ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นเด็กและสตรี ใช้การกระจายเสียงทางวิทยุและโทรทัศน์เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอน

การศึกษาทางไกลในระดับมหาวิทยาลัยเริ่มด้วยการจัดการสอนทางไปรษณีย์ ในปี พ.ศ. 2505 ปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยประมาณ 32 แห่ง สอนทางไปรษณีย์ทั้งระดับปริญญาตรี และสูงกว่า (มีมหาวิทยาลัย 150 แห่ง และวิทยาลัยมากกว่า 5,000 แห่งทั่วประเทศ) สื่อการสอนส่วนใหญ่ ใช้เอกสารสิ่งพิมพ์เป็นหลัก บางแห่งมีการพบปะผู้สอน และการฟังวิทยุกระจายเสียง เช่น The Institute of Correspondence ใน Patiala และ Chandigarh

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาทางไกลในต่างประเทศ สามารถสรุปสาระสำคัญจากประสบการณ์ของการศึกษาทางไกลของประเทศไทย ได้ดังนี้ (ไพรัช ธัชยพงษ์, 2540 : 7 - 8)

1. มีการจัดการศึกษาทางไกลทั้งในมหาวิทยาลัยเปิดและมหาวิทยาลัยปิด
2. หลักสูตรที่สอนหลากหลายทั้งในสาขาสังคมศาสตร์ เช่น ภาษาศาสตร์ การบริหารธุรกิจ และในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาการคอมพิวเตอร์ เกษตรกรรม และการแพทย์
3. สื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ ได้แก่ ตำรา เทปเสียง เทปภาพ คอมพิวเตอร์ช่วยฝึก/สอน สื่อประสมด้วยคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต การแพร่ภาพด้วยโทรทัศน์ การใช้ ดาวเทียม และเส้นใยนำแสง รวมถึงการใช้ทางด่วนสารสนเทศ
4. มีการจัดการศึกษาทางไกลทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา และหลายโครงการมีลักษณะร่วมมือระหว่างประเทศ

2. การจัดการศึกษาทางไกลในประเทศไทย

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมโลกยุคปัจจุบัน จากยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมมาสู่ยุคสารสนเทศ ทำให้ระบบการศึกษาของไทยต้องเผชิญกับโจทย์ที่ท้าทาย นั่นคือความต้องการการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้ทันกับโลก ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8

(พ.ศ. 2540 - 2544) รัฐได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและการแข่งขันกับต่างประเทศได้ โดยกำหนดมาตรการในการขยายการศึกษาขั้นบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี และ 12 ปี ตามลำดับ แต่สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยสามารถรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อได้เพียงเล็กน้อย เช่น ในปีการศึกษา 2540 มีผู้สมัครสอบเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 190,460 คน ในจำนวนนี้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย สามารถรับได้ จำนวน 27,744 คน มีผู้พลาดโอกาสเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 162,716 คน (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2539 : 5)

นโยบายของรัฐบาลในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เน้นให้มีการเพิ่มรูปแบบการศึกษา ทั้งสายสามัญและสายอาชีวศึกษาให้มีทางเลือกที่หลากหลายโดยเน้นการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยขยายบริการ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงการบริการการศึกษามากที่สุดจากมาตรการนี้ทำให้มีแนวคิดใหม่ ๆ ที่จะให้มีการปรับระบบการศึกษา และเน้นให้มีการกระจายการศึกษาที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย หนึ่งในแนวความคิดนั้นก็คือการขยายวิทยาเขตสารสนเทศ (IT Campus) ซึ่งเป็นทางเลือกที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุดเพื่อผลิตบัณฑิตให้ทันต่อความต้องการของประเทศทั้งในเชิงปริมาณและมีคุณภาพเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ ซึ่งจะทำให้ปริมาณนักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบการศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ นอกจากนี้ยังให้สถาบันการศึกษาเพิ่มรูปแบบการศึกษาให้มีทางเลือกที่มีการสอนผ่านสื่อทางไกล เป็นการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ คือ (ไพรัช ธัชยพงษ์. 2540 : 8 - 9)

1. การกระจายการให้บริการทางการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ไปสู่กลุ่มผู้เรียนให้ได้มากที่สุด
2. การเข้าถึงกลุ่มผู้เรียนที่ไม่สามารถเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยตามระบบปกติ
3. การให้การศึกษาค่อยเนื่อง ซึ่งเป็นการปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้กับประชากรอีกทางหนึ่ง
4. การเรียนรู้ รับฟังความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้เรียนที่มาจากหลากหลายสังคม วัฒนธรรม และสภาพเศรษฐกิจ

2.1 การศึกษาทางไกลของกระทรวงศึกษาธิการ

ในปี พ.ศ. 2495 กรมการฝึกหัดครู ได้ริเริ่มจัดสอนวิชาชุดครูทางไปรษณีย์ จากนั้นในปี พ.ศ. 2518 กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดโครงการวิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกโรงเรียน โดยจัดเป็นรายการความรู้ทั่วไปให้กับผู้สนใจที่อยู่ในเมืองและชนบท เมื่อกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้สถาปนาขึ้นในปี พ.ศ. 2522 จึงร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์จัดตั้งสถานีวิทยุเพื่อ

กระจายเสียงออกอากาศ ให้กับโครงการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จจนถึงปี พ.ศ.2530 จึงพัฒนาหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนเป็นระดับมัธยมศึกษาโดยใช้สื่อคู่มือแบบเรียนและสื่อเสริมจากรายการวิทยุเสริมความรู้ในเนื้อหาที่เหมาะสม และเมื่อรัฐบาลได้ให้สัมปทานบริษัทชินวัตรคอมพิวเตอร์แอนคอมมิวนิคชั่น จำกัด ส่งดาวเทียมไทยคมขึ้นสู่วงจรในปี พ.ศ. 2536 กระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมมือกับบริษัทชินวัตรฯ ดำเนินโครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และแพร่ภาพเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียน และการศึกษานอกโรงเรียน ตลอดจนให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป โดยได้แยกลักษณะการดำเนินงานเป็น 2 โครงการ คือ

2.1.1 โครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไทยคมของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้รับความร่วมมือจากมูลนิธิไทยคม ในการบริจาคช่องสัญญาณผ่านดาวเทียม ย่านความถี่ KU-BAND 1 ช่อง เพื่อออกอากาศรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษโดยไม่มีโฆษณาตลอด 24 ชั่วโมง

กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนรับผิดชอบดำเนินงานโครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และได้ประกาศจัดตั้ง "ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม" เป็นสถานศึกษาลังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน รายการโทรทัศน์การศึกษาผ่านดาวเทียมช่องการศึกษา 1 เริ่มทดลองออกอากาศเป็นครั้งแรก โดยถือฤกษ์วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ วันที่ 12 สิงหาคม 2537 เป็นวันออกอากาศ พื้นที่รับชมรายการได้เลือก 9 อำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่เป็นจุดทดลอง โดยติดตั้งอุปกรณ์รับสัญญาณใน 2 ระบบ คือระบบรับสัญญาณดาวเทียมผ่านสถานีทวนสัญญาณภาคพื้นดินของ บริษัท ไอปี้ซี กลุ่มชินวัตรในระบบการกระจายคลื่นหลายช่องสัญญาณ (Multipoint Multichannel Distribution System : MMDS) และระบบรับสัญญาณตรงจากดาวเทียม (Direct-to-Home : DTH) ผลการทดลองทำให้ได้ข้อมูลด้านการรับสัญญาณภาพและเสียงที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงทางด้านเทคนิค และพบว่าผู้ชมส่วนใหญ่พึงพอใจในรูปแบบการศึกษาทางไกลที่นำเสนอค่อนข้างมาก (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538)

2.1.2 โครงการการศึกษาสายสามัญด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม

โครงการการศึกษาสายสามัญด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นโครงการหนึ่งที่กรมสามัญศึกษาจัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในส่วนภูมิภาคที่ห่างไกลกันดารให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน และช่วยแก้ปัญหาโรงเรียนขาดแคลนครู โดยการนำเอาเทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคมผ่านเส้นใยแก้วนำแสง (Optic Fiber) และการสื่อสารดาวเทียม โดยมีโรงเรียนวังไกลกังวลเป็นสถานีถ่ายทอดการเรียนการสอนออกอากาศไปยัง

โรงเรียนที่เป็นสถานีรับทั่วประเทศ และได้เริ่มดำเนินการออกอากาศ ตั้งแต่วันที่ 5 ธันวาคม 2538 เป็นต้นมา

การเตรียมการเรียนการสอนออกอากาศระยะแรกเป็นการถ่ายทอดสด โดยการถ่ายทอดจากห้องเรียนส่งขึ้นดาวเทียม ส่งตรงเข้าสถานีรับปลายทางทันที ซึ่งเรียกว่า ระบบ ดี ที เอช

ในปัจจุบันได้ทำการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้น ม.1- ม.6 ซึ่งโรงเรียนที่เป็นสถานีรับสัญญาณดาวเทียมจะได้รับการติดตั้งจานดาวเทียมพร้อมอุปกรณ์และเครื่องรับโทรทัศน์ และจะขยายสถานีรับสัญญาณภาพให้ครอบคลุมทั่วประเทศภายในปีงบประมาณ 2543 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539)

2.2 การศึกษาทางไกลของทบวงมหาวิทยาลัย

ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งมีการสอนทางไกลอยู่แล้ว ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยนเรศวร

จะเห็นได้ว่าการสอนผ่านสื่อทางไกลที่ผ่านมา ส่วนมากจะเป็นรูปแบบของการสื่อสารทางเดียวด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ทำให้โครงการที่เกิดขึ้นทั้งของทบวงมหาวิทยาลัยและของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นการศึกษาทางไกลที่มีการโต้ตอบระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียนได้ทันที เสมือนอยู่ในห้องเรียน

2.2.1 โครงการขยายวิทยาเขตสารสนเทศของมหาวิทยาลัย

ไปในส่วนภูมิภาค

โครงการขยายวิทยาเขตสารสนเทศของมหาวิทยาลัยไปในส่วนภูมิภาค เรียกอีกอย่างว่า "โครงการวิทยาเขตสารสนเทศ" ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2539 ดำเนินการขยายโอกาสอุดมศึกษาไปสู่ภูมิภาค 3 ลักษณะ คือ

1. การจัดตั้งวิทยาเขตสารสนเทศ
2. การจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีชั้นสูง
3. การขยายพื้นที่บริการ

โดยมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนระบบได้ตอบ 2 ทาง ในการบรรยาย และการสอน ทั้งนี้อาจจัดให้มีระบบการโต้ตอบโดยใช้สื่อประสมอื่น ๆ เช่น โทรศัพท์ โทรสาร และ Internet
2. การบริหารรายวิชา/หลักสูตร จะประกอบด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารระบบการสอนทางไกล
3. สร้างคู่มือการเรียนสำหรับนักศึกษาเป็นรายวิชา

4. สร้างระบบการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
5. สร้างระบบการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนรายวิชาและหลักสูตร
6. วิจัยและพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

มากยิ่งขึ้น

2.2.2 โครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา

เป็นโครงการที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้ริเริ่ม โดยพัฒนาระบบการเรียนการสอนในลักษณะการสื่อสารสองทาง คือ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถถามตอบกันได้โดยตรงทันทีทันใดแม้จะอยู่คนละสถานที่ ตลอดจนสามารถโต้ตอบกันได้จากทางไกล และสามารถทำได้หลาย ๆ จุดพร้อมกัน (Point to Multi-point) มีการใช้ Multimedia ในการสนทนาและอภิปราย เพื่อสนับสนุนและเอื้ออำนวยให้การขยายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นอย่างทั่วถึงมากขึ้น โดยเฉพาะภูมิภาค ตามนโยบายของรัฐบาลในแผนฉบับที่ 8 ที่เน้นให้มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการขยายวิทยาเขตของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐไปสู่ภูมิภาค

โครงการมีระยะเวลาการดำเนินงานโครงการ 3 ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2539-2541 ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 3,000 ล้านบาท เพื่อดำเนินการสร้างทางด่วนสารสนเทศทางการศึกษา และติดตั้งระบบการเรียนการสอนทางไกลในมหาวิทยาลัย/ สถาบันหลักที่เป็นแม่ข่ายให้ครบทั้ง 22 แห่ง และในวิทยาเขตลูกข่าย 30 จังหวัด โดยใช้เครือข่ายใยแก้วนำแสง และปรับปรุงเครือข่ายในมหาวิทยาลัยให้สามารถสื่อสารกันได้ระหว่างคณะ ภาควิชา ในแต่ละมหาวิทยาลัย/สถาบันและวิทยาเขต ด้วยเครือข่ายใยแก้วนำแสง เพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารข้อมูลวิชาการและการวิจัย รวมทั้งการใช้ทรัพยากรห้องสมุดร่วมกันของหน่วยงานต่างๆ โดยผ่านเครือข่ายระหว่างมหาวิทยาลัย และติดตั้งระบบวีดิทัศน์ตามความต้องการ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถทบทวนบทเรียนได้ทุกวันด้วยตนเองตามความต้องการ (ไพรัช รัชยพงษ์, 2540 : 21)

เป้าหมายโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา มีดังนี้

1. สนับสนุนการกระจายโอกาสอุดมศึกษาไปสู่ภูมิภาค อย่างมีคุณภาพโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเร่งให้สามารถรับนักศึกษาได้ในวิทยาเขตสารสนเทศ 30 จังหวัด ในช่วงของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)
2. สร้างระบบเครือข่ายสารสนเทศความเร็วสูงเชื่อมโยงมหาวิทยาลัย/สถาบัน/ วิทยาเขตทุกแห่งทั่วประเทศ เรียกว่า ระบบ UNINET
3. พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการพัฒนาเครือข่ายมหาวิทยาลัย (Campus Network) ให้เชื่อมโยงไปสู่
 - ระบบห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์

- ระบบ Internet
- ระบบ Multimedia
- Video on Demand
- Self-study Courseware , CD-ROM
- Computer Assisted Intruction (CAI)

4. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาการศึกษา

- วิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่
- พัฒนาเทคนิคการออกแบบและการผลิตเอกสารชุดวิชาพร้อมสื่อการเรียนการสอน

เรียนการสอน

5. พัฒนาให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้และการศึกษาตลอดชีวิต

- พัฒนาแหล่งทรัพยากรทางปัญญา และสร้างฐานข้อมูลแห่งการเรียนรู้ที่

นักศึกษาและประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึง

- จัดโปรแกรมการศึกษา ผูกอบรมตามความต้องการพัฒนาบุคลากรของสถาน

ประกอบการ

2.3 การศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยรามคำแหงตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2514 เป็นสถาบันการศึกษาและวิจัยแบบตลาดวิชา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การศึกษาวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูงทำการวิจัยส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง และทำนุบำรุงวัฒนธรรม (ราชกิจจานุเบกษา, 2514 : 90) จัดตั้งขึ้นมาเนื่องจากประเทศไทยประสบปัญหาเรื่องการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นเวลาต่อเนื่องกันมาช้านาน กล่าวคือ ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และมีความประสงค์จะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา แต่สอบเข้าไม่ได้มีเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นยังมีกลุ่มบุคคลผู้ไม่มีสิทธิที่จะสมัครสอบคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้วยเหตุผลต่าง ๆ เช่น อายุมาก หรือรู้ผลการศึกษาเบื้องต้นไม่ตรงกับที่สถาบันต่าง ๆ กำหนด และไม่อาจมานั่งเรียนตามกำหนดที่สถาบันนั้น ๆ บังคับได้ ทั้ง ๆ ที่บุคคลเหล่านั้นมีความสามารถและประสงค์ที่จะศึกษาเล่าเรียน มหาวิทยาลัยที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะที่เรียกว่า มหาวิทยาลัยตลาดวิชา หรือมหาวิทยาลัยเปิดนั้น มาจากแนวคิด 2 แนว คือ (กาญจนา บุญญอารักษ์, 2528 : 4)

1. เปิดรับนักศึกษาโดยไม่มีการสอบคัดเลือก แต่อาจกำหนดเกณฑ์การรับเข้าตามความเหมาะสม ไม่มีการกำหนดคุณสมบัติขั้นต่ำไว้ ใครมีความสามารถเรียนได้ตามหลักสูตรก็สามารถเป็นบัณฑิตได้

2. เปิดรับนักศึกษาเข้าเรียน โดยไม่ต้องมีการสอบคัดเลือก แต่ยังมีกำหนดคุณสมบัติขั้นต่ำ อาทิ ต้องสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และยังบังคับโดยตรงหรือทางอ้อมให้มาเข้าฟังคำบรรยายในชั้นเรียน

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปี พ.ศ. 2514 นับเป็นพัฒนาการของการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ตามแนวคิดที่สอง หลังจากประเทศประสบปัญหาการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในเรื่องที่เรียนไม่เพียงพอ สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้ริเริ่มเสนอพระราชบัญญัติต่อรัฐสภา ให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหง ให้มีลักษณะเป็นตลาดวิชา รับนักศึกษาโดยไม่มีการสอบคัดเลือกเข้าเรียน ด้วยเหตุผลในการจัดตั้งคือ

1. เพื่อให้การศึกษาแก่ชนทุกชั้น เป็นการสร้างคนให้มีคุณภาพ ให้มีความรู้ความสามารถ

2. เพื่อป้องกันการสูญเสียเงินตราต่างประเทศ โดยสะกิดกันมิให้นักศึกษาไปหาที่เล่าเรียนในต่างประเทศ

3. เพื่อแก้ปัญหาที่เรียนสำหรับผู้ประสงค์จะศึกษาในระดับอุดมศึกษา

ระบบการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มุ่งจัดสื่อการเรียนการสอนให้นักศึกษาสามารถเรียนด้วยตนเองให้มากที่สุด ชั้นเรียนมีตั้งแต่ขนาดเล็ก บรรจุนักศึกษา 50 คน จนถึงชั้นเรียนขนาดใหญ่เกิน 1,000 คนขึ้นไป เพื่อให้การเรียนในชั้นเรียนมีคุณภาพ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงต้องใช้เทคโนโลยีการศึกษามาใช้ในชั้นเรียนขนาดใหญ่ เช่น โทรทัศน์วงจรปิด เครื่องฉาย เครื่องเสียง วัสดุการศึกษา ตลอดจนสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบไม่มีชั้นเรียน เพื่อให้บริการแก่นักศึกษาทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ซึ่งมีอาจมาศึกษาที่มหาวิทยาลัยได้ประมาณร้อยละ 70-80 ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนนั้น มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีการพัฒนาระบบการสอนทางไกลมาใช้ เช่น สื่อการเรียนการสอนประเภทสิ่งพิมพ์ คือ ตำรา และคู่มือนักศึกษา การสอนทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และจัดโครงการสอนเสริมในส่วนภูมิภาค ซึ่งเรียกว่าศูนย์บริการวิชาการส่วนภูมิภาคอีกแห่ง วิธีการศึกษามีทั้งการบรรยายในชั้นเรียน การศึกษาจากตำราที่บ้าน และ/หรือการฟังหรือชมรายการวิทยุและโทรทัศน์ควบคู่กันไป หรือเข้าศึกษา ณ ศูนย์บริการวิชาการที่มหาวิทยาลัยจัดไว้ให้ จะเห็นได้ว่าโดยความเป็นจริงแล้วแนวพัฒนาโดยส่วนรวมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ยังไม่เข้าสู่ระบบมหาวิทยาลัยเปิดอย่างแท้จริง ทั้งนี้เนื่องจากการเปิดให้มีชั้นเรียนทำให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความชำนาญในลักษณะ

การสอนตามวิธีการที่เป็นอยู่นี้มาตั้งแต่เริ่มต้น นักศึกษาเคยชินกับการมีชั้นเรียนเป็นส่วนใหญ่ หากจะให้เปลี่ยนการสอนเป็นแบบไม่มีชั้นเรียนและใช้สื่อการสอนประเภทอื่นก็อาจจะเกิดความยุ่งยากและสูญเปล่า ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเปิดขึ้นอีกแห่งหนึ่ง คือ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2.4 การศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (มสธ.) ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2521 นับเป็นมหาวิทยาลัยเปิดอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งยึดหลักการศึกษาดลอดชีวิต มุ่งพัฒนาคุณภาพของประชาชนทั่วไปเป็นเป้าหมายเพื่อสนองความต้องการของผู้ที่ประสงค์จะได้รับโอกาสศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จึงจัดการศึกษาระบบเปิดโดยอาศัยสื่อการสอนทางไปรษณีย์ วิทียุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง และไม่จำเป็นต้องมาเข้าชั้นเรียนตามปกติ เป็นการให้การศึกษาผู้ใหญ่แก่ผู้ประกอบอาชีพอยู่แล้วให้ได้มีโอกาสเพิ่มพูนวิทยฐานะ และเป็นการขยายโอกาสในการศึกษาต่อสำหรับผู้สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้เปิดสอนทางไกลเป็นครั้งแรกในภาคต้น ปีการศึกษา 2523 – 2524 (ธันวาคม 2523) โดยเปิดรับนักศึกษาที่มีงานทำแล้ว สาขาวิชาที่เปิดสอนมีสามสาขาวิชา คือ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ และสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ซึ่งเปิดสอนเฉพาะชุดวิชาพื้นฐานทั่วไปสำหรับทุกสาขาวิชา ในการเปิดรับนักศึกษารุ่นแรกนี้ มีนักศึกษาลงทะเบียนเรียนทั้งสิ้นประมาณแปดหมื่นคน (สุโขทัยธรรมาธิราช, 2534 : 1) การจัดหลักสูตรของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ใช้หลักสูตรบูรณาการเนื้อหาเข้าด้วยกันในรูปของชุดการสอน เรียกว่า “ชุดวิชา” ในแต่ละวิชา จะมีความสมบูรณ์ในตนเอง และแบ่งออกแบบ 15 หน่วย สื่อการเรียนการสอนเน้นการใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก โดยส่งทางไปรษณีย์ และการใช้สื่อชนิดอื่นเสริมเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน สื่อที่ใช้ประกอบด้วยเอกสารการสอน แบบฝึกหัด เทปตลับประจำชุดวิชา การศึกษาจากการสอนทางวิทยุและโทรทัศน์ การสอนเสริม และกิจกรรมภาคปฏิบัติเสริมประสบการณ์ การจัดโครงสร้างด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยเปิดแบบสอนทางไกล ยึดหลักบูรณาการวิชาการ (Integration) เป็นพื้นฐานสำคัญ กล่าวคือ มุ่งผสมผสานวิชาการให้เป็นกลุ่มและหมวดหมู่ที่เอื้อต่อการที่ผู้เรียนสามารถประมวลและประยุกต์ความรู้ไปใช้ได้และถ่ายทอดการที่จะศึกษาด้วยตนเอง นอกจากนี้การพัฒนาสาขาวิชาที่เปิดสอนยังจัดทำในแนวของการพัฒนาวิชาที่พามากกว่าตามแนวสายวิชาการ องค์ประกอบของหลักสูตรจึงแบ่งออกเป็น “ชุดวิชา” (Block System) หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี จะมี 22 – 24 ชุดวิชา (132 – 144 หน่วยกิต) (สุโขทัยธรรมาธิราช, 2535 : 3)

2.5 การศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นมหาวิทยาลัยในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค เป็นมหาวิทยาลัยในโครงการเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย โดยครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบในเขตภาคเหนือตอนล่าง 9 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย ตาก กำแพงเพชร อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ ชัยนาท นครสวรรค์ และอุทัยธานี มหาวิทยาลัยนเรศวรได้เริ่มดำเนินการใช้ระบบการศึกษาทางไกลตามโครงการเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อพัฒนาการศึกษาเป็นปีแรก โดยเปิดสอนในระดับปริญญาโท ใน พ.ศ.2539 มีวิทยาเขต 1 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตพะเยา (เดือนเพ็ญ ชิวพินาย. 2540 : 3) ในโอกาสต่อไปมหาวิทยาลัยมีนโยบายจะขยายการรับนิสิตปริญญาตรี เพื่อจัดการเรียนการสอนที่ศูนย์วิทยบริการตามจังหวัดต่าง ๆ ด้วย

ระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต

สถาบันราชภัฏสวนดุสิตเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร จัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษา ทั้งภาคปกติ และภาคสมทบในระดับอนุปริญญา และระดับปริญญาตรี เดิมสถาบันราชภัฏสวนดุสิตผลิตบัณฑิตเฉพาะสาขาวิชาการศึกษาในปัจจุบันได้ขยายการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาศิลปศาสตร์ โดยได้เปิดสอนโปรแกรมวิชาต่าง ๆ หลากหลายตามความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในปี พ.ศ. 2540 ได้เปิดสอนนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตร M.B.A. โดยความร่วมมือจากมหาวิทยาลัย VICTORIA ประเทศแคนาดา ในส่วนของการจัดการศึกษาภาคสมทบนั้น เป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่สนใจนอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนในภาคปกติ ซึ่งสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ได้ปฏิบัติการกิจในด้านการจัดการเรียนการสอนภาคสมทบมาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาที่ผ่านมาสถาบันได้ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนการแสวงหารูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคมและการพัฒนาทางเทคโนโลยี ทำให้บุคลากรในหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสนใจเข้าศึกษาในสถาบันสวนดุสิตเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มจะขยายจำนวนเพิ่มมากขึ้น แต่เนื่องจากข้อจำกัดของอาคารสถานที่ และบุคลากรของสถาบันมีจำกัด ทำให้สถาบันประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ด้วยเหตุนี้สถาบันราชภัฏสวนดุสิต จึงแสวงหารูปแบบการจัดการศึกษาโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสนองตอบความต้องการของนักเรียน และบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ โดยได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกสถาบัน (Off - Campas Learning Center) ขึ้น และนำระบบการศึกษาทางไกล (Distance

Education) มาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน โดยได้เปิดรับนักเรียนนักศึกษาที่สนใจเข้าศึกษาในระบบนี้ รุ่นแรกในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2539

การจัดการศึกษาระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิตมีรูปแบบในการดำเนินการ ดังนี้ (สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. 2541 ก : 2 - 6)

การจัดการศึกษาระบบการศึกษาทางไกลมีหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ

- ประการที่ 1 จัดการศึกษาในสาขาที่เป็นความต้องการของสังคม
- ประการที่ 2 จัดรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- ประการที่ 3 จัดศูนย์การศึกษาทางไกลในลักษณะของศูนย์การเรียนรู้
(ศูนย์การศึกษานอกสถาบัน)

วัตถุประสงค์

การจัดการศึกษาแบบระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิตมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เป็นการจัดการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยวิธีสอนหลากหลายรูปแบบ โดยสนองต่อความต้องการของประชากรที่มีความต้องการเข้าศึกษาในสถาบันราชภัฏสวนดุสิตทั้งภาคปกติและภาคสมทบ
2. เป็นการพัฒนา รูปแบบของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการใช้สื่อ และเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้าช่วยสนับสนุน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีลักษณะการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Student Center) การสนองตอบต่อปรัชญาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long Learning)
3. เน้นการพัฒนาอาจารย์ของสถาบันให้มีความก้าวหน้ามากขึ้นทั้ง การบริหาร การใช้สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนจำนวนมาก
4. มุ่งเน้นกระบวนการเพื่อพัฒนาคุณภาพขององค์การ และกระบวนการจัดการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอน

การจัดการศึกษาระบบการศึกษาทางไกล ใช้รูปแบบของการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้เป็นระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย และเหมาะสมกับสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน สื่อและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษาระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิตนี้ ได้แก่ การเรียนรู้โดยผ่านระบบ Video Conference การค้นคว้าผ่าน Internet การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้ CD-ROM. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) การสืบค้นหนังสือ ยืม-คืน ด้วยระบบห้องสมุด VTLS (Verginia Tech Library

System) แบบ On-Line การศึกษาเพิ่มเติมจากการรับฟังรายการวิทยุทางวิชาการของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต การฟังเทปคำบรรยายประกอบรายวิชา การศึกษาจากเทปวีดิทัศน์ และการศึกษาจากเอกสาร ตำรา แบบฝึกหัด

ผู้สอน

การเรียนรู้ด้วยระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิตนี้ ผู้เรียนจะได้พบทั้งผู้สอนหลักและผู้สอนเสริม ซึ่งผู้สอนหลักและผู้สอนเสริมนี้จะมีบทบาทแตกต่างกัน

ผู้สอนหลัก หมายถึง ผู้สอนที่เป็นอาจารย์ประจำวิชาที่จะเป็นวิทยากรสอนหรือให้ความรู้ในรายวิชาที่อาจารย์รับผิดชอบอยู่ โดยจะเป็นผู้จัดเตรียมสื่อต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ เอกสาร ตำรา แบบฝึกหัด ตลอดจนการบันทึกคำบรรยายลงเทปตลับ การให้ความรู้เสริมโดยการผลิตรายการออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเพื่อการศึกษา สอนและพบผู้เรียนผ่านจอภาพ

ผู้สอนเสริม หมายถึง ผู้สอนที่มาช่วยอธิบายเนื้อหาในประเด็นสำคัญ หรือตอบข้อซักถามอื่นๆ ที่นักศึกษายังข้องใจ หรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งผู้สอนเสริมนี้จะเป็นอาจารย์ที่อยู่ในสาขาเดียวกับอาจารย์หลัก หรืออาจเป็นทีมงานของอาจารย์ผู้สอนหลักก็ได้

การสอนที่ผู้เรียนศึกษาผ่านจอภาพในรายวิชา 2 หน่วยกิต จะจัดสอนจำนวน 4 ครั้ง 8 ชั่วโมง รายวิชา 3 หน่วยกิต จัดสอนจำนวน 4 ครั้ง 12 ชั่วโมง ส่วนในบางรายวิชาที่จำเป็นต้องมีผู้สอนเสริม สถาบันจะจัดผู้สอนเสริมให้ตามชั่วโมงที่สถาบันกำหนด แต่ทั้งนี้จะไม่เกินจำนวนชั่วโมงสอนของผู้สอนหลัก นักศึกษาสามารถเลือกเข้าฟังการบรรยายได้ตามสะดวก ตามเวลาที่กำหนดไว้ในคู่มือการลงทะเบียน

โปรแกรมที่เปิดสอน

ปัจจุบันโปรแกรมวิชาที่เปิดสอน ได้แก่ โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป และโปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ ทั้งระดับอนุปริญญา และปริญญาตรี หลังอนุปริญญา โดยใช้หลักสูตรสถาบันราชภัฏ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2536 สาขาวิชาศิลปศาสตร์ แยกเป็น หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะด้าน และหมวดวิชาเลือกเสรี

นวัตกรรมและเทคโนโลยี

การจัดการศึกษาระบบทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิตมีรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายโดยใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสม ซึ่งได้แก่

ระบบ VDO Conference เป็นระบบที่จัดขึ้นเพื่อสนับสนุนการศึกษา ทางไกล โดยใช้เทคโนโลยีทางด้านระบบสื่อสารโทรคมนาคม และคอมพิวเตอร์ เป็นระบบการสื่อสารสองทาง (Two ways Communication) ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนสามารถโต้ตอบกันได้ทันที (Interactive)

ระบบเครือข่าย VDO Conference ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิตเป็นการ Point to Multipoint เป็นการส่งข้อมูลโดยผ่านเส้นใยแก้วนำแสง (Fiber Optic) ซึ่งแต่ละจุดสามารถใช้เป็นการส่งและรับภาพ โดยต้องมีการกำหนดว่าจะเป็นผู้ส่งหรือผู้รับ นักศึกษาสามารถเห็นภาพได้ยินเสียงและโต้ตอบกับผู้สอนได้ตลอดเวลาในขณะที่มีการเรียนการสอนระหว่างศูนย์ที่กำหนด VDO Conference เป็นระบบที่สนับสนุนการเรียนการสอนทางไกลโดยใช้มัลติมีเดีย ซึ่งมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ Visualizer, วิดีทัศน์ โทรทัศน์ ที่สามารถเผยแพร่ภาพและเสียงออกไปยังห้องเรียนอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเครื่องคอมพิวเตอร์ Visualizer เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการนำเสนอซึ่งใช้ได้กับลักษณะของวัสดุ ดังนี้

1. วัตถุที่บ่งแสงทั่วไป เช่น กระดาษ รูปภาพ ปกหนังสือของจริง
2. แผ่นไม้ แผ่นโลหะ
3. ใช้เสมือนกล้องจุลทรรศน์

รายการวิทยุ วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อสำคัญชนิดหนึ่งที่สถาบันราชภัฏสวนดุสิตนำมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการเรียนการสอน และการประชาสัมพันธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อวิทยุสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา และตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดี รายการวิทยุซึ่งเป็นสื่อเสริมการศึกษาระบบทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต อยู่ภายใต้ชื่อรายการว่า ก้าวไกลไปกับราชภัฏ ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เพื่อการศึกษาสัปดาห์ละ 9 ชั่วโมง จำนวน 18 รายการ ๆ ละ 30 นาที โดยนักศึกษาและผู้สนใจสามารถติดตามรับฟังรายการต่างๆ ได้ โดยติดต่อขอรับตารางการออกอากาศได้ที่ศูนย์การศึกษาทางไกล สำนักงานกลางศูนย์ศึกษานอกสถาบัน อาคาร 2 ชั้น 3 หรือที่สำนักส่งเสริมวิชาการ อาคาร 2 ชั้น 1

สื่อโสตทัศน เน้นสื่อการสอนที่นักศึกษาจะได้รับพร้อมกับตำราหลัก แบบฝึกหัด แนวการสอน และเทปเสียงประจำรายวิชา เทปเสียงนี้จะเน้นคำบรรยายอยู่ในรูปของเทปตลับ (Cassette Tape) ความยาว 60 นาที บางรายวิชาอาจมี 1 ตลับ หรือ 2 ตลับแล้วแต่ลักษณะวิชานั้น

สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ถือเป็นสื่อหลักของการเรียนการสอนด้วยระบบนี้ สื่อสิ่งพิมพ์ได้แก่ ตำรา-หลัก แบบฝึกหัด เป็นต้น ตำราหลักเป็นตำราที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักในการเรียนการสอน แต่ละรายวิชาอาจเรียบเรียงโดยอาจารย์ของสถาบัน หรือผู้เชี่ยวชาญภายนอก โดยมี

ขอบเขตและระดับของเนื้อหาเหมาะสมกับระดับการศึกษา สำหรับแบบฝึกหัดนั้นเป็นเอกสารที่ให้นักศึกษาใช้ควบคู่กับตำราหลัก โดยมีแบบทดสอบประเมินผลตนเองก่อนเรียน มีกิจกรรมที่กำหนดให้ และแบบทดสอบประเมินผลหลังเรียน

ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะมีอยู่ทุกศูนย์การศึกษา เพื่อใช้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริการการศึกษาทางไกลของสถาบัน ได้แก่ กิจกรรมด้านการบริหารระบบ เช่น การส่งผ่านข้อมูลนักศึกษา การลงทะเบียน การชำระเงิน การเข้าชั้นเรียน การแสดงผลการเรียน งานการเงิน และการติดต่อสื่อสารต่าง ๆ กิจกรรมด้านการเรียนการสอน เช่น เป็นห้องปฏิบัติการสำหรับการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ การศึกษาค้นคว้าผ่านเครือข่าย Internet การเรียนรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) นอกจากนี้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ยังมีกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ อีก เช่น การจัดอบรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานให้แก่ นักศึกษา บริการให้เช่าเครื่องคอมพิวเตอร์ สำหรับงานพิมพ์เอกสาร เป็นต้น

หน่วยบริการสื่อการเรียนทุกศูนย์การศึกษาจะมีหน่วยบริการสื่อการเรียนต่าง ๆ ที่นักศึกษาสามารถใช้บริการยืมหนังสือ วีดิทัศน์ หรือสื่ออื่น ๆ ได้ตลอดเวลาที่ศูนย์ฯ เปิดทำการหรือจะใช้บริการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ด้วยระบบห้องสมุดแบบ VTLS (Verginia Tech Library System)

ศูนย์การศึกษานอกสถาบัน (Suan-Dusit Off-Campus Learning Center)

ศูนย์การศึกษานอกสถาบัน หมายถึง สถานที่นอกสถาบันราชภัฏสวนดุสิตที่สถาบันไปดำเนินการจัดการศึกษาให้กับนักศึกษาทั้งภาคปกติและ/หรือภาคสมทบ ด้วยระบบการจัดการศึกษาแบบปกติ ระบบการศึกษาทางไกล หรือระบบผสม

การจัดการศึกษาแบบปกติ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนตามรายวิชาต่าง ๆ ของหลักสูตร โดยมีอาจารย์ผู้สอนเข้าสอนภาคเรียนละ 30 - 45 ชั่วโมง

การจัดการศึกษาแบบระบบการศึกษาทางไกล หมายถึง การจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อต่างๆ ที่สถาบันจัดเตรียมให้ มีอาจารย์ผู้สอนและสอนผ่านระบบวิดีโอ คอนเฟอเรนซ์ ภาคเรียนละ 8 - 12 ชั่วโมง และมีอาจารย์ผู้สอนเสริม ช่วยในการเรียนการสอน ภาคเรียนละไม่เกิน ชั่วโมงสอนของอาจารย์ผู้สอนหลักในแต่ละรายวิชา

การจัดการศึกษาแบบระบบผสม หมายถึง การจัดการเรียนการสอนตามรายวิชาต่างๆ ของหลักสูตร เช่นเดียวกับแบบปกติ แต่อาจมีบางรายวิชาหรือบางชั่วโมงที่ใช้การสอนผ่าน วีดิโอ คอนเฟอเรนซ์ หรือการสอนผ่านโทรศัพท์วงจรปิด

การจัดการศึกษาที่ศูนย์การศึกษานอกสถาบันของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ได้มีการ ออกแบบระบบและรูปแบบวิธีการดำเนินการ รวมทั้งการจัดการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2539 โดยใช้ เงินลงทุนจากงบประมาณแผ่นดินจำนวน 18 ล้านบาท (เป็นครุภัณฑ์และค่าตอบแทนในโครงการ การจัดการศึกษาระบบทางไกล) และงบประมาณของสถาบันอีกประมาณ 54 ล้านบาท (งบลงทุน ของปี 39, 40 และ 41) โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

1. จัดการศึกษาให้หลากหลายรูปแบบและสนองต่อความต้องการของประชากร ที่มีความต้องการเข้าศึกษาในสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ทั้งภาคปกติและภาคสมทบ
2. เป็นการพัฒนารูปแบบของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการใช้สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้าช่วยสนับสนุน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีลักษณะการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Student Center) การสนอง ตอบต่อปรัชญาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long Learning)
3. เป็นการพัฒนาอาจารย์ของสถาบันให้มีความก้าวหน้ามากขึ้นทั้งการบริหาร/การใช้ สื่อ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนจำนวนมาก
4. มุ่งเน้นกระบวนการเพื่อพัฒนาคุณภาพขององค์การและกระบวนการจัดการเรียน การสอน

การจัดสถานที่เพื่อใช้เป็นศูนย์ให้การศึกษานอกสถาบันของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต จะต้องมีส่วนที่และครุภัณฑ์ต่าง ๆ ดังนี้

1. สำนักงานกลาง เพื่อใช้ในการติดต่อประสานงานการจัดการศึกษาระหว่างสถาบันกับ ศูนย์การศึกษา โดยมีอาจารย์และเจ้าหน้าที่ของสถาบันเป็นผู้ประสานงาน มีอุปกรณ์การสื่อสารครบ เช่น โทรศัพท์สายตรง 5 คู่สาย โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ต่อระบบ on-line และ Internet เครื่องถ่าย เอกสาร และชุดประชุม เป็นต้น
2. สำนักวิทยบริการ เพื่อใช้ในการบริการสื่อต่าง ๆ ให้กับนักศึกษาทั้งการจัดสื่อสิ่งพิมพ์ และการบริการยืม/คืน ด้วยระบบ VTLS (Virginia Tech Library System) แบบ on-line
3. การจัดห้องเรียน ห้องที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนทุกห้อง ติดตั้งเครื่องปรับอากาศ พร้อมเครื่องช่วยสอน วีวี วีดิโอ โอเวอร์เฮด โปรเจคเตอร์พร้อมจอภาพ และทีวี แต่ละห้องสามารถ เชื่อมโยงเป็นวงจรปิดได้ สำหรับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มใหญ่
4. ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ศูนย์การศึกษานอกสถาบันจะมีเครื่องคอมพิวเตอร์ พร้อมระบบ Internet ใช้ในการเรียนการสอนและค้นคว้าข้อมูล ศูนย์ละไม่น้อยกว่า 40 เครื่อง

5. ห้องวิดีโอ คอนเฟอเรนซ์ สำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบระบบการศึกษาทางไกล หรือระบบผสมบางรายวิชา

6. ห้องพักอาจารย์ มีห้องพักเพื่อให้อาจารย์ที่ไปสอนได้ใช้ก่อน/หลังการสอน ติดเครื่องปรับอากาศและมีความเป็นส่วนตัว

7. การบริการ สถาบันจัดรถรับส่งอาจารย์จากสถาบันไปยังศูนย์การศึกษานอกสถาบันทุกแห่ง สำหรับศูนย์การศึกษาที่อยู่ต่างจังหวัดจะมีบริการที่พักพร้อมอาหารให้กับอาจารย์ด้วย

8. การจัดพื้นที่ให้การศึกษา สถาบันจะเป็นผู้ไปดูแลจัดสถานที่ให้การศึกษาเพื่อให้มีสัดส่วนของสถาบันโดยเฉพาะ และมีสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อการเรียนการสอนรวมทั้งการจัดบริการอาหาร-เครื่องดื่ม และบริเวณที่พักผ่อนให้กับนักศึกษาอย่างเหมาะสมและปลอดภัย

9. การให้บริการจัดทำสื่อการสอน ในการจัดเตรียมสื่อการสอนทุกประเภท สำหรับใช้กับระบบต่าง ๆ ของการจัดการศึกษาที่ศูนย์การศึกษานอกสถาบัน ฝ่ายเอกสารตำราของสถาบันและฝ่ายผลิตทั้งรายการวิทยุและวิดีโอ จะจัดเตรียมพร้อมสำหรับบริการให้กับอาจารย์

ศูนย์การศึกษานอกสถาบันที่สถาบันได้จัดเพื่อดำเนินการจัดการเรียนการสอนและเป็นศูนย์บริการวิชาการสำหรับนักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล จำนวน 10 ศูนย์ ดังนี้

1. ศูนย์การศึกษาองค์การเภสัชกรรม จัดการศึกษาแบบปกติ สำหรับนักศึกษาภาคสมทบขององค์การเภสัชกรรมโดยเฉพาะ

2. ศูนย์การศึกษาซูเปอร์เซฟ จัดการศึกษาแบบปกติ สำหรับนักศึกษาและภาคสมทบในวันธรรมดา เวลา 18.00-21.00 น. และวันเสาร์ - อาทิตย์ เวลา 09.00-18.00 น.

3. ศูนย์การศึกษาเซ็นทรัล ปิ่นเกล้า จัดการศึกษาได้ทุกระบบ มีอุปกรณ์พร้อม ปีการศึกษา 2541 มีนักศึกษาภาคปกติ โปรแกรมวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ปี 1 ไปเรียนประจำ และมีนักศึกษาระบบทางไกลสามารถไปเรียนได้

4. ศูนย์การศึกษามิฟิเรียล บางนา จัดการศึกษาได้ทุกระบบ มีอุปกรณ์พร้อม ปีการศึกษา 2541 มีนักศึกษาระบบการศึกษาทางไกลสามารถใช้เรียนได้

5. ศูนย์การศึกษาจรัสสินทวงศ์ จัดการศึกษาได้ครบทุกระบบ มีนักศึกษาทั้งภาคปกติและภาคสมทบลงทะเบียนเรียนด้วยระบบปกติ

6. ศูนย์การศึกษาสุขโขทัย จัดการศึกษาในระบบปกติ เฉพาะนักศึกษาภาคสมทบมีเรียนทุกวัน วันธรรมดา เวลา 18.00 - 21.00 น. และวันเสาร์ - อาทิตย์ เวลา 09.00 - 18.00 น.

7. ศูนย์การศึกษาพงษ์สวัสดิ์ จัดการศึกษาแบบปกติเฉพาะนักศึกษาภาคสมทบมีเรียนเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 08.00 - 18.00 น. เรียนในระบบปกติ

8. ศูนย์การศึกษาปราชญ์บุรี จัดการศึกษาได้ทุกระบบ ปีการศึกษา 2541 มีนักศึกษาภาคสมทบ เรียนเฉพาะวันเสาร์ - อาทิตย์ เวลา 09.00 - 21.00 น. ด้วยระบบการศึกษาทางไกล

9. ศูนย์การศึกษานครนายก จัดการศึกษาได้ทุกระบบ ปีการศึกษา 2541 มีนักศึกษาภาคสมทบ เรียนเฉพาะวันเสาร์ - อาทิตย์ เวลา 09.00 - 21.00 น. ด้วยระบบการศึกษาทางไกล

10. ศูนย์การศึกษาดุสิตพัฒนชยการ จัดการศึกษาได้ทุกระบบ ปีการศึกษา 2541 มีนักศึกษาภาคปกติ และภาคสมทบ เรียนในระบบปกติ

โครงสร้างระบบการบริหารงานของศูนย์การศึกษานอกสถาบันจะเป็นหน่วยงานอิสระที่ขึ้นตรงต่อรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ประกอบไปด้วย สำนักงานกลางศูนย์การศึกษานอกสถาบัน ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการติดต่อประสานงานและดำเนินการกิจของศูนย์การศึกษานอกสถาบันให้เป็นไปโดยเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของสถาบัน อีกส่วนหนึ่งคือ ศูนย์การศึกษานอกสถาบันทั้ง 10 ศูนย์ การดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกสถาบันทั้ง 10 ศูนย์ จะมีลักษณะการดำเนินงานแบบเบ็ดเสร็จ โดยมีผู้อำนวยการศูนย์ทำหน้าที่บริหารงานศูนย์ให้เป็นไปโดยเรียบร้อย มีผู้ประสานงานศูนย์จากฝ่ายวิชาการ และกิจการนักศึกษา ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมต่างๆ ของนักศึกษาที่ศูนย์การศึกษา โดยมีฝ่ายทะเบียนของสำนักงานศูนย์การศึกษานอกสถาบันคอยกำกับดูแล และประสานงานกับโปรแกรมวิชา โดยเฉพาะการจัดทำแผนการเรียนของนักศึกษาที่ศูนย์การศึกษานอกสถาบัน ที่จะต้องดำเนินการจัดทำจากผู้ประสานงานศูนย์ต่าง ๆ ฝ่ายทะเบียนของสำนักงานกลางจะเป็นผู้ประสานงาน

ผู้อำนวยการสำนักงานกลางศูนย์การศึกษานอกสถาบันจะทำหน้าที่ติดต่อประสานงานการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกสถาบันกับหน่วยงานภายในสถาบัน โดยเฉพาะกับสำนักทะเบียน สำนักกิจการนักศึกษา ศูนย์คอมพิวเตอร์ สำนักส่งเสริมวิชาการ ฝ่ายการเงิน โปรแกรมวิชาต่างๆ คณะ และรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างดีและมีคุณภาพ

แม้ว่าลักษณะของการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกสถาบันค่อนข้างเป็นอิสระ แต่เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยสถาบัน การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนในสถาบันจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น และต้องการความเข้าใจ ความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงจะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสถาบันที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นหลัก และให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ความสำเร็จในครั้งนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพทางการศึกษาอย่างแท้จริง

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล

สื่อการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล

การศึกษาทางไกลเป็นระบบการศึกษาที่ผู้เรียน และผู้สอนอยู่ไกลกันคนละสถานที่ แต่สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยอาศัยสื่อมวลชน 2 ประเภท คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์ รวมถึงสื่อบุคคลเข้ามาช่วยเป็นช่องทางในการถ่ายทอดความรู้โดยการใช้ในลักษณะของสื่อประสมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด การใช้สื่อมวลชนในระบบการศึกษาทางไกลจำแนกได้ ดังนี้ (กิดานันท์ มะลิทอง. 2540 : 165-169)

1. **สื่ออิเล็กทรอนิกส์** จำแนกเป็นสื่อประเภทเสียง และสื่อประเภทเสียงและภาพ ได้แก่ วิทยุ เทปบันทึกเสียง โทรทัศน์ วีดิทัศน์ และภาพยนตร์ โดยสื่อแต่ละประเภทจะสามารถใช้ถ่ายทอดเนื้อหาความรู้จากผู้สอนไปยังผู้เรียนได้โดยตรง หรืออาจจะเป็นการบันทึกเรื่องราวจากที่อื่นๆ เพื่อนำเสนอต่อผู้เรียนเป็นการประกอบการสอนก็ได้ สื่ออิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้สามารถใช้เป็นสื่อหลักในการเรียนการสอนโดยตรง หรือจะใช้เป็นสื่อเสริมสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นก็ได้ ในการใช้สื่อประเภทนี้ผู้เรียนจะต้องศึกษาบทเรียนตามตารางการออกอากาศของวิทยุและโทรทัศน์ เพราะมิฉะนั้นแล้วจะทำให้พลาดจากการศึกษาในเรื่องที่ออกอากาศได้ นอกจากนี้ผู้เรียนยังต้องทำกิจกรรมหรือแบบฝึกหัดให้ครบตามที่แนะนำไว้ด้วยเพื่อให้บรรลุผลของการเรียน

2. **สื่อสิ่งพิมพ์** รูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ที่จัดให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองนั้นจะจัดอยู่ในรูปแบบของชุดวิชา ตำราเรียน หรือบทเรียนทางไปรษณีย์ที่ใช้วิธีเขียนและเรียบเรียงขึ้นเป็นพิเศษเพื่อให้ผู้เรียนอ่านแล้วสามารถเข้าใจได้โดยง่าย หรืออาจเป็นตำราหรือเอกสารที่จัดพิมพ์ทั่ว ๆ ไป หนังสือในห้องสมุด ตลอดจนเอกสารเสริมต่าง ๆ ซึ่งหนังสือและเอกสารเหล่านี้ผู้เรียนต้องอ่านประกอบกับการเรียนร่วมกับสื่ออื่น ๆ เช่น วิทยุหรือโทรทัศน์ ในรูปของสื่อประสม นอกจากสื่อที่เป็นรูปเล่มของตำราและเอกสารแล้ว สื่อสิ่งพิมพ์นี้ยังอยู่ในรูปแบบของแผนภาพ แผนภูมิ แผนสถิติ ภาพโปสเตอร์ การ์ตูน ตลอดจนวัสดุสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ในตัวเองโดยไม่ต้องอาศัยอุปกรณ์อื่นมาช่วย สื่อสิ่งพิมพ์นี้จะเป็นสื่อที่ให้ความรู้ พัฒนาทักษะ ปรับปรุงความรู้ของผู้เรียนให้ทันสมัย และเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงให้ผู้เรียนกับครูผู้พบพานด้วย ซึ่งในการศึกษาจากสื่อสิ่งพิมพ์นี้ผู้เรียนจะต้องมีทักษะในการอ่าน เขียน พูด และคิดเป็น มีประสบการณ์เดิมในการเชื่อมโยงความคิดกับสิ่งที่อ่านนั้น และที่สำคัญที่สุดคือ มีความตั้งใจในการที่จะศึกษาด้วยตนเอง รวมถึงมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเรียนเพื่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้ด้วย

สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่ให้ความสะดวกแก่ผู้เรียนและเอื้ออำนวยในการศึกษาทางไกล ดังนี้

ก. เป็นสื่อที่ผู้เรียนสามารถใช้เวลาศึกษาได้ตามความสามารถของตน

ข. สามารถทราบผลการศึกษาจากกิจกรรมและคำถามท้ายเรื่องในแต่ละวิชาได้

ค. สามารถทราบผลความก้าวหน้าของการศึกษาจากครูผู้ช่วยสอนหรืออาจารย์ผู้
ทบทวนจากงานปฏิบัติที่ส่งไปให้ตรวจ

ง. สามารถตรวจสอบผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

จ. ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจในความสามารถของตนเองได้เป็นพิเศษจากการเรียน
ในระบบนี้

3. **สื่อบุคคล** นับเป็นองค์ประกอบสำคัญและจำเป็นในระบบการศึกษาทางไกล
เนื่องจากจะเป็นผู้ช่วยทบทวนบทเรียนและประเมินผลการศึกษา สื่อบุคคลในระบบนี้ นอกจากจะ
เป็นครูผู้ช่วยสอนหรืออาจารย์ผู้ทบทวนบทเรียนแล้ว ผู้เรียนด้วยกันเองก็นับว่าเป็นสื่อบุคคลด้วย
เพราะเป็นผู้ที่สามารถสื่อสารติดต่อกันได้โดยสะดวกเพื่อช่วยเหลือกันในการเรียน โดยในการสื่อสาร
กันของสื่อบุคคลนี้สามารถกระทำได้ในลักษณะต่อไปนี้

ก. การติดต่อทางไปรษณีย์กับครูผู้ช่วยสอนหรืออาจารย์ผู้ทบทวน

ข. การติดต่อทางโทรศัพท์กับครูผู้ช่วยสอนหรืออาจารย์ผู้ทบทวน

ค. การจัดทบทวนในห้องดินแต่ละแห่งโดยเชิญวิทยากรในห้องดินนั้นมาบรรยาย

ง. การเข้าศึกษากับอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรพิเศษ

จ. การรวมกลุ่มของผู้เรียนในแต่ละแห่งเพื่ออภิปรายเนื้อหาวิชาและทบทวนกันเอง

ฉ. การติดต่อปรึกษาหารือกันระหว่างผู้เรียน

การเลือกหรือการจัดสื่อเพื่อใช้ในการศึกษาทางไกล จะต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาที่ว่า
ถ้าผู้เรียนต้องปฏิสัมพันธ์กับสื่ออยู่ตลอดเวลาานาน ๆ เข้าก็เกิดการเบื่อหน่าย ยิ่งถ้าสื่อนั้นเป็นสื่อ
ชนิดเดียวกัน หรือเป็นสื่อทางวิชาการที่ย่างยากซับซ้อนทำให้ไม่สนุก ผู้เรียนก็จะยิ่งท้อถอยหมดกำลังใจ
ใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น สื่อที่ใช้จึงควรเป็นสื่อที่มีการเสริมแรง ให้กำลังใจและให้ผู้เรียน
สามารถรู้ความก้าวหน้าของตนเองเป็นระยะๆ การใช้สื่อในการเรียนแบบนี้จึงควรอยู่ในลักษณะสื่อ
ประสมโดยมีสื่อใดสื่อหนึ่งเป็นหลัก และมีสื่อชนิดอื่นเป็นสื่อเสริมทั้งนี้เพราะสื่อแต่ละอย่างมีทั้งข้อดี
และข้อจำกัดในตัวเอง การศึกษาจากสื่อชนิดเดียวอาจจะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ไม่สมบูรณ์เท่าที่
ควร จึงต้องอาศัยสื่อชนิดอื่นประกอบเพื่อเสริมความรู้ สื่อที่ใช้ในการศึกษาทางไกล แยกออกได้ ดังนี้

สื่อหลัก คือ สื่อที่ผู้เรียนสามารถใช้ศึกษาได้ด้วยตนเองตลอดเวลา และทุกสถานที่
สื่อหลักนี้ส่วนมากจะเป็นสิ่งพิมพ์ เช่น ตำรา เอกสารคำตอบ หรือคู่มือเรียน โดยผู้เรียนสามารถใช้สื่อ
เหล่านี้เป็นหลักในการเรียนวิชานั้น ๆ

สื่อเสริม คือ สื่อที่จะช่วยเก็บตก ต่อเติมความรู้ให้แก่ผู้เรียนให้มีความรู้กระจ่างสมบูรณ์
ขึ้น หรือหากในกรณีที่ผู้เรียนศึกษาจากสื่อหลักและยังไม่เข้าใจพอหรือยังเข้าใจไม่ชัดเจนก็สามารถ

ศึกษาเพิ่มเติมจากสื่อเสริมได้ สื่อประเภทนี้จะอยู่ในรูปของเทปสลับรูปทเรียน วิทย์ เอกสารเสริม การสอนเสริม หรือการพบกลุ่ม ฯลฯ

การจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกลให้มีประสิทธิภาพดีนั้น ควรใช้สื่อที่อยู่ในรูปของ “สื่อประสม” (Multimedia) ที่มีบูรณาการของสื่อแต่ละประเภท ทั้งนี้เพื่อช่วยให้การถ่ายทอดความรู้และเนื้อหาสาระเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การเลือกใช้สื่ออาจจัดในรูปของสื่อประสมได้ 2 แนว คือ

1. แนวที่ใช้ สื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก แล้วเสริมด้วยสื่อประเภทเทปเสียงสลับรูปทเรียน วิทย์ โทรศัพท์ โทรศัพท์เพื่อการสอน คอมพิวเตอร์ และการสอนเสริม การสอนแนวนี้ใช้กันมากในมหาวิทยาลัยเปิดในประเทศอังกฤษและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชของไทย

2. แนวที่ยึด สื่อโทรทัศน์การสอนเป็นหลัก แล้วเสริมด้วยสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออื่นๆ เช่น เทปเสียงสลับรูปทเรียน โทรศัพท์เพื่อการสอน คอมพิวเตอร์ และการสอนเสริม การใช้สื่อแนวนี้ใช้กันในมหาวิทยาลัยทางโทรทัศน์ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และในมหาวิทยาลัยทางอากาศของประเทศญี่ปุ่น

การศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลมุ่งใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาทุกรูปแบบเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้านบริหาร ด้านวิชาการ และด้านบริการ เทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับวิธีการ จึงจำเป็นต้องยึดวิธีการจัดระบบ (System Approach) ในการดำเนินงาน และการแก้ปัญหา ดังนั้น การผลิตและการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาในระบบการสอนทางไกล จึงมีหลักการดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2527 : 21)

1. มีระบบการผลิตสื่อการศึกษาที่ผ่านการตรวจสอบและวิจัยหาประสิทธิภาพแล้ว
2. ยึดหลักการใช้สื่อประสมที่จะถึงนักศึกษาจำนวนมากที่สุด และช่วยให้ นักศึกษาเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด โดยจัดสื่อประสมในรูปของชุดการสอนทางไกล
3. เอื้ออำนวยให้มีการกระจายรูปแบบของเทคโนโลยีทางการศึกษา ทั้งประเภทวัสดุ (สิ่งสิ้นเปลือง) อุปกรณ์ (เครื่องมือต่าง ๆ) และวิธีการ (กลวิธี กิจกรรม กระบวนการ ฯลฯ) มาใช้โดยไม่เน้นเฉพาะการใช้อุปกรณ์ราคาแพง หรือวัสดุราคาถูกเพียงอย่างเดียว
4. เน้นการเลือกผลิตและใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ และความพร้อมของประเทศ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าระหว่างการลงทุนและผลลัพธ์ที่ได้ มิใช่มุ่งเพียงการลงทุนน้อยอยู่ตลอดเวลา
5. มีการกำหนดบทบาทของสื่อแต่ละประเภทอย่างชัดเจน เพื่อป้องกันการใช้สื่อตั้งแต่สองอย่างขึ้นไปถ่ายทอดเนื้อหาสาระซ้ำกันควรใช้สื่อแต่ละประเภทให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน และสนับสนุนซึ่งกันและกัน

นอกจากการใช้สื่อประสมดังกล่าวแล้ว สื่อที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในระบบการศึกษาทางไกล ได้แก่ “สื่อบุคคล” ซึ่งอาจเป็นผู้นำกลุ่ม ผู้ทบทวนบทเรียน หรือผู้สอนเสริม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พบปะวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญในท้องถิ่น หรือเป็นการที่ผู้เรียนรวมกลุ่มเพื่อรับการสอนเสริม ทบทวนบทเรียน อภิปรายปัญหาในบทเรียน ตลอดจนรับการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การใช้สื่อบุคคลใช้ได้โดยการที่ผู้เรียนติดต่อกับบุคคลเหล่านั้น หรือแม้แต่กับผู้สอนเอง โดยทางไปรษณีย์หรือทางโทรศัพท์ เพื่อซักถามปัญหาหรือทบทวนบทเรียน ผู้สอนทางไกลนับเป็นบุคคลที่สำคัญที่มีส่วนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพราะเป็นผู้รับผิดชอบในการเลือกเนื้อหาวิชา จัดลำดับการสอน เลือกสื่อต่าง ๆ ที่จะต้องใช้ประกอบการบรรยายในแต่ละครั้ง กำหนดหัวข้อการนำเสนอและนำเสนอเนื้อหาในบทเรียนตามลำดับ ตลอดจนการสร้างและพัฒนาแบบวัดและประเมินผล (สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต. 2541 : 163)

วิธีสอน

การสอนเป็นกิจกรรมที่อาจารย์จัดขึ้นเพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ ซึ่งอาจารย์จะต้องผสมผสานปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้บรรลุตามจุด มุ่งหมายของการสอนที่ตั้งไว้ ถ้าอาจารย์ไม่สามารถจัดกิจกรรมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้ครบสมบูรณ์ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ก็ถือว่าเป็นการสอนที่ไม่มีประสิทธิภาพหรือมีประสิทธิภาพน้อย (เริงเดช อุทธิเสน. 2528 : 2)

รูปแบบการสอนในระดับอุดมศึกษามีหลายรูปแบบ แต่ที่เด่นชัดในระดับอุดมศึกษา คือ การสอนแบบบรรยายและการสอนแบบอภิปราย (Schwartz. 1980 : 120) ในขณะเดียวกันจากการสัมภาษณ์อาจารย์ด้านการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้มีการจำแนกการสอนระดับอุดมศึกษาในลักษณะต่าง ๆ ทั้งของต่างประเทศและในประเทศ แล้วสรุปจำแนกเป็นแผนภูมิได้ดังนี้ (ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ, สมคิด แก้วสนธิ และ ทองอินทร์ วงศ์ไธรร. 2523 : 90)

ขนาดของกลุ่ม

กลุ่มใหญ่	กลุ่มกลาง	กลุ่มเล็ก	รายบุคคล
บรรยาย	บรรยาย	สัมมนา อภิปราย ระดมสมอง	การเรียนรู้ โดยอิสระ

ภาพประกอบ 1 แสดงขนาดของกลุ่มผู้เรียนกับรูปแบบการสอนในระดับอุดมศึกษา

เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบการเรียนการสอนแล้วจะเห็นได้ว่า ผู้สอนเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่มีส่วนสำคัญในการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องเป็นผู้รักในการสอน เรียนรู้อยู่เสมอ และนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความจริงใจและความแม่นยำในหลักวิชาการที่จะสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ ไม่ใช่สอนตามเนื้อหาวิชาโดยไม่คำนึงถึงผู้เรียน ผู้สอนต้องเข้าใจจิตวิทยาในการเรียนการสอน รู้จักวิธีจูงใจให้แรงเสริมเพื่อผู้เรียนจะได้มีกำลังใจในการเรียนและการทำงาน ทั้งนี้ อาจารย์ผู้สอนจะต้องตัดสินใจอย่างฉลาดในการเลือกใช้อุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม ตลอดจนการวัดและประเมินผล ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่บ่งชี้ถึงคุณภาพการสอน อาจารย์ผู้สอนจึงควรปรับปรุงการเรียนการสอนทั้งกระบวนการเพื่อจะได้นำมาปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม (Hall, 1975 : 31 - 70)

อาจารย์

ในเรื่องเกี่ยวกับการสอน เกษม สุวรรณกุล (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2526 : 9 ; อ้างอิงมาจาก เกษม สุวรรณกุล, 2524) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า

อาจารย์นั้นมิใช่ว่ามีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียว จำเป็นต้องมีความสามารถในการสอนด้วย ดังที่พบเห็นกันโดยทั่วไปว่า อาจารย์บางคนสอนดี สอนเข้าใจง่าย แต่อาจารย์บางคนมีความรู้มากแต่สอนไม่เข้าใจก็มี ความรู้อาจเป็นเรื่องจำเป็นในการสอนดีแต่เพียงความรู้เท่านั้นไม่สามารถทำให้สอนดีได้ คือ มีความรู้มาก ถ้ามีวิธีการสอนไม่ดีก็ไม่สามารถสอนให้ดีได้ ดังนั้นการสอนที่ประสบความสำเร็จจึงขึ้นอยู่กับตัวอาจารย์ผู้สอนเป็นสำคัญ คิลโก (Kilgo, 1970 : 251 - 253) แห่งมหาวิทยาลัยอลาบามา ได้กล่าวถึงการสอนของอาจารย์ที่ดีมีประสิทธิภาพ 10 ประการ คือ

1. ใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องพยายามรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจะต้องพยายามให้นักเรียนในห้องเรียนได้รู้จักกันด้วย
2. ใช้การวางแผนการสอนร่วมกับผู้เรียน
3. เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยจัดการเรียนการสอนที่สามารถยืดหยุ่นได้ใช้อุปกรณ์และการสอนหลาย ๆ วิธี
4. ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบด้านเวลา ขนาดของชั้นเรียน ความสามารถที่แตกต่างกัน ภูมิหลังของผู้เรียน
5. มีความสุขกับการสอน ชีวิต และการเรียนรู้
6. สอนทักษะทั้งสี่ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชา
7. สนใจในวิชาที่สอนและขอบวิชาที่สอน

8. ต้องคำนึงเสมอว่า ความกลัว ความเย็นชา และความเป็นศัตรู เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ตรงกันข้าม ความรู้สึกลบลดภัย การยอมรับ และความสุข ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี

9. เข้าใจวัตถุประสงค์ของการสอน และพยายามทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้

10. ผู้สอนต้องพยายามส่งเสริมวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง นั่นคือแสวงหาความรู้ อยู่เสมอไม่รู้จักจบ

เออร์เนสต์ และรีวิทซ์ (Ernest and Leonard, 1971 : 217-218) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยเคนดัลล์ที่มีต่อการสอนของอาจารย์ จำนวน 51 คน โดยให้นักศึกษาบรรยายลักษณะของอาจารย์ที่เห็นว่ามีประสิทธิภาพในการสอน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. เตรียมการสอนบทเรียนอย่างดี
2. สามารถใช้อุปกรณ์การสอนอย่างเหมาะสม
3. สร้างข้อทดสอบซึ่งครอบคลุมเนื้อหา
4. แสวงหาความสนใจในตัวผู้เรียน
5. มีความยุติธรรมในการให้คะแนน

นอกจากนี้ เชฟฟิลด์ (สมคะเน คำจุน, 2529 : 26 ; อ้างอิงมาจาก Sheffield, 1974) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะการสอนที่ประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับของผู้เรียนจากบัณฑิตที่จบจากมหาวิทยาลัยในประเทศแคนาดา โดยให้ระบุชื่ออาจารย์ที่ทำการสอนดี วิชาที่สอนและมหาวิทยาลัยที่สอน แล้วรวบรวมรายชื่ออาจารย์ที่ได้คะแนนสูงมาก จำนวน 23 คน และได้ติดต่อไปยังอาจารย์เหล่านั้น ให้เขียน บทความเกี่ยวกับการสอนแล้วนำมาสรุปลักษณะการสอน ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่ามีประสิทธิภาพมากออกเป็นด้าน ๆ ดังนี้ คือ

1. บทบาทของอาจารย์ผู้สอน หรือ บุคลิกภาพ
2. วิธีการสอน
3. มีความกระตือรือร้น มีความรักในวิชาที่สอน และชอบที่จะสอน
4. ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา
5. การเตรียมการสอนของอาจารย์

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรمان (2522 : 393-394) ได้วิจัยลักษณะการสอนของคณาจารย์ในอุดมคติ ตามความคิดเห็นของนิสิต พบว่าลักษณะการสอนของอาจารย์ตามความเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรี เรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้

1. มีการเตรียมการสอนดี
2. มีความปรารถนาดีต่อนิสิตทั้งในและนอกห้องเรียน

3. มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่ทันสมัย กว้างขวาง และถูกต้อง
4. ใช้ตัวอย่าง ข้อเปรียบเทียบ และความเป็นจริงในการอธิบายได้อย่างเหมาะสม
5. บรรยายเรื่องที่เกี่ยวข้อต่าง ๆ แม้ว่าจะอยู่นอกเหนือจากเนื้อหาวิชา

จากผลการวิจัยเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการเรียนในระบบการเรียนการสอนทางไกลของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช รุ่นปีการศึกษา 2527 (ประมวญ บุญยะโหดระ และคณะ. 2535 : 81-82) พบว่า ด้านเอกสารการสอนที่เป็นปัญหาลำคัญตรงกันมากที่สุด คือ การจัดส่งเอกสารการสอนล่าช้า เนื้อหาเอกสารการสอนมีมากเกินไป บัณฑิตบางคนได้รับเอกสารการสอนช้าหรือไม่ได้รับครบตามจำนวนหรือเอกสารไม่ถึงมือผู้รับ ด้านสื่อเสริมที่จะให้นักศึกษา บัณฑิตเห็นว่าการสอนเสริมมีน้อยเกินไป อาจารย์สอนเสริมขาดความชำนาญในการสอน และสถานที่สอนเสริมอยู่ไกลเกินไป มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีการสอนเสริมมากชุดวิชากว่าเท่าที่เป็นอยู่ โดยให้อาจารย์ มสธ. เป็นอาจารย์สอนเสริมและควรจัดทุกจังหวัด สำหรับปัญหาเกี่ยวกับ รายการวิทยุโทรทัศน์นั้น เวลาในการออกอากาศน้อยเกินไป การแพร่ภาพทำได้จำกัดไม่ทั่วประเทศ และมักเอารายการซ้ำ ๆ มาออกอากาศ ควรออกอากาศที่สถานีมีกำลังส่งไกล ๆ และปรับปรุงรายการเดิมให้ทันสมัย ด้านบริการอื่นๆ ทั่วไป ปัญหาที่สำคัญ คือ ความล่าช้าในการติดต่อระหว่างมหาวิทยาลัยกับนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแจ้งผลสอบ การจัดส่งข่าวสารหรือเอกสารต่างๆ สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการเรียน มีความต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้อาจารย์กับนักศึกษาได้มีโอกาสพบกันมากขึ้น ซึ่งจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา หรือนักศึกษากับนักศึกษาและจะได้มีที่ปรึกษา เวลาเรียนไม่เข้าใจ

กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนจบการศึกษามีคุณภาพต้องมีการจัดระบบในการเรียนการสอน ดังนี้ (สมคิด ศิลป์ประกอบ. 2538 : 70 - 71)

1. การเรียนการสอนภาคทฤษฎี ได้แก่ การเรียนรายวิชาต่าง ๆ ที่อยู่ในโครงสร้างของหลักสูตรซึ่งจัดหมวดหมู่เนื้อหาสาระของรายวิชาในแต่ละหลักสูตร ได้แก่ หมวดวิชาความรู้พื้นฐานทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะด้าน และหมวดวิชาเลือกเสรี
2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นหัวใจของการผลิตบัณฑิตหลังจากที่เรียนภาคทฤษฎีแล้ว นักศึกษาจะออกฝึกสอนหรือเรียกว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพซึ่งจะช่วยให้เข้าใจสภาพที่เป็นจริงนอกชั้นเรียนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงเมื่อจบไปประกอบอาชีพแล้ว

การวัดและการประเมินผลในระบบการศึกษาทางไกล

การวัดผลและการประเมินผลการศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา กล่าวคือ การวัดและการประเมินผลการศึกษาเป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน หลักสูตร แบบเรียน การใช้สื่อการเรียนการสอน การแนะแนวและการบริหารการศึกษา

ตลอดจนเป็นพื้นฐานประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารการศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เพื่อจัดการศึกษาให้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นจะเห็นว่าการวัดผลประเมินผลการศึกษา มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาเป็นอย่างยิ่งถ้าครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวัดผล ประเมินผลการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการ ทฤษฎี และวิธีการวัดผลประเมินผลแล้ว ย่อมมีผลกระทบต่อคุณภาพของการศึกษาด้วย (สมใจ ฤทธิสนธิ. ม.ป.ป. : 83)

วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนจะต้องเชื่อมโยงกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษาและวิธีการเรียนการสอนกล่าวคือ ผู้สอนมักจะตั้งความหวังก่อนสอนว่า ต้องการจะให้ผู้เรียนรู้อะไร เกิดพฤติกรรมอะไร หรือทำอะไรบ้างซึ่งความหวังนี้เรียกว่า จุดมุ่งหมายทางการศึกษา ซึ่งมี 3 ด้าน คือ พุทธิ จิตต และพลังทักษะ เมื่อผู้สอนตั้งความหวังไว้ และได้ลงมือทำการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุยังจุดมุ่งหมายดังกล่าว การที่จะทราบว่าจัดการเรียนการสอนจะบรรลุผลตามที่ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่นั้นโดยการทดสอบ การตรวจสอบและการวัดนั่นเอง ซึ่งการทดสอบ (ตรวจสอบ หรือวัด) จะแสดง ออกมาในรูปข้อสอบหรือข้อคำถามก็ได้ ดังนั้นวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนจึงต้องเกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียน ผู้สอน การทดสอบ และการวัดสามารถจำแนกเป็นขั้นตอนได้ดังนี้ (อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรمان. 2530 : 29)

1. การวางแผนร่วมกัน
2. การแปลจุดมุ่งหมายทางการศึกษาเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
3. การกำหนดเครื่องมือวัดผลการเรียน
4. การทดสอบ และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียน
5. การจัดกระทำข้อมูล
6. การตัดเกรด

ในการสอนทางไกลผ่านระบบวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์ ผู้สอนสามารถเห็นผู้เรียนจากห้องเรียนทางไกลอื่น ๆ สามารถที่จะประเมินผลหลังการสอนได้ทั้งจากการสังเกตผู้เรียนผ่านจอภาพโดยให้ตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นในบทเรียนส่งมายังผู้สอนหลัก และประเมินผลจากแบบทดสอบหลังจากการสอนได้

การวัดผล (Measurement) หมายถึง การใช้เครื่องมือ เครื่องไม้ในการตรวจสอบเพื่อต้องการทราบปริมาณ จำนวนหรือคุณภาพในสิ่งของหรือตัวบุคคล (พิตร ทองชั้น. 2524: 4) การวัดผลมีความหมายกว้างกว่าการทดสอบ เราอาจวัดคุณลักษณะอื่น ๆ ของบุคคลได้ นอกจากใช้การทดสอบ เช่น ใช้การสังเกต การจัดอันดับคุณภาพ หรือใช้เครื่องมืออื่น ๆ ที่จะได้รับผลออกมาเป็นจำนวนเลข (Mehrens and Lehmann. 1973 : 6)

การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง กระบวนการในการตัดสิน ดีราคา ลงสรุป หรือหาคุณค่าของคุณลักษณะโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์และใช้วิจารณ์ ประเมินการพิจารณาหรือหมายถึงการพิจารณาตัดสินความสอดคล้องระหว่างผลการปฏิบัติกับจุดประสงค์ (เสริม ทศศรี.2536 : 9) นอกจากนี้การประเมินผลยังมีความหมายกว้างกว่าการทดสอบและการวัดผล ความหมายของการประเมินผลที่นิยมใช้กันทั่วไป มีเรนส์ และคณะ (Mehrens and Lehmann, 1973 : 6) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการพิจารณาร่วมกันระหว่างการกระทำกับจุดประสงค์ หรือ อาจหมายถึง การตัดสิน หรือขบวนการที่นำไปสู่การตัดสินเกี่ยวกับการวัดคุณค่าหรือสิ่งที่ต้องการวัด ซึ่งการประเมินผลต้องอาศัยการวัดผลมาก่อน การประเมินผลที่ดีถูกต้องและแม่นยำ จะต้องมีการวัดผลที่ดีเป็นพื้นฐานในการวัดผลและการประเมินผล มีประโยชน์ทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอนในด้านต่างๆ ดังนี้ (เสริม ทศศรี. 2536 : 8)

1. ด้านการเรียนการสอน

ประโยชน์ต่อผู้เรียน

1. เพื่อพัฒนาการเรียนของผู้เรียน
2. เพื่อเป็นสิ่งเร้าทางการเรียน
3. ทำให้ทราบระดับความสามารถทางการเรียน
4. ทำให้ทราบความงอกงามทางการเรียน

ประโยชน์ต่อผู้สอน

1. ช่วยให้รู้พฤติกรรมพื้นฐานของผู้เรียน
2. ทำให้ทราบความก้าวหน้าในการสอน
3. ทำให้ทราบความเด่น - ด้อย ของผู้เรียน
4. ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนให้ตรงจุด
5. ช่วยในการเลือกวิธีสอนและกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม
6. ช่วยในการรายงานผลการเรียนแก่ผู้ปกครอง

2. ด้านการแนะแนว

1. ช่วยในการแนะแนวด้านการเรียนและอาชีพ
2. ช่วยให้ผู้รู้สาเหตุต่าง ๆ ของปัญหาเกี่ยวกับการเรียนและการปรับตัวของผู้เรียน
3. ช่วยให้ผู้สอน ผู้บริหาร ผู้ปกครอง เห็นปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียนเพื่อร่วมมือกัน

หาทางแก้ไข และส่งเสริมลักษณะเด่นของผู้เรียน

3. ด้านการบริหาร

1. ช่วยในการสอบคัดเลือก

2. ช่วยให้ผู้สถานภาพทางการศึกษาของสถานศึกษา
3. ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา
4. ใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาของสถานศึกษา

4. ด้านการวิจัย

1. ทำให้มองเห็นปัญหาในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่ควรจะหาคำตอบด้วยวิธีการวิจัย
2. ทำให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับในการวิจัย

พัลลภ พิริยะสุรวงศ์ (2540) ได้สรุปเรื่อง การประเมินผลของการเรียนทางไกลไว้ พบว่า นักเรียนสามารถส่งการบ้านและการทดสอบโดยทางไปรษณีย์ โทรสาร หรือไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ รูปแบบและวิธีการประเมินผลจะต้องได้รับการออกแบบเฉพาะ หรืออาจจะใช้วิธีการประเมินผลในรูปแบบปกติในห้องเรียน (ให้นักเรียนไปทดสอบ ณ สถานที่ที่จัดไว้ให้) เพื่อผสมผสานกันไปกับการเรียนทางไกล รวมทั้งเครื่องมือหรือแบบทดสอบที่จะใช้ในการวัดผล จะต้องเป็นแบบทดสอบที่ดี มีคุณภาพ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

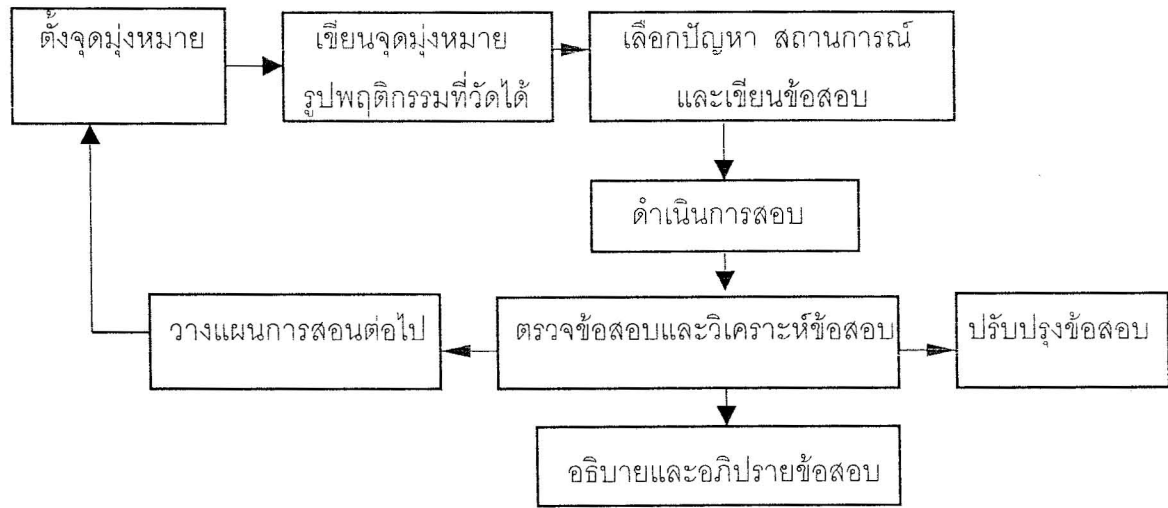
1. มีความเที่ยงตรง แบบทดสอบที่ดีต้องมีความเที่ยงตรงวัดได้ในสิ่งที่ต้องการเหมือนมีตราชั่ง ควรมีความเที่ยงตรงทั้งในด้านเนื้อหา เที่ยงตรงตามโครงสร้าง เที่ยงตรงตามสภาพการณ์ และเที่ยงตรงตามพยากรณ์
2. ให้ความยุติธรรม ความมีข้อสอบง่าย และยากคละปนกันไปเป็นสัดส่วนเปอร์เซ็นต์ตามความยากง่าย
3. เป็นคำถามที่ยั่วยุ หมายถึง ควรเป็นคำถามที่ทำให้เด็กอยากคิดอยากตอบ มีลีลาการถามที่น่าสนใจ ไม่ควรใช้ถ้อยคำถามที่ซ้ำซากน่าเบื่อ
4. ต้องเป็นปรนัย ต้องมีคุณสมบัติที่ทำให้เด็กเข้าใจความหมายตรงกัน คำถามชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจเหมือนกันหมด ควรให้คะแนนตรงกันแม้จะมีใครมาตรวจก็ตาม แปลความหมายของคะแนนแจ่มชัด ไม่คลุมเครือ
5. มีประสิทธิภาพ เป็นแบบทดสอบที่ดี ให้คะแนนได้เร็ว การสอบก็ง่ายโดยใช้เวลาแรงงาน และเงินน้อยที่สุด
6. มีค่าความเชื่อมั่น ควรมีค่าความเชื่อมั่นสูง เป็นมาตรฐาน

วิธีการวัดผลที่นิยมกันมี 2 ประเภท คือ การวัดแบบอิงเกณฑ์ (Criterion - Referenced Measurement) กับ การวัดแบบอิงกลุ่ม (Norm - Referenced Measurement) อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรمان (2530 : 7) ได้อธิบายว่า การวัดแบบอิงกลุ่มเป็นการวัดแบบเดิม ใช้เมื่อต้องการจะบอกผลการศึกษาของผู้เรียนแต่ละคนเทียบกับกลุ่มที่สอบข้อสอบชุดเดียวกัน แต่การวัดอิงเกณฑ์ใช้เพื่อ

บอกสถานภาพของผู้เรียนแต่ละคนเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของสิ่งที่ทดสอบ ความแตกต่างของการวัดทั้งสองทำให้เกิดผลของการวัดที่แตกต่างกัน ในเรื่องการวัดแบบอิงกลุ่มนั้น ถ้ากลุ่มได้คะแนนสอบต่ำ แต่ผู้เรียนได้คะแนนสอบสูงกว่ากลุ่มก็แสดงว่า เขาเก่งกว่ากลุ่ม คำตอบนี้ไม่สามารถบ่งชี้ชัดได้ว่าเขามีความสามารถมากน้อยเพียงใด ส่วนการวัดแบบอิงเกณฑ์ให้ความสนใจกับเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานว่า เขาทดสอบผ่านเกณฑ์มาตรฐานระดับใด นอกจากนี้ผลของการทดสอบทั้งสองแบบต่างให้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับผู้เรียนต่างกัน คือ ผลการวัดแบบอิงกลุ่มช่วยให้สามารถตัดสินใจเลือกคนเก่งของกลุ่มได้ ส่วนผลการวัดผลแบบอิงเกณฑ์จะช่วยให้สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับผู้เรียน และผลการเรียนการสอนว่าทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในตัวผู้เรียนมากน้อยเพียงใด (อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. 2530 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Klein. 1970) กล่าวว่า ความแตกต่างในการวัดแบบอ้างอิงจากเกณฑ์และแบบอ้างอิงจากกลุ่มได้นำไปสู่การพัฒนาที่ต่างกันนั่นคือ การวัดแบบอ้างอิงจากเกณฑ์นำไปสู่การประเมินจุดมุ่งหมายทางการศึกษาและโครงการศึกษา ส่วนการวัดแบบอ้างอิงจากกลุ่มนำไปสู่การประเมินผู้เรียน

นอกจากนี้ยังมีการวัดเกณฑ์พหุคูณ (Multiple Criterion Measure) ซึ่งมีความหมาย 2 แบบ คือ จุดมุ่งหมายพหุคูณกับการวัดพหุคูณ จุดมุ่งหมายพหุคูณ คือการตั้งจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่าง ๆ มากมาย ตัวอย่างเช่น การจำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของ Bloom (Bloom's Taxonomy of Education Objectives) ประกอบด้วย โดเมนใหญ่ 3 โดเมน คือ พุทธิ (Cognitive) จิตต (Affective) และพลังทักษะ (Psycho - motor) ส่วนการวัดพหุคูณ คือ การวัดด้วยวิธีหลายๆ แบบ หลายวิธี (อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. 2530 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Klein. 1970)

ปกรณีย์ พลาหาญ และ ระวีวรรณ พันธุ์พานิช (2536 : 2-4) ได้แสดงให้เห็นขั้นตอนกระบวนการประเมินผลการเรียนการสอนไว้ในแผนภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนกระบวนการประเมินผลการเรียนการสอน

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการสอน ในสถาบันอุดมศึกษาจะมีระบุไว้ในสังเขปรายวิชา
2. เขียนจุดมุ่งหมายในรูปพฤติกรรมที่วัดได้ เพื่อแสดงว่าผู้เรียนมีความเจริญงอกงาม บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ในวิชาหนึ่ง ๆ ผู้สอนกำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมให้มีจำนวนข้อตามความเหมาะสม
3. เลือกปัญหามาทำเป็นข้อสอบ จะเป็นข้อสอบปฏิบัติหรือเป็นข้อเขียนเพื่อทดสอบดูว่า นักศึกษามีพฤติกรรมดังจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ ควรออกข้อสอบขณะเตรียมการสอน หรือหลังจากสอบเสร็จใหม่ ๆ
4. จัดดำเนินการสอบเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้ ความสามารถอย่างเต็มที่
5. ตรวจข้อสอบหรือให้คะแนนอย่างถูกต้องตามลักษณะของข้อสอบแบบต่าง ๆ นำคะแนนไปประเมินผลการเรียนในแง่ต่าง ๆ ต่อไป เมื่อตรวจข้อสอบเสร็จแล้ว ถ้าอยากจะทราบว่าข้อสอบมีคุณภาพหรือไม่ ก็ทำการวิเคราะห์ข้อสอบซึ่งจะช่วยให้เห็นข้อบกพร่องของข้อสอบ และนำไปสู่การแก้ไขจุดมุ่งหมายของการสอน กิจกรรมการเรียน วิธีการสอน และอุปกรณ์การสอนหรืออาจเป็นเครื่องช่วยในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเนื้อหาวิชาที่สอนด้วย
6. ถ้าเป็นข้อสอบย่อย การอธิบาย อภิปรายข้อสอบกับนักศึกษาในชั้นเรียน ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาได้ทราบว่าสิ่งที่ตนทำไปนั้นผิดหรือถูกอย่างไร จะได้ปรับปรุงตัวเอง และเป็นทางที่จะได้ช่วยเหลือส่งเสริมผู้เรียนด้วย
7. ปรับปรุงข้อสอบให้ดีขึ้น โดยนำผลของการวิเคราะห์ข้อสอบในข้อ 5 มาช่วยปรับปรุงข้อสอบใหม่เพื่อให้ข้อสอบมีคุณภาพดียิ่งขึ้น

การประเมินผลการศึกษาในระบบการสอนทางไกลเป็นสิ่งจำเป็นมาก เนื่องจากระบบการสอนทางไกลเป็นระบบที่มีผู้เรียนจำนวนมากกระจายตามท้องถิ่นต่าง ๆ และต้องเรียนด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ระบบการประเมินผลข้อมูลย้อนกลับมีความสำคัญ เพราะทำให้ทราบว่าผู้เรียนสามารถศึกษา และติดตามกิจกรรมการเรียนได้อย่างไรบ้าง จากการศึกษาของ ณัฐวุฒิ คุณาวุฒิ (2521 : ค) พบว่า ควรใช้ระบบคอมพิวเตอร์ และอาจารย์สอนทบทวน เป็นส่วนหนึ่งในการวัดและประเมินผลงานของนักศึกษา และควรจัดให้มีการสอบไล่ปลายภาคการศึกษาแต่ละภาค นอกจากนั้น เบบบ์ (กาญจนา บุญญารักษ์, 2528 : 26 ; อ้างอิงมาจาก Bebb, 1979) ยังได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา และการประเมินผลโปรแกรมการเรียนแบบเปิดทางไปรษณีย์ สำหรับงานอาชีพเอกชน โดยทดลองในสถาบันงานอาชีพเอกชนต่าง ๆ ที่รัฐไม่ได้ให้เงินช่วยเหลืออุดหนุน เพื่อศึกษาว่าสถาบันเหล่านั้นได้สามารถพัฒนาโปรแกรมทางไปรษณีย์ที่มีคุณภาพและเพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน และเป็นไปตามมาตรฐานของคณะกรรมการบริหารการสอนดังกล่าวหรือไม่ ผลการวิจัยปรากฏว่าโปรแกรมที่สร้างขึ้นมีความสมบูรณ์เพียงพอ มีความพร้อมที่จะ

นำไปใช้ เนื่องจากระบบการจัดหลักสูตร ผู้เรียน รวมทั้งการตั้งวัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกันเป็นอย่างดี ส่วนการประเมินผลโปรแกรมได้พิจารณาจากแบบสอบถามก่อนเรียนเปรียบเทียบกับคำตอบที่ได้จากการบันทึกส่งให้ตรวจ เพื่อประเมินทักษะและการตอบสนองต่อโปรแกรม ผลการวิจัยในส่วนนี้ชี้ให้เห็นว่าการสร้างเกณฑ์ประเมินไว้ก่อนล่วงหน้ามักมีปัญหา ควรใช้เทคนิคการประเมินจากกลุ่มผู้เรียน โดยหาเกณฑ์กลางที่มีน้ำหนักเพียงพอ และปรับให้เข้ากับเกณฑ์มาตรฐานเพื่อประเมินโปรแกรมจะดีกว่า

การเรียนการสอนโดยระบบการสอนทางไกลนั้น นักวิชาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยทั่วไป มักจะมีความสงสัยไม่เชื่อมั่นว่าการสอนทางไกลจะทำได้มีประสิทธิภาพบัณฑิตที่จบอาจมีคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการต่ำกว่าบัณฑิตของมหาวิทยาลัยทั่วไป แต่จากการศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยระบบการสอน ทางไกล ดิคส์ (Dicks 1981 : 1545) พบว่า การใช้เวลาทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาและทัศนคติของนักศึกษา ได้มีการศึกษาการดำเนินงานของวิทยาลัยโทรทัศนที่ชิคาโกในประเทศสหรัฐอเมริกา ให้ข้อยืนยันว่าผลสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนที่บ้านสูงกว่านักศึกษาที่เรียนในชั้นภาคกลางวันอย่างมีนัยสำคัญ เพราะนักศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งเรียนที่บ้านมีแรงจูงใจและวุฒิภาวะสูงกว่า และเมื่อเปรียบเทียบการเรียนในรายการเดียวกัน นักศึกษาที่บ้านมีผลสัมฤทธิ์ผลสูงกว่านักศึกษาที่เรียนจากโทรทัศน์ในชั้นเรียน

แต่นักวิจัยบางท่านมีความเห็นขัดแย้งกับผลการวิจัยที่กล่าวไว้ข้างต้น กล่าวคือ แกลดเดอร์และวีเดล (กาญจนา บุญญอารักษ์. 2528 : 27) คีแกนและรัมเบิล (Keegan and Rumble. 1982:228) พบว่านักศึกษาที่เรียนด้วยระบบการสอนทางไกลมีอัตราความล้มเหลวอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนในมหาวิทยาลัยเปิดเป็นการเรียนโดยใช้ระบบไปรษณีย์เป็นระบบที่เรียนด้วยตนเอง การมีวินัยในตนเองและมีแรงกระตุ้นสูงจึงเป็นสิ่งจำเป็น

ในการจัดการศึกษาโดยระบบการสอนทางไกลนี้ แม้จะมีผลดีอยู่มากในเรื่องการขยายโอกาส ขจัดข้อจำกัดเรื่องระยะทาง เวลา และค่าใช้จ่ายของผู้เรียนผู้สอนก็ตาม แต่ก็มีผลเสียหรือข้อจำกัดอยู่ในตัวระบบของมันเองด้วยเช่นกัน (กร สกาว. 2527 : 59 - 60) สำหรับผลดี ก็คือ

1. เป็นระบบการศึกษาที่สามารถขยายบริการการให้ความรู้ไปสู่ผู้เรียนที่อยู่ห่างไกลได้ดีกว่าในระบบอื่น
2. เปิดโอกาสการเรียนรู้อย่างกว้างขวางให้กับผู้ที่อยู่ห่างไกลแหล่งวิชาการประเภทบุคคลได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของเขาเหล่านั้นให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้นอย่างมีอิสระ

3. ความรู้จากแหล่งความรู้ถูกส่งออกไปถึงผู้เรียนถึงที่ทุกหนทุกแห่ง เป็นการสร้างแนวความคิดใหม่ในเรื่องการเรียนการสอนให้เกิดขึ้นแก่คนทั่วไป

4. เป็นระบบการเรียนรู้ที่ฝึกให้คนมีวินัยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

5. เมื่อพิจารณาในแง่ของการลงทุนทางการศึกษาแล้วก็จะพบว่าทำให้การศึกษาในระบบทางไกลนี้ เป็นการลงทุนที่ถูก เมื่อเทียบกับจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่รับบริการจำนวนมากแล้ว คุ่มค่ากับการลงทุน

ถึงแม้การจัดการศึกษาระบบการสอนทางไกลนี้จะมีข้อดี แต่ในความคิดของระบบการสอนทางไกลนี้ ก็ยังมีผลเสียที่เกิดจากข้อจำกัดในการใช้สื่อทางไกลในระบบของมันเองอยู่ด้วยเช่นกัน ตัวอย่างเช่น

1. ผู้สอนและผู้เรียนไม่มีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง ทำให้เกิดความรู้สึกว่าขาดความอบอุ่น ใกล้ชิดและเป็นกันเองเหมือนกับการเรียนในชั้น เมื่อผู้เรียนเกิดปัญหาจากการเรียนก็ไม่สามารถซักถามผู้สอนได้โดยตรงในทันทีทันใด

2. ระบบการสอนทางไกล ยังมีข้อจำกัดที่สำคัญในการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของการเรียนรู้ในตัวผู้เรียน ซึ่งจะทำให้ได้ไม่กว้างขวาง และครอบคลุมประชากรที่รับบริการความรู้ทั้งหมด การติดตามประเมินผลจะทำได้ในขอบเขตจำกัดกับกลุ่มประชากรที่ได้รับบริการ โดยลงทะเบียนเรียนเท่านั้น กลุ่มผู้ฟังทั่ว ๆ ไปยากที่จะติดตามประเมินผลออกมาได้อย่างชัดเจน

การจัดการศึกษาทางไกลนับเป็นการศึกษาการศึกษาที่ยึดแนวคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิต มุ่งให้โอกาสในด้านการศึกษา ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง เป็นการให้โอกาสเท่าเทียมกันในการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการศึกษาดูตลอดชีวิต ส่งเสริมการศึกษามวลชน โดยการใช้สื่อการเรียนการสอนในรูปของสื่อประสม รวมทั้งการใช้อุปกรณ์โทรคมนาคมต่าง ๆ การเรียนการสอนในระบบทางไกลจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการดำเนินงานและองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สำคัญอีกหลายประการ เช่น สื่อ วัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะส่งความรู้ไปยังผู้เรียนจะต้องมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอน วิธีสอน การวัดผลและประเมินผล ตลอดจนความพร้อมและความคล่องตัวในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ให้การจัดการศึกษาในระบบนี้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของ สถาบันราชภัฏสวนดุสิตในครั้งนี้ เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดกระทำข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษา ภาควิชาคสมทระบบการศึกษาทางไกล ระดับอนุปริญญา และปริญญาตรีหลังอนุปริญญา โปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ และการจัดการทั่วไป ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต อาจารย์ และผู้บริหาร จำแนกเป็น นักศึกษา จำนวน 2,145 คน อาจารย์ จำนวน 132 คน และผู้บริหาร จำนวน 42 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,319 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาภาควิชาคสมทระบบการศึกษาทางไกล ระดับอนุปริญญา และระดับปริญญาตรี หลังอนุปริญญา โปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ และการจัดการทั่วไป ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 536 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนประชากร อาจารย์ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ของจำนวนประชากร ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และผู้บริหารใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 42 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 644 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา จำแนกตามสถานภาพ

ศูนย์การศึกษา	นักศึกษา					
	โปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ		โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สวนดุสิต	196	49	305	76	501	125
เซ็นทรัล ปิ่นเกล้า	203	51	280	70	483	121
อิมพีเรียล บางนา	107	27	164	41	271	68
นครนายก	101	25	260	65	361	90
ปราจีนบุรี	149	37	380	95	529	132
รวม	756	189	1,389	347	2,145	536

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างอาจารย์และผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพ

หมวดวิชาที่สอน	อาจารย์	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เฉพาะด้าน	84	42
พื้นฐานทั่วไป	48	24
รวม	132	66
	ผู้บริหาร	
	42	42
รวม	42	42

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามตามวิธีของไลเคิร์ต (Likert) จากหลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2528 : 136 - 143) วิเชียร เกตุสิงห์ (2529 : 66 - 86)
2. ศึกษาจากเอกสาร บทความ วารสาร ตำราเรียน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาทางไกล การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. ศึกษาเอกสารงานวิจัย และแบบสอบถามของกาญจนา บุญญารักษ์ (2528 : 76-82) และนำมาปรับปรุงเป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น โดยครอบคลุมลักษณะการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยแยกแบบสอบถามเป็น 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักศึกษา จำนวน 58 ข้อ ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับอาจารย์และผู้บริหาร จำนวน 61 ข้อ

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท เพื่อรับคำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขในเนื้อหา และความเหมาะสมกับเรื่องที่จะวิจัย

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ข) พิจารณาตรวจสอบเนื้อหา เพื่อปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาภาคสมทบระบบการศึกษาทางไกล อาจารย์ และผู้บริหาร ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ดังนี้ นักศึกษา 40 คน อาจารย์ 14 คน ผู้บริหาร 12 คน รวมทั้งสิ้น 66 คน

7. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ค่าที (t-test) และพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.72 ขึ้นไป (Ferguson. 1981:180) นำไปใช้เป็นแบบสอบถามและหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) แบบสอบถามชุดที่ 1 ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ .92 แบบสอบถามชุดที่ 2 ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ .95

ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักศึกษา ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับอาจารย์และผู้บริหาร แบบสอบถามทั้ง 2 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของไลเคิร์ท (Likert) แบบสอบถามชุดที่ 1 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 58 ข้อ แบบสอบถามชุดที่ 2 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 61 ข้อ

และในตอนท้ายของแบบสอบถามแต่ละด้านมีแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมาก

คะแนน 3 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์เพื่อการแปลความหมายคะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.20 – 5.00 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลมีความเหมาะสมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.40 – 4.19 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลมีความเหมาะสมมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.60 – 3.39 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลมีความเหมาะสมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.80 – 2.59 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลมีความเหมาะสมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.79 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดกระทำข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตและแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ถึงอธิการบดีสถาบันราชภัฏสวนดุสิต เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2. นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร พร้อมหนังสืออนุญาตจากอธิการบดีสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ส่งถึงรองอธิการบดี คณบดี รองคณบดี ผู้อำนวยการศูนย์ สำนัก หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าโปรแกรมวิชา อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชา และ นักศึกษาภาคสมทบระบบการศึกษาทางไกล เพื่อตอบแบบสอบถามด้วยวิธีการนำส่งด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยไปขอรับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามนักศึกษาจำนวน 536 ฉบับ ได้รับกลับคืนจำนวน 510 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.15 แบบสอบถามอาจารย์ จำนวน 66 ฉบับ ได้รับกลับคืน จำนวน 65 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.48 แบบสอบถามผู้บริหารจำนวน 42 ฉบับ ได้รับกลับคืน จำนวน 39 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.86 รวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนและสมบูรณ์ ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 614 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.34 ดังแสดงในตาราง 3-4

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามนักศึกษาที่ส่งไปและได้รับคืนสมบูรณ์ จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ โปรแกรมวิชาที่ศึกษา	จำนวนที่ส่งไป	จำนวนที่ได้รับคืน	ร้อยละ
โปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ	189	182	96.30
โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป	347	328	94.52
รวม	536	510	95.15
ศูนย์การศึกษา	จำนวนที่ส่งไป	จำนวนที่ได้รับคืน	ร้อยละ
ศูนย์สวนดุสิต	125	115	92.00
ศูนย์เซ็นทรัล ปิ่นเกล้า	121	114	94.21
ศูนย์อิมพีเรียล บางนา	68	68	100
ศูนย์นครนายก	90	86	95.56
ศูนย์ปราชญ์บุรี	132	127	96.21
รวม	536	510	95.15

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามอาจารย์และผู้บริหารที่ส่งไปและได้รับคืนสมบูรณ์
จำแนกตามสถานภาพ

หมวดวิชาที่สอน	อาจารย์		
	จำนวนที่ส่งไป	จำนวนที่ได้รับคืน	ร้อยละ
เฉพาะด้าน	42	41	97.61
พื้นฐานทั่วไป	24	24	100
รวม	66	65	98.48
	ผู้บริหาร		
	จำนวนที่ส่งไป	จำนวนที่ได้รับคืน	ร้อยละ
	42	39	92.86
รวม	42	39	92.86

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาดำเนินการตรวจสอบ และคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และนำแบบสอบถามปลายเปิดมาตรวจจัดกลุ่มของคำตอบ และแจกแจงความถี่ตามจำนวนของคำตอบ และเสนอข้อมูลเชิงบรรยาย เพื่อให้ประโยชน์ในการอภิปรายผลการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตามความมุ่งหมายข้อ 1 เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมและเป็นรายด้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ตามความมุ่งหมายข้อ 2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามโปรแกรมวิชาที่ศึกษาและศูนย์การศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยทีเทสต์ (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

3. ตามความมุ่งหมายข้อ 3 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน จำนวนตามหมวดวิชาที่สอน และประสบการณ์ในการสอน โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยทีเทสต์ (t-test)

4. ตามความมุ่งหมายข้อ 4 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยทีเทสต์ (t-test)

5. รวบรวมข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด โดยการจัดกลุ่มและแจกแจงความถี่ของคำตอบ เพื่อนำผลไปวิเคราะห์ในเชิงบรรยาย

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) (Ferguson. 1981 : 49)

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (Ferguson. 1981 : 49)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

2.1 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient)

2.2 หาอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้ทีเทสต์ (t test)

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ทีเทสต์ (t-test)

3.2 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' test) (Ferguson. 1981 : 90, 308)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
df	แทน	ระดับขั้นของความเป็นอิสระ
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F – distribution
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร ด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมและเป็นรายด้าน โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามโปรแกรมวิชาที่ศึกษา และศูนย์การศึกษา โดยใช้ทีเทสต์ (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามหมวดวิชาที่สอน และประสบการณ์ในการสอน โดยใช้ทีเทสต์ (t-test)

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร โดยใช้ทีทดสอบ (t-test)

ตอนที่ 5 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร ในด้านการบริหารและบริกา ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยวิธีการแจกแจงความถี่ และนำเสนอในเชิงบรรยาย

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์และผู้บริหาร ด้านการบริหารและบริกา ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ดังแสดงในตาราง 5 – 22

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน

ด้าน	การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล	นักศึกษา(N = 510)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	ด้านการบริหารและบริกา	3.22	0.63	ปานกลาง
2.	ด้านอาจารย์	3.55	0.58	มาก
3.	ด้านวิธีสอน	3.35	0.62	ปานกลาง
4.	ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.43	0.59	มาก
5.	ด้านการวัดและประเมินผล	3.40	0.67	มาก
	รวม	3.38	0.53	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริกา ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.38, S.D. = 0.53) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีความเหมาะสม

ระดับปานกลาง มี 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารและบริการ ($\bar{X} = 3.22$, S.D. = 0.63) และด้านวิธีสอน ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.62) ส่วนด้านอื่น ๆ มีความเหมาะสมระดับมาก

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ เป็นรายชื่อ

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ด้านการบริหารและบริการ	นักศึกษา (N = 510)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	การกำหนดแผนการเรียนการสอน	3.38	0.78	ปานกลาง
2.	การจัดวันเวลาในการเรียนการสอน	3.38	0.81	ปานกลาง
3.	การจัดระบบห้องบรรยายพร้อมอุปกรณ์ เพื่อถ่ายทอดสัญญาณไปยังศูนย์ต่าง ๆ	3.67	0.88	มาก
4.	การจัดขนาดห้องบรรยายเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน	3.43	0.99	มาก
5.	การจัดบุคลากรเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน	3.20	0.95	ปานกลาง
6.	การให้บริการยืม/คืนสื่อสิ่งพิมพ์ด้วยระบบ VTLS	3.02	0.85	ปานกลาง
7.	การให้บริการด้านการให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการเรียน	3.13	1.30	ปานกลาง
8.	การให้บริการข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของสถาบัน	3.18	2.04	ปานกลาง
9.	การจัดบริการสื่อ เพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	3.05	0.85	ปานกลาง
10.	การจัดระบบลงทะเบียนรายวิชาประจำปีภาคเรียน	3.00	0.92	ปานกลาง
11.	การจัดระบบการชำระเงินค่าธรรมเนียมประจำปีภาคเรียน	3.47	1.61	มาก
12.	การจัดบริการรับชุดวิชาประจำปีภาคเรียน	3.07	0.92	ปานกลาง
13.	การให้คำแนะนำในการใช้สื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยีต่างๆ	2.98	0.89	ปานกลาง
รวม		3.22	0.63	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีความเหมาะสมระดับมาก มี 3 ข้อ คือ ข้อ 3 การจัดระบบห้องบรรยายพร้อมอุปกรณ์เพื่อถ่ายทอด

สัญญาณไปยังศูนย์การศึกษาต่างๆ ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.88) ข้อ 4 การจัดขนาดห้องบรรยายเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.99) และข้อ 11 การจัดระบบการชำระเงินค่าธรรมเนียมประจำภาคเรียน ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 1.61) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความเหมาะสมระดับปานกลาง

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านอาจารย์ เป็นรายชื่อ

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ด้านอาจารย์	นักศึกษา (N = 510)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	เข้าใจได้ ชัยชนะแข็งแกร่ง รับผิดชอบในหน้าที่	3.75	0.74	มาก
2.	มีอัธยาศัยที่เป็นมิตรและมีความเอื้ออาทร	3.82	0.75	มาก
3.	กระตือรือร้นและสนุกสนานกับการสอน	3.69	0.73	มาก
4.	การเตรียมการสอน	3.79	0.66	มาก
5.	รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา	3.53	0.76	มาก
6.	มีความรู้ลึกซึ้งในเนื้อหาวิชาที่สอน	3.71	1.95	มาก
7.	เข้าใจกระบวนการสอนระบบทางไกล	3.44	0.79	มาก
8.	ทักษะการใช้ภาษาสื่อความหมาย เพื่อถ่ายทอดความรู้	3.64	1.93	มาก
9.	ทักษะในการใช้อุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีต่างๆ	3.57	0.77	มาก
10.	ทักษะในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้	3.36	0.75	ปานกลาง
11.	ทักษะในการใช้วิธีสอนเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน	3.33	0.78	ปานกลาง
12.	ทักษะในการจัดลำดับเนื้อหาต่อเนื่องเข้าใจง่าย	3.39	0.74	ปานกลาง
13.	ทักษะในการใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา	3.42	0.70	มาก
14.	ทักษะในการใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จัก คิดวิเคราะห์ให้เหตุผล	3.42	0.79	มาก
	รวม	3.55	0.58	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านอาจารย์ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมระดับปานกลาง มี 3 ข้อ คือ ข้อ 10 ทักษะในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.75)

ข้อ 11 ทักษะในการใช้วิธีสอนเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน ($\bar{X}$ = 3.33, S.D. = 0.78) และ
ข้อ 12 ทักษะในการจัดลำดับเนื้อหาต่อเนื่องเข้าใจง่าย ($\bar{X}$ = 3.39, S.D. = 0.74) ส่วนข้ออื่นๆ
มีความเหมาะสมระดับมาก

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อ
สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านวิธีสอน
เป็นรายชื่อ

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ด้านวิธีสอน	นักศึกษา (N = 510)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	ใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	3.52	0.74	มาก
2.	ใช้วิธีการสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาสรุปสาระ ความรู้ ที่สำคัญได้ด้วยตนเอง	3.51	0.70	มาก
3.	ใช้สื่อการสอนที่ช่วยในการเรียนรู้	3.43	0.74	มาก
4.	ใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลา	3.42	0.74	มาก
5.	เพิ่มเติมเนื้อหาที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับวิชาที่สอน	3.41	0.79	มาก
6.	จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าที่เป็นประโยชน์ ต่อการเรียนรู้	3.40	1.96	มาก
7.	กิจกรรมการสอนส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักการคิดวิเคราะห์ ใช้เหตุผล	3.37	0.82	ปานกลาง
8.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา	3.34	0.81	ปานกลาง
9.	จัดกิจกรรมการสอนที่ช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และ เข้าใจในบทเรียน	3.30	0.82	ปานกลาง
10.	ส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูลใหม่ๆ จากสื่อต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต	3.08	1.70	ปานกลาง
11.	เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	3.19	0.90	ปานกลาง
	รวม	3.35	0.62	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบ
การศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านวิธีสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมระดับ
ปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.35, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมระดับ

ปานกลาง มี 5 ข้อ คือ ข้อ 7 กิจกรรมการสอนส่งเสริมให้รู้จักคิดวิเคราะห์ให้เหตุผล ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.82) ข้อ 8 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.81) ข้อ 9 จัดกิจกรรมการสอนที่ช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และเข้าใจในบทเรียน ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 0.82) ข้อ 10 ส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูลใหม่จากสื่อต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 3.08$, S.D. = 1.70) และข้อ 11 เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.19$, S.D. = 0.90) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความเหมาะสมระดับมาก

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านสื่อการเรียนการสอน เป็นรายข้อ

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ด้านสื่อการเรียนการสอน	นักศึกษา (N = 510)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	การจัดเนื้อหาผ่านสื่อวิทยุการศึกษา	3.24	0.83	ปานกลาง
2.	การจัดสื่อและอุปกรณ์การสอน	3.34	0.78	ปานกลาง
3.	สื่อและอุปกรณ์การสอนมีความทันสมัย	3.61	0.80	มาก
4.	ชุดการเรียนการสอน ครอบคลุมเนื้อหารายวิชา	3.36	0.78	ปานกลาง
5.	แบบฝึกปฏิบัติส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.50	0.74	มาก
6.	ความชัดเจนของเทปสรุปคำบรรยายรายวิชา	3.23	0.83	ปานกลาง
7.	ชุดการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.34	0.78	ปานกลาง
8.	ความชัดเจนของเสียงในการสอนผ่านทางวิทยุการศึกษา	3.37	0.81	ปานกลาง
9.	ความชัดเจนของภาพจากการสอนผ่านระบบ วิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์	3.69	0.84	มาก
10.	ความชัดเจนของเสียงจากการสอนผ่านระบบ วิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์	3.81	1.81	มาก
11.	สื่อบุคคลที่สอนเสริมช่วยทบทวนบทเรียน	3.49	0.81	มาก
	รวม	3.43	0.59	มาก

จากตาราง 9 แสดงว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีความ

เหมาะสมระดับมาก มี 5 ข้อ คือ ข้อ 3 สื่อและอุปกรณ์การสอนมีความทันสมัย ($\bar{X}$ = 3.61, S.D. = 0.80) ข้อ 5 แบบฝึกปฏิบัติส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X}$ = 3.50, S.D. = 0.74) ข้อ 9 ความชัดเจนของภาพผ่านการสอนระบบวีดิโอคอนเฟอร์เรนซ์ ($\bar{X}$ = 3.69, S.D. = 0.84) ข้อ 10 ความชัดเจนของเสียงจากการสอนผ่านระบบวีดิโอคอนเฟอร์เรนซ์ ($\bar{X}$ = 3.81, S.D. = 1.81) และข้อ 11 สื่อบุคคลที่สอนเสริมช่วยทบทวนบทเรียน ($\bar{X}$ = 3.49, S.D. = 0.81) ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมระดับปานกลาง

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อ
สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการวัด
และประเมินผล เป็นรายชื่อ

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ด้านการวัดและประเมินผล	นักศึกษา (N = 510)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	เกณฑ์ในการประเมินผลการสอน	3.42	0.69	มาก
2.	วิธีการวัดผลเพื่อให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง	3.39	0.76	ปานกลาง
3.	วิธีการประเมินสัมพันธกับวัตถุประสงค์ในการสอน	3.41	0.67	มาก
4.	ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลให้นักศึกษาทราบตั้งแต่เริ่มสอน	3.51	0.86	มาก
5.	วิธีการประเมินผลมีความยุติธรรม	3.42	0.79	มาก
6.	จำนวนข้อสอบกับเวลาที่ใช้ในการสอบ	3.12	0.87	ปานกลาง
7.	การประเมินผลจากงานที่มอบหมายให้ทำ	3.56	0.78	มาก
8.	ระบบการประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนปรับปรุงหรือแก้ไข ตนเองได้	3.42	0.78	มาก
9.	ข้อสอบตรงตามวัตถุประสงค์และเนื้อหารายวิชา	3.43	0.81	มาก
	รวม	3.40	0.67	มาก

จากตาราง 10 แสดงว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบ
การศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมว่ามีความ
เหมาะสมระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.40, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่มีความ
เหมาะสมระดับปานกลาง มี 2 ข้อ คือ ข้อ 2 วิธีการวัดผลเพื่อให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง ($\bar{X}$ = 3.39,
S.D. = 0.76) และข้อ 6 จำนวนข้อสอบกับเวลาที่ใช้ในการสอบ ($\bar{X}$ = 3.12, S.D. = 0.87) ส่วนข้อ
อื่นๆ มีความเหมาะสมระดับมาก

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อ
สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและ
เป็นรายด้าน

ด้าน	การจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกล	อาจารย์ (N = 65)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการบริหารและบริการ	3.26	0.52	ปานกลาง
2	ด้านอาจารย์	3.60	0.49	มาก
3	ด้านวิธีสอน	3.40	0.56	มาก
4	ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.52	0.59	มาก
5	ด้านการวัดและประเมินผล	3.47	0.60	มาก
	รวม	3.39	0.56	ปานกลาง

จากตาราง 11 แสดงว่าอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบ
การศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธี
สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมระดับ
ปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสม
ระดับปานกลาง มี 1 ด้าน คือ ด้านบริหารและบริการ ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.52) ส่วนด้านอื่นๆ มี
ความเหมาะสมระดับมาก

ตาราง 12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์
ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
ด้านการบริหารและบริการ เป็นรายข้อ

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกล ด้านการบริหารและบริการ	อาจารย์ (N = 65)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การกำหนดแผนการเรียนการสอน	3.23	0.83	ปานกลาง
2	การจัดวันเวลาในการเรียนการสอน	3.25	0.78	ปานกลาง
3	การจัดระบบห้องบรรยายพร้อมอุปกรณ์ เพื่อ ถ่ายทอดสัญญาณไปยังศูนย์ต่าง ๆ	3.71	0.65	มาก
4	การจัดขนาดห้องบรรยายเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน	3.45	0.81	มาก
5	การจัดบุคลากรเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัด การเรียนการสอน	3.25	0.73	ปานกลาง
6	การให้บริการยืม/คืนสื่อสิ่งพิมพ์ด้วยระบบ VTLS	3.15	0.88	ปานกลาง
7	การให้บริการข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของสถาบัน	3.27	0.72	ปานกลาง
8	การจัดบริการสื่อ เพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	3.28	0.88	ปานกลาง
9	การให้คำแนะนำการใช้สื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยี ต่าง ๆ	3.09	0.86	ปานกลาง
10	การบริการจัดทำสื่อการสอน	3.52	0.94	มาก
11	การจัดที่พักสำหรับอาจารย์ ณ ศูนย์การศึกษาต่างๆ นอกสถาบัน	3.25	0.87	ปานกลาง
12	การจัดบริการรถรับส่ง	3.68	0.71	มาก
13	การจัดบริการเบิกจ่ายค่าตอบแทนการสอน	3.20	0.80	ปานกลาง
14	การจัดระบบชำระเงินค่าธรรมเนียมประจำภาคเรียน	3.23	0.70	ปานกลาง
15	การจัดระบบลงทะเบียนรายวิชาประจำภาคเรียน	3.06	0.63	ปานกลาง
16	การจัดบริการรับชุดวิชาประจำภาคเรียน	3.08	0.65	ปานกลาง
	รวม	3.26	0.52	ปานกลาง

จากตาราง 12 แสดงว่าอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.52) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีความเหมาะสมมาก มี 4 ข้อ คือ ข้อ 3 การจัดระบบห้องบรรยายพร้อมอุปกรณ์ เพื่อถ่ายทอดสัญญาณไปยังศูนย์ต่างๆ ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.65) ข้อ 4 การจัดขนาดห้องบรรยายเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.81) ข้อ 10 การบริการจัดทำสื่อการสอน ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.94) และข้อ 12 การจัดบริการรับส่ง ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.71) ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมระดับปานกลาง

ตาราง 13 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อ
สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านอาจารย์
เป็นรายชื่อ

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกล ด้านอาจารย์	อาจารย์ (N = 65)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	เอาใจใส่ ขยันขันแข็ง รับผิดชอบในหน้าที่	3.73	0.57	มาก
2	มีอัธยาศัยที่เป็นมิตรและมีความเอื้ออาทร	3.77	0.58	มาก
3	กระตือรือร้นและสนุกสนานกับการสอน	3.60	0.61	มาก
4	การเตรียมการสอน	3.92	0.48	มาก
5	รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา	3.70	0.64	มาก
6	มีความรู้ลึกซึ้งในเนื้อหาวิชาที่สอน	3.83	0.55	มาก
7	เข้าใจกระบวนการสอนระบบทางไกล	3.41	0.68	มาก
8	ทักษะการใช้ภาษาสื่อความหมาย เพื่อถ่ายทอด ความรู้	3.59	0.66	มาก
9	ทักษะในการใช้อุปกรณ์การสอน และเทคโนโลยีต่างๆ	3.43	0.61	มาก
10	ทักษะในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้	3.47	0.71	มาก
11	ทักษะในการใช้วิธีสอนเพื่อสร้างความสนใจใน การเรียนรู้	3.48	0.69	มาก
12	ทักษะในการจัดลำดับเนื้อหาต่อเนื่อง เข้าใจง่าย	3.61	0.61	มาก
13	ทักษะในการใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา	3.62	0.63	มาก
14	ทักษะในการใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมให้ นักศึกษารู้จักคิดวิเคราะห์ให้เหตุผล	3.55	0.69	มาก
	รวม	3.60	0.49	มาก

จากตาราง 13 แสดงว่าอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบ
การศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านอาจารย์ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมระดับมาก
($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความเหมาะสมระดับมากทุกข้อ

ตาราง 14 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อ
สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านวิธีสอน
เป็นรายชื่อ

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกล ด้านวิธีสอน	อาจารย์ (N = 65)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	3.48	0.71	มาก
2	ใช้วิธีการสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษารูปสาระความรู้ ที่สำคัญได้ด้วยตนเอง	3.52	0.67	มาก
3	ใช้สื่อการสอนที่ช่วยในการเรียนรู้	3.63	0.63	มาก
4	ใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลา	3.45	0.80	มาก
5	เพิ่มเติมเนื้อหาที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับวิชาที่สอน	3.46	0.64	มาก
6	จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าที่เป็น ประโยชน์ต่อการเรียนรู้	3.31	0.81	ปานกลาง
7	กิจกรรมการสอนส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักการ คิดวิเคราะห์ ใช้เหตุผล	3.35	0.65	ปานกลาง
8	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา	3.44	0.81	มาก
9	จัดกิจกรรมการสอนที่ช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ และเข้าใจในบทเรียน	3.31	0.71	ปานกลาง
10	ส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูลใหม่ๆ จากสื่อต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต	3.36	0.84	ปานกลาง
11	เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน การสอน	3.27	0.90	ปานกลาง
รวม		3.40	0.56	มาก

จากตาราง 14 แสดงว่าอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบ
การศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านวิธีสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมระดับมาก
($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีความเหมาะสมระดับปานกลาง
มี 5 ข้อ คือ ข้อ 6 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.31$,

S.D. = 0.81) ข้อ 7 กิจกรรมการสอนส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักการวิเคราะห์ให้เหตุผล ($\bar{X}$ = 3.35, S.D. = 0.65) ข้อ 9 จัดกิจกรรมการสอนที่ช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และเข้าใจในบทเรียน ($\bar{X}$ = 3.31, S.D. = 0.71) ข้อ 10 ส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูลใหม่ๆ จากสื่อต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ($\bar{X}$ = 3.36, S.D. = 0.84) และข้อ 11 เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 3.27, S.D. = 0.90) ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมระดับมาก

ตาราง 15 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อ
สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านสื่อ
การเรียนการสอน เป็นรายชื่อ

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกล ด้านสื่อการเรียนการสอน	อาจารย์ (N = 65)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การจัดเนื้อหาผ่านสื่อวิทยุการศึกษา	3.47	0.71	มาก
2	การจัดสื่อและอุปกรณ์การสอน	3.41	0.68	มาก
3	สื่อและอุปกรณ์การสอนมีความทันสมัย	3.70	0.66	มาก
4	ชุดการเรียนการสอน ครอบคลุมเนื้อหารายวิชา	4.05	0.44	มาก
5	แบบฝึกปฏิบัติส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.59	0.61	มาก
6	ความชัดเจนของเทปสรุปคำบรรยายรายวิชา	3.39	0.66	ปานกลาง
7	ชุดการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.45	0.74	มาก
8	ความชัดเจนของเสียงในการสอนผ่านทางวิทยุ การศึกษา	3.38	0.68	ปานกลาง
9	ความชัดเจนของภาพจากการสอนผ่านระบบ วิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์	3.48	0.73	มาก
10	ความชัดเจนของเสียงจากการสอนผ่านระบบ วิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์	3.47	0.78	มาก
11	สื่อบุคคลที่สอนเสริมช่วยทบทวนบทเรียน	3.42	0.64	มาก
	รวม	3.52	0.59	มาก

จากตาราง 15 แสดงว่าอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบ
การศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยรวมว่ามีความ
เหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีความ
เหมาะสมระดับปานกลาง มี 2 ข้อ คือ ข้อ 6 ความชัดเจนของเทปสรุปคำบรรยายรายวิชา
($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.66) และข้อ 8 ความชัดเจนของเสียงในการสอนผ่านทางวิทยุการศึกษา
($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 0.68) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความเหมาะสมระดับมาก

ตาราง 16 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพ
การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการวัดและ
ประเมินผล เป็นรายชื่อ

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกล ด้านการวัดและประเมินผล	อาจารย์ (N = 65)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	เกณฑ์ในการประเมินผลการสอน	3.41	0.61	มาก
2	วิธีการวัดผลเอื้อให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง	3.37	0.79	ปานกลาง
3	วิธีการประเมินสัมพันธกับวัตถุประสงค์ในการสอน	3.34	0.79	ปานกลาง
4	ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลให้นักศึกษาทราบตั้งแต่ เริ่มสอน	3.77	0.71	มาก
5	วิธีการประเมินผลมีความยุติธรรม	3.63	0.89	มาก
6	จำนวนข้อสอบกับเวลาที่ใช้ในการสอบ	3.46	0.78	มาก
7	การประเมินผลจากงานที่มอบหมายให้ทำ	3.40	0.88	มาก
8	ระบบการประเมินผลเอื้อให้ผู้เรียนปรับปรุงหรือ แก้ไขตนเองได้	3.30	0.91	ปานกลาง
9	ข้อสอบตรงตามวัตถุประสงค์และเนื้อหารายวิชา	3.76	0.71	มาก
	รวม	3.47	0.60	มาก

จากตาราง 16 แสดงว่าอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบ
การศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมว่ามีความ
เหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีความ
เหมาะสมระดับปานกลาง มี 3 ข้อ คือ ข้อ 2 วิธีการวัดผลเอื้อให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.37$,
S.D. = 0.79) ข้อ 3 วิธีการประเมินสัมพันธกับวัตถุประสงค์ในการสอน ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.79)
และข้อ 8 ระบบการประเมินผลเอื้อให้ผู้เรียนปรับปรุงหรือแก้ไขตนเองได้ ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 0.91)
ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมระดับมาก

ตาราง 17 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน

ด้าน	การจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกล	ผู้บริหาร (N = 39)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการบริหารและบริการ	3.37	0.58	ปานกลาง
2	ด้านอาจารย์	3.45	0.44	มาก
3	ด้านวิธีสอน	3.39	0.53	ปานกลาง
4	ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.49	0.47	มาก
5	ด้านการวัดและประเมินผล	3.41	0.37	มาก
	รวม	3.42	0.41	มาก

จากตาราง 17 แสดงว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีความเหมาะสมระดับปานกลาง มี 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารและบริการ ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.58) และด้านวิธีสอน ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.53) ส่วนด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมระดับมาก

ตาราง 18 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหาร
ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
ด้านการบริหารและบริการ เป็นรายชื่อ

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกล ด้านการบริหารและบริการ	ผู้บริหาร (N = 39)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การกำหนดแผนการเรียนการสอน	3.34	0.97	ปานกลาง
2	การจัดวันเวลาในการเรียนการสอน	3.41	0.96	มาก
3	การจัดระบบห้องบรรยายพร้อมอุปกรณ์ เพื่อ ถ่ายทอดสัญญาณไปยังศูนย์ต่าง ๆ	4.00	0.66	มาก
4	การจัดขนาดห้องบรรยายเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน	3.57	0.96	มาก
5	การจัดบุคลากรเพื่ออำนวยความสะดวกใน การจัดการเรียนการสอน	3.29	0.61	ปานกลาง
6	การให้บริการยืม/คืนสื่อสิ่งพิมพ์ด้วยระบบ VTLS	3.24	0.86	ปานกลาง
7	การให้บริการข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของสถาบัน	3.26	0.83	ปานกลาง
8	การจัดบริการสื่อ เพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	3.42	0.83	มาก
9	การให้คำแนะนำการใช้สื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยี ต่าง ๆ	3.30	0.70	ปานกลาง
10	การบริการจัดทำสื่อการสอน	3.34	0.71	ปานกลาง
11	การจัดที่พักสำหรับอาจารย์ ณ ศูนย์การศึกษา ต่าง ๆ นอกสถาบัน	3.54	0.90	มาก
12	การจัดบริการรถรับส่ง	3.76	0.83	มาก
13	การจัดบริการเบิกจ่ายค่าตอบแทนการสอน	3.27	0.77	ปานกลาง
14	การจัดระบบชำระเงินค่าธรรมเนียมประจำ ภาคเรียน	3.41	0.80	มาก
15	การจัดระบบลงทะเบียนรายวิชาประจำภาคเรียน	3.32	0.82	ปานกลาง
16	การจัดบริการรับชุดวิชาประจำภาคเรียน	3.32	0.53	ปานกลาง
	รวม	3.37	0.58	ปานกลาง

จากตาราง 18 แสดงว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมระดับมาก มี 7 ข้อ คือ ข้อ 2 การจัดวันเวลาในการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.96) ข้อ 3 การจัดระบบห้องบรรยายพร้อมอุปกรณ์เพื่อถ่ายทอดสัญญาณไปยังศูนย์ต่างๆ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.66) ข้อ 4 การจัดขนาดห้องบรรยายเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.96) ข้อ 8 การจัดบริการสื่อเพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.83) ข้อ 11 การจัดที่พักสำหรับอาจารย์ ณ ศูนย์การศึกษาต่างๆ นอกสถาบัน ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.90) ข้อ 12 การจัดบริการรถรับส่ง ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.83) และข้อ 14 การจัดระบบชำระเงินค่าธรรมเนียมประจำภาคเรียน ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.80) ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมระดับปานกลาง

ตาราง 19 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านอาจารย์เป็นรายชื่อ

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกล ด้านอาจารย์	ผู้บริหาร (N = 39)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	เอาใจใส่ ขยันขันแข็ง รับผิดชอบในหน้าที่	3.71	0.46	มาก
2	มีอัธยาศัยที่เป็นมิตรและมีความเอื้ออาทร	3.76	0.49	มาก
3	กระตือรือร้นและสนุกสนานกับการสอน	3.55	0.65	มาก
4	การเตรียมการสอน	3.89	0.63	มาก
5	รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา	3.46	0.69	มาก
6	มีความรู้ลึกซึ้งในเนื้อหาวิชาที่สอน	3.65	0.54	มาก
7	เข้าใจกระบวนการสอนระบบทางไกล	3.26	0.64	ปานกลาง
8	ทักษะการใช้ภาษาสื่อความหมาย เพื่อถ่ายทอดความรู้	3.55	0.65	มาก
9	ทักษะในการใช้อุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีต่างๆ	3.21	0.62	ปานกลาง
10	ทักษะในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้	3.34	0.58	ปานกลาง
11	ทักษะในการใช้วิธีสอนเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน	3.29	0.73	ปานกลาง
12	ทักษะในการจัดลำดับเนื้อหาต่อเนื่องเข้าใจง่าย	3.47	0.56	มาก
13	ทักษะในการใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา	3.39	0.59	ปานกลาง
14	ทักษะในการใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักคิดวิเคราะห์ให้เหตุผล	3.29	0.65	ปานกลาง
	รวม	3.45	0.44	มาก

จากตาราง 19 แสดงว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านอาจารย์ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่มีความเหมาะสมระดับปานกลาง มี 6 ข้อ คือ ข้อ 7 เข้าใจกระบวนการสอนทางไกล ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.64) ข้อ 9 ทักษะในการใช้อุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีต่างๆ ($\bar{X} = 3.21$, S.D. = 0.62) ข้อ 10 ทักษะในการกระตุ้นให้

ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.58) ข้อ 11 ทักษะในการใช้วิธีสอนเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 0.73) ข้อ 13 ทักษะในการใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.59) และข้อ 14 ทักษะในการใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักคิดวิเคราะห์ให้เหตุผล ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 0.65) ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมระดับมาก

ตาราง 20 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านวิธีสอนเป็นรายข้อ

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกล ด้านวิธีสอน	ผู้บริหาร (N = 39)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	3.47	0.60	มาก
2	ใช้วิธีการสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาสรุปสาระความรู้ที่สำคัญได้ด้วยตนเอง	3.39	0.72	ปานกลาง
3	ใช้สื่อการสอนที่ช่วยในการเรียนรู้	3.55	0.60	มาก
4	ใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลา	3.42	0.68	มาก
5	เพิ่มเติมเนื้อหาที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับวิชาที่สอน	3.37	0.59	ปานกลาง
6	จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้	3.24	0.79	ปานกลาง
7	กิจกรรมการสอนส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักการคิดวิเคราะห์ ให้เหตุผล	3.34	0.67	ปานกลาง
8	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา	3.42	0.72	มาก
9	จัดกิจกรรมการสอนที่ช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และเข้าใจในบทเรียน	3.26	0.69	ปานกลาง
10	ส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูลใหม่ๆ จากสื่อต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต	3.47	0.80	มาก
11	เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	3.32	0.81	ปานกลาง
รวม		3.39	0.53	ปานกลาง

จากตาราง 20 แสดงว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบ การศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านวิธีสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีความเหมาะสมระดับ มาก มี 5 ข้อ คือ ข้อ 1 ใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.60) ข้อ 3 ใช้สื่อการสอนที่ช่วยในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.60) ข้อ 4 ใช้สื่อการสอนได้เหมาะสม กับเนื้อหาและเวลา ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.68) ข้อ 8 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ เนื้อหา ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.72) และข้อ 10 ส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูลใหม่ๆ จากสื่อต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.80) ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมระดับปานกลาง

ตาราง 21 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อ สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านสื่อ การเรียนการสอน เป็นรายข้อ

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกล ด้านสื่อการเรียนการสอน	ผู้บริหาร (N = 39)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การจัดเนื้อหาผ่านสื่อวิทยุการศึกษา	3.55	0.65	มาก
2	การจัดสื่อและอุปกรณ์การสอน	3.37	0.59	ปานกลาง
3	สื่อและอุปกรณ์การสอนมีความทันสมัย	3.70	0.62	มาก
4	ชุดการเรียนการสอน ครอบคลุมเนื้อหารายวิชา	3.47	0.76	มาก
5	แบบฝึกปฏิบัติส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.47	0.80	มาก
6	ความชัดเจนของเทปสรุปคำบรรยายรายวิชา	3.43	0.80	มาก
7	ชุดการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.57	0.60	มาก
8	ความชัดเจนของเสียงในการสอนผ่านทางวิทยุ การศึกษา	3.45	0.73	มาก
9	ความชัดเจนของภาพจากการสอนผ่านระบบ วิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์	3.53	0.60	มาก
10	ความชัดเจนของเสียงจากการสอนผ่านระบบ วิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์	3.66	0.59	มาก
11	สื่อบุคคลที่สอนเสริมช่วยทบทวนบทเรียน	3.42	0.72	มาก
	รวม	3.49	0.47	มาก

จากตาราง 21 แสดงว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีความเหมาะสมระดับปานกลาง มี 1 ข้อ คือ ข้อ 2 การจัดสื่อและอุปกรณ์การสอน ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.59) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความเหมาะสมระดับมาก

ตาราง 22 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายข้อ

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลด้านการวัดและประเมินผล	ผู้บริหาร (N = 39)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	เกณฑ์ในการประเมินผลการสอน	3.39	0.68	ปานกลาง
2	วิธีการวัดผลเพื่อให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง	3.32	0.62	ปานกลาง
3	วิธีการประเมินสัมพันธกับวัตถุประสงค์ในการสอน	3.27	0.65	ปานกลาง
4	ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลให้นักศึกษาทราบตั้งแต่เริ่มสอน	3.63	0.63	มาก
5	วิธีการประเมินผลมีความยุติธรรม	3.55	0.65	มาก
6	จำนวนข้อสอบกับเวลาที่ใช้ในการสอบ	3.34	0.58	ปานกลาง
7	การประเมินผลจากงานที่มอบหมายให้ทำ	3.37	0.59	ปานกลาง
8	ระบบการประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนปรับปรุงหรือแก้ไขตนเองได้	3.24	0.63	ปานกลาง
9	ข้อสอบตรงตามวัตถุประสงค์และเนื้อหารายวิชา	3.63	0.59	มาก
	รวม	3.41	0.37	มาก

จากตาราง 22 แสดงว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีความเหมาะสมระดับมาก มี 3 ข้อ คือ ข้อ 4 ชี้แจงเกณฑ์การประเมินให้นักศึกษาทราบตั้งแต่เริ่มสอน ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.63) ข้อ 5 วิธีการประเมินผลมีความยุติธรรม ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.65) ข้อ 9 ข้อสอบตรงตามวัตถุประสงค์และเนื้อหารายวิชา ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.59) ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำแนกตามโปรแกรมวิชาที่ศึกษา และศูนย์การศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน ดังแสดงในตาราง 23 – 28

ตาราง 23 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำแนกตามโปรแกรมวิชาที่ศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน

ด้าน	สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล	โปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ (N = 182)		โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป (N = 328)		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการบริหารและบริการ	3.13	0.59	3.27	0.65	-2.35*
2	ด้านอาจารย์	3.44	0.61	3.61	0.54	-3.11*
3	ด้านวิธีสอน	3.28	0.60	3.39	0.64	-1.90
4	ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.32	0.62	3.50	0.56	-3.41*
5	ด้านการวัดและประเมินผล	3.35	0.82	3.43	0.57	-1.26
	รวมทุกด้าน	3.30	0.50	3.43	0.54	-2.58*

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 23 แสดงว่านักศึกษาโปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ และนักศึกษาโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาโปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจและโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ และด้านสื่อการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 24 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบ การศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำแนกตามศูนย์การศึกษา โดยรวมและเป็น รายด้าน

การจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกล	แหล่งความ แปลปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการบริหารและบริการ	ระหว่างกลุ่ม	4	13.26	3.31	8.75*
	ภายในกลุ่ม	504	191.20	0.38	
	รวม	508	204.28		
ด้านอาจารย์	ระหว่างกลุ่ม	4	6.77	1.69	5.28*
	ภายในกลุ่ม	503	161.18	0.32	
	รวม	507	167.95		
ด้านวิธีสอน	ระหว่างกลุ่ม	4	8.53	2.13	5.67*
	ภายในกลุ่ม	503	189.25	0.38	
	รวม	507	197.78		
ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	4	4.81	1.20	3.58*
	ภายในกลุ่ม	501	168.40	0.34	
	รวม	505	173.21		
ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	4	1.80	0.45	1.01
	ภายในกลุ่ม	500	224.26	0.45	
	รวม	504	226.06		
รวม 5 ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	4	7.80	1.95	7.39*
	ภายในกลุ่ม	504	132.92	0.26	
	รวม	508	140.72		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 24 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์การศึกษาสวนดุสิต ศูนย์เซ็นทรัลปิ่นเกล้า ศูนย์อิมพีเรียล บางนา ศูนย์นครนายก และศูนย์ปราชญ์บุรี มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียน การสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวัดและประเมินผลไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน และด้านสื่อการเรียนการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ่ ดังแสดงในตารางที่ 25 – 29

ตาราง 25 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบ การศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ จำแนกตามศูนย์ การศึกษาเป็นรายคู่

ศูนย์การศึกษา	$\bar{X}$	ศูนย์การศึกษา				
		เซ็นทรัลปิ่นเกล้า (N = 114)	สวนดุสิต (N = 115)	นครนายก (N = 86)	อิมพีเรียลบางนา (N = 68)	ปราชญ์บุรี (N = 127)
		3.05	3.55	3.11	3.42	3.42
ศูนย์เซ็นทรัล ปิ่นเกล้า	3.05				*	*
ศูนย์สวนดุสิต	3.55				*	*
ศูนย์นครนายก	3.11					
ศูนย์อิมพีเรียล บางนา	3.42					
ศูนย์ปราชญ์บุรี	3.42			*		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 25 แสดงว่านักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์เซ็นทรัล ปิ่นเกล้า มีความคิดเห็นต่อ สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหาร และบริการแตกต่างจากนักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์อิมพีเรียล บางนา และศูนย์ปราชญ์บุรี อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์สวนดุสิต มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักศึกษา ที่ศึกษาในศูนย์อิมพีเรียล บางนา และศูนย์ปราชญ์บุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์ปราชญ์บุรี มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักศึกษาที่ศึกษาใน ศูนย์นครนายก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 26 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบ
การศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านอาจารย์ จำแนกตามศูนย์การศึกษาเป็นรายคู่

ศูนย์การศึกษา	$\bar{X}$	ศูนย์การศึกษา				
		เซ็นทรัลปิ่นเกล้า	สวนดุสิต	นครนายก	อินพีเรียลบางนา	ปราชญ์บุรี
		(N = 114)	(N = 115)	(N = 86)	(N = 68)	(N = 127)
		3.36	3.55	3.55	3.58	3.70
ศูนย์เซ็นทรัล ปิ่นเกล้า	3.36					*
ศูนย์สวนดุสิต	3.55					*
ศูนย์นครนายก	3.55					
ศูนย์อินพีเรียล บางนา	3.58					
ศูนย์ปราชญ์บุรี	3.70					

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 26 แสดงว่านักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์เซ็นทรัล ปิ่นเกล้า มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านอาจารย์แตกต่างจากนักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์ปราชญ์บุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์สวนดุสิต มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์ปราชญ์บุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 27 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบ
การศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านวิธีสอน จำแนกตามศูนย์การศึกษาเป็นรายคู่

ศูนย์การศึกษา	$\bar{X}$	ศูนย์การศึกษา				
		เซ็นทรัลปิ่นเกล้า (N = 114)	สวนดุสิต (N = 115)	นครนายก (N = 86)	อินพีเรียลบางนา (N = 68)	ปราจีนบุรี (N = 127)
		3.16	3.30	3.34	3.46	3.51
ศูนย์เซ็นทรัล ปิ่นเกล้า	3.16				*	*
ศูนย์สวนดุสิต	3.30					
ศูนย์นครนายก	3.34					
ศูนย์อินพีเรียล บางนา	3.46					
ศูนย์ปราจีนบุรี	3.51					

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 27 แสดงว่านักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์การศึกษาเซ็นทรัลปิ่นเกล้า มีความ
คิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
ด้านวิธีสอน แตกต่างจากนักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์อินพีเรียลบางนา และนักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์
ปราจีนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 28 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกตามศูนย์การศึกษาเป็นรายคู่

ศูนย์การศึกษา	$\bar{X}$	ศูนย์การศึกษา				
		เซ็นทรัลปิ่นเกล้า	สวนดุสิต	นครนายก	ปราจีนบุรี	อินพีเรียลบางนา
		(N = 114)	(N = 115)	(N = 86)	(N = 127)	(N = 68)
		3.28	3.38	3.47	3.51	3.57
ศูนย์เซ็นทรัล ปิ่นเกล้า	3.28					*
ศูนย์สวนดุสิต	3.38					
ศูนย์นครนายก	3.47					
ศูนย์ปราจีนบุรี	3.51					
ศูนย์อินพีเรียล บางนา	3.57					

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 28 แสดงว่านักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์เซ็นทรัล ปิ่นเกล้า มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านสื่อการเรียนการสอนแตกต่างจากนักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์อินพีเรียล บางนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 29 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามศูนย์การศึกษา

ศูนย์การศึกษา	$\bar{X}$	ศูนย์การศึกษา				
		สวนดุสิต (N = 115)	เซ็นทรัล ปิ่นเกล้า (N = 114)	อิมพีเรียลบางนา (N = 68)	นครนายก (N = 86)	ปราจีนบุรี (N = 127)
		3.35	3.19	3.51	3.37	3.52
ศูนย์สวนดุสิต	3.35					
ศูนย์เซ็นทรัล ปิ่นเกล้า	3.19			*		*
ศูนย์อิมพีเรียล บางนา	3.51		*			
ศูนย์นครนายก	3.37					
ศูนย์ปราจีนบุรี	3.52		*			

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 29 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์เซ็นทรัล ปิ่นเกล้า มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมทุกด้านแตกต่างจากนักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์อิมพีเรียล บางนา และศูนย์ปราจีนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำแนกตามหมวดวิชาที่สอน และประสบการณ์ในการสอน โดยรวมและเป็นรายด้าน ดังแสดงในตาราง 30 – 31

ตาราง 30 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำแนกตามหมวดวิชาที่สอน โดยรวมและเป็นรายด้าน

ด้าน	สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล	วิชาเฉพาะด้าน (N = 41)		วิชาพื้นฐานทั่วไป (N = 24)		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการบริหารและบริการ	3.23	0.48	3.30	0.57	-0.51
2	ด้านอาจารย์	3.65	0.45	3.52	0.54	1.05
3	ด้านวิธีสอน	3.34	0.56	3.51	0.56	-1.19
4	ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.43	0.56	3.65	0.70	-1.45
5	ด้านการวัดและประเมินผล	3.40	0.63	3.57	0.55	-1.12
	รวม	3.39	0.43	3.39	0.72	0.04

จากตาราง 30 แสดงว่า อาจารย์ที่สอนหมวดวิชาเฉพาะด้านและอาจารย์ที่สอนหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 31 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบ การศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน โดยรวม และเป็นรายด้าน

ด้าน	สภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกล	ประสบการณ์ในการสอน ต่ำกว่า 5 ปี (N = 13)		ประสบการณ์ในการสอน ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป (N = 52)		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการบริหารและบริการ	2.88	0.42	3.33	0.51	-2.70*
2	ด้านอาจารย์	3.75	0.48	3.57	0.50	1.08
3	ด้านวิธีสอน	3.06	0.61	3.46	0.53	-2.24*
4	ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.46	0.47	3.53	0.62	-0.32
5	ด้านการวัดและประเมินผล	3.44	0.56	3.48	0.62	-0.16
	รวม	3.30	0.37	3.40	0.60	-0.56

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 31 แสดงว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี และอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบ การศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมไม่แตกต่างกัน เพื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารและบริการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้าน วิธีสอนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร โดยรวมและเป็นรายด้าน ดังแสดงในตาราง 32

ตาราง 32 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร โดยรวม และเป็นรายด้าน

ด้าน	สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล	ประสบการณ์ในการบริหารต่ำกว่า 5 ปี (N = 14)		ประสบการณ์ในการบริหาร 5 ปีขึ้นไป (N = 25)		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการบริหารและบริการ	3.13	0.55	3.49	0.56	-1.90
2	ด้านอาจารย์	3.24	0.44	3.56	0.41	-2.22*
3	ด้านวิธีสอน	3.11	0.36	3.53	0.56	-2.45*
4	ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.41	0.51	3.53	0.45	-0.76
5	ด้านการวัดและประเมินผล	3.26	0.34	3.48	0.38	-1.83
	รวม	3.22	0.40	3.52	0.39	-2.24*

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 32 แสดงว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่ำกว่า 5 ปี และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอาจารย์ และด้านวิธีสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ในด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ดังแสดงในตาราง 33 - 37

ตาราง 33 ค่าความถี่ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ จากแบบสอบถามปลายเปิด

ลำดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านการบริหารและบริการ	ความถี่ของคำตอบ (f)
1	ควรกำหนดแผนการเรียนการสอนให้ชัดเจนและแน่นอน	9
2	ควรจัดวัน เวลา ในการเรียนให้มีความเหมาะสม	7
3	ควรจัดขนาดห้องบรรยายให้มีขนาดเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา	6
4	ควรจัดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถประจำ ณ ศูนย์การศึกษา เพื่อช่วยในการให้ข้อมูลด้านต่างๆ แก่นักศึกษา	23
5	ควรจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาประจำ ณ ศูนย์การศึกษาเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอน	13
6	ควรเพิ่มประสิทธิภาพด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร	19
7	ควรจัดระบบลงทะเบียนรายวิชาให้มีความเหมาะสม	8
8	ควรปรับปรุงระบบการรับชุดวิชาให้มีความสะดวกรวดเร็ว	7
9	ควรจัดวัน เวลา ในการสอนเสริมให้มากขึ้น	4
10	ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกศึกษาในรายวิชาต่างๆ ตามความต้องการ	3

จากตาราง 33 แสดงว่า นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ ควรจัดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถประจำ ณ ศูนย์การศึกษา เพื่อช่วยในการให้ข้อมูลด้านการเรียนการสอน ($f = 23$) ควรเพิ่มประสิทธิภาพด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ($f = 19$) ควรจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาประจำ ณ ศูนย์การศึกษา เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียน ($f = 13$) ควรกำหนดแผนการเรียนการสอนให้ชัดเจนและแน่นอน ($f = 9$) ควรจัดระบบลงทะเบียนรายวิชาให้มีความเหมาะสม ($f = 8$) ควรปรับปรุงระบบการรับชุดวิชาเพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ($f = 7$) ควรจัดวันเวลาในการเรียนให้มีความเหมาะสม ($f = 7$) ควรจัดขนาดห้องบรรยายให้มีขนาดเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา ($f = 6$) ควรจัดวัน เวลาในการสอนเสริมให้มากขึ้น ($f = 4$) และควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ ตามความต้องการ ($f = 3$)

ตาราง 34 ค่าความถี่ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร
ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
ด้านอาจารย์ จากแบบสอบถามปลายเปิด

ลำดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านอาจารย์	ความถี่ของคำตอบ (f)
1	การจัดผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถ และมี ประสบการณ์ในการสอน	4
2	อาจารย์ควรเพิ่มความกระตือรือร้นและสนุกสนาน กับการสอน	3
3	อาจารย์ควรมีทักษะในการสอนมากกว่าการอ่าน ตำราให้นักศึกษาฟัง	2
4	อาจารย์ควรเพิ่มทักษะในการยกตัวอย่างเพื่อให้ นักศึกษาเข้าใจเนื้อหา	2
5	ควรจัดอบรมให้อาจารย์เข้าใจการใช้สื่อการสอน ระบบทางไกล	2

จากตาราง 34 แสดงว่า นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
เพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏ
สวนดุสิต ด้านอาจารย์ ดังนี้ ควรจัดผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการสอน
(f = 4) อาจารย์ควรเพิ่มความกระตือรือร้นและสนุกสนานกับการสอน (f = 3) อาจารย์ควรมีทักษะ
ในการสอนมากกว่าการอ่านตำราให้นักศึกษาฟัง (f = 2) และอาจารย์ควรเพิ่มทักษะในการ
ยกตัวอย่างเพื่อให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหา (f = 2) ควรอบรมให้อาจารย์เข้าใจการใช้สื่อการสอนระบบ
ทางไกล (f = 2)

ตาราง 35 ค่าความถี่ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านวิธีสอน จากแบบสอบถามปลายเปิด

ลำดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านวิธีสอน	ความถี่ของคำตอบ (f)
1	อาจารย์ควรมอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้	2
2	ควรเน้นให้นักศึกษารู้จักการค้นคว้าข้อมูลใหม่ๆ จากอินเทอร์เน็ต	4
3	ควรจัดกิจกรรมเพื่อเสริมการเรียนรู้ในเนื้อหาของ บทเรียนเพิ่มขึ้น	2
4	อาจารย์ควรมอบหมายกิจกรรมให้นักศึกษาค้นคว้า ในช่วงโม่งสอนหลัก ไม่ควรมอบหมายในช่วงโม่ง สอนเสริม	6
5	อาจารย์ควรสอนให้ช้าลงกว่าเดิม	3

จากตาราง 35 แสดงว่า นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านวิธีสอน ดังนี้ อาจารย์ควรมอบหมายกิจกรรมให้นักศึกษาค้นคว้าในช่วงโม่งสอนหลัก ไม่ควรมอบหมายในช่วงโม่งสอนเสริม (f = 6) อาจารย์ควรเน้นให้นักศึกษารู้จักการค้นคว้าข้อมูลใหม่ๆ จากอินเทอร์เน็ต (f = 4) อาจารย์ควรสอนให้ช้าลง กว่าเดิม (f = 3) อาจารย์ควรมอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ (f = 2) และอาจารย์ควรจัดกิจกรรมเพื่อเสริมการเรียนรู้ในเนื้อหาของบทเรียนเพิ่มขึ้น (f = 2)

ตาราง 36 ค่าความถี่ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านสื่อการเรียนการสอน จากแบบสอบถามปลายเปิด

ลำดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านสื่อการเรียนการสอน	ความถี่ของคำตอบ (f)
1	ควรพัฒนาชุดการเรียนการสอนให้มีเนื้อหา ครอบคลุมรายวิชา	9
2	ควรปรับปรุงคุณภาพเสียงของเทปสรุปคำบรรยาย รายวิชา	5
3	ควรจัดสื่อบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมี ประสบการณ์ในการสอน เพื่อช่วยในการสอนเสริม ทบทวนบทเรียน	11
4	ควรปรับปรุงตำราที่ใช้ในการสอนให้มีความ เหมาะสมและมีเนื้อหามากขึ้น	4
5	ควรจัดสื่อบุคคลที่ช่วยในการสอนเสริมทบทวน บทเรียน เป็นบุคคลเดียวกับผู้สอนผ่านระบบ วิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์	7
6	ควรจัดสอนผ่านสื่อวิทยุให้มากขึ้น	3
7	ควรจัดอบรมให้ความรู้ในการใช้สื่อต่าง ๆ แก่นักศึกษา	5

จากตาราง 36 แสดงว่า นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านสื่อการเรียนการสอน ดังนี้ ควรจัดสื่อบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการสอนเพื่อช่วยในการสอนเสริมทบทวนบทเรียน (f = 11) ควรพัฒนาชุดการเรียนการสอนให้มีเนื้อหาครอบคลุมรายวิชา (f = 9) ควรจัดสื่อบุคคลที่ช่วยในการสอนเสริม ทบทวนบทเรียนเป็นบุคคลเดียวกับผู้สอนผ่านระบบวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์ (f = 7) ควรปรับปรุงคุณภาพเสียงของเทปสรุปคำบรรยายรายวิชา (f = 5) และควรปรับปรุงตำราที่ใช้ในการสอนให้มีความเหมาะสมและ

เทปสรุปคำบรรยายรายวิชา (f = 5) และควรปรับปรุงตำราที่ใช้ในการสอนให้มีความเหมาะสมและมีเนื้อหามากขึ้น (f = 4) ควรจัดอบรมให้ความรู้ในการใช้สื่อต่างๆ แก่นักศึกษา (f = 5) และควรจัดสอนผ่านสื่อวิทยุให้มากขึ้น (f = 3)

ตาราง 37 ค่าความถี่ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการวัดและประเมินผล จากแบบสอบถามปลายเปิด

ลำดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านการวัดและประเมินผล	ความถี่ของคำตอบ (f)
1	ควรเพิ่มเวลาที่ใช้ในการสอบปลายภาคให้มากขึ้น	11
2	ควรปรับปรุงวิธีการประเมินผลจากงานที่มอบหมาย ให้นักศึกษาค้นคว้าให้มีความเหมาะสมและชัดเจน	6

จากตาราง 37 แสดงว่า นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการวัดและประเมินผล ดังนี้ ควรเพิ่มเวลาที่ใช้ในการสอบปลายภาคให้มากขึ้น (f = 11) และควรปรับปรุงวิธีการประเมินผลจากงานที่มอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้าให้มีความเหมาะสมและชัดเจน (f = 6)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อ

1. ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารและบริหาร ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามโปรแกรมวิชาที่ศึกษา และศูนย์การศึกษา
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามหมวดวิชาที่สอน และประสบการณ์ในการสอน
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ในปีการศึกษา 2542 จำนวน 614 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริหาร ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยผู้วิจัยสร้างขึ้น แยกเป็น 2 ชุด ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักศึกษา จำนวน 58 ข้อ ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับอาจารย์และผู้บริหาร จำนวน 61 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ต (Likert) และใน

ตอนท้ายของแบบสอบถามเป็นคำถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม แบบสอบถามทั้งฉบับชุดที่ 1 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 และชุดที่ 2 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง แบบสอบถามแจกไปทั้งหมด 644 ฉบับ ได้รับคืน และมีความสมบูรณ์ จำนวน 614 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.34

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน โดยใช้ทีทดสอบ (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ในกรณีที่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน โดยใช้ทีทดสอบ (t-test)
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน โดยใช้ทีทดสอบ (t-test)
5. สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยการแจกแจงความถี่ของคำตอบ และเสนอผลในเชิงบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร โดยรวม พบว่า นักศึกษาและอาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมปานกลาง ส่วนผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านการบริหารและบริการ พบว่านักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมว่ามีความเหมาะสมปานกลาง

1.2 ด้านอาจารย์ พบว่า นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมว่ามีความเหมาะสมมาก

1.3 ด้านวิธีสอน พบว่า นักศึกษาและผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมว่ามีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนอาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมมาก

1.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมว่ามีความเหมาะสมมาก

1.5 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมว่ามีความเหมาะสมมาก

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำแนกตามโปรแกรมวิชาที่ศึกษาและศูนย์การศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 นักศึกษาที่ศึกษาในโปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ และนักศึกษาที่ศึกษาในโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการบริหารและบริการ นักศึกษาที่มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอาจารย์ และด้านสื่อการเรียนการสอน นักศึกษาที่มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์การศึกษาสวนดุสิต ศูนย์การศึกษาเซ็นทรัล ปิ่นเกล้า ศูนย์การศึกษามิฟิเรียล บางนา ศูนย์การศึกษานครนายก และศูนย์การศึกษาปราชญ์บุรี มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ยกเว้นด้านการวัดและประเมินผลไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำแนกตามหมวดวิชาที่สอนและประสบการณ์ในการสอนโดยรวมและเป็นรายด้าน พบว่า

3.1 อาจารย์ที่สอนวิชาเฉพาะด้าน และอาจารย์ที่สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

3.2 อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี และอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการบริหารและบริการ และด้านวิธีสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารโดยรวมและเป็นรายด้าน พบว่า

4.1 ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่ำกว่า 5 ปี และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกันมีความคิดเห็นด้านอาจารย์และด้านวิธีสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

5. การสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต มีดังนี้

5.1 ด้านการบริหารและบริการ ควรกำหนดแผนการเรียนการสอนให้มีความชัดเจน และแน่นอน รวมทั้งการจัดวันเวลาในการสอนให้มีความเหมาะสมและควรจัดจำนวนวันในการสอนเสริมให้มากขึ้น ควรจัดขนาดห้องบรรยายให้มีขนาดเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา การจัดบุคลากรที่ประจำ ณ ศูนย์การศึกษา ควรมีความรู้ความสามารถให้ข้อมูลและคำแนะนำในด้านต่างๆ รวมทั้งการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาได้อย่างดี ควรเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้มากขึ้น ควรจัดระบบการลงทะเบียนรายวิชาให้มีความเหมาะสม และปรับปรุงระบบการรับชุดวิชาให้มีความสะดวก รวดเร็ว นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ ตามความต้องการ

5.2 ด้านอาจารย์ ควรจัดผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการสอน อาจารย์ผู้สอนควรมีความกระตือรือร้นและสนุกสนานกับการสอน ควรมีทักษะในการสอน การยกตัวอย่างประกอบการสอนเพื่อให้นักศึกษาเข้าใจบทเรียนยิ่งขึ้น และควรจัดอบรมให้ผู้สอนมีทักษะในการใช้สื่อการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลให้มากขึ้น

5.3 ด้านวิธีสอน อาจารย์ผู้สอนควรมอบหมายกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ค้นคว้าข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ โดยการเน้นในเรื่องการค้นคว้าข้อมูลใหม่ๆ จากอินเทอร์เน็ต ควรจัดกิจกรรมเพื่อเสริมการเรียนรู้ในเนื้อหาและบทเรียนให้มากขึ้น อาจารย์ควรมอบหมายกิจกรรมให้นักศึกษาค้นคว้าในการสอนชั่วโมงหลัก ไม่ควรมอบหมายในชั่วโมงการสอนเสริม และในการสอนอาจารย์ควรสอนให้ช้าลง

5.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน ควรพัฒนาชุดการเรียนการสอนให้มีเนื้อหาครอบคลุมรายวิชา ควรปรับปรุงคุณภาพเสียงของเทปสรุปคำบรรยายรายวิชาให้มีความชัดเจน ควรจัดสื่อบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการสอน เพื่อช่วยในการสอนเสริมและบททบทวนบทเรียน และสื่อบุคคลควรเป็นบุคคลเดียวกับผู้สอนผ่านระบบวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์ ควรจัดเนื้อหาเพื่อสอนผ่านสื่อวิทยุการศึกษาให้มากขึ้น และควรจัดอบรมให้ความรู้แก่นักศึกษาในด้านการใช้สื่ออุปกรณ์ต่างๆ ในการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล

5.5 ด้านการวัดและประเมินผล ควรเพิ่มเวลาที่ใช้ในการสอบปลายภาคให้มากขึ้น ควรปรับปรุงวิธีการประเมินผลจากงานที่มอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้าให้มีความเหมาะสมและชัดเจน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ

ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมและในแต่ละด้าน พบว่า นักศึกษาและอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารและบริการ การที่นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ มีความเหมาะสมปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบางงานมีการดำเนินการที่ดี เช่น การจัดระบบห้องบรรยาย พร้อมอุปกรณ์เพื่อถ่ายทอดสัญญาณไปยังศูนย์ต่างๆ มีลักษณะที่ทันสมัยและสามารถติดต่อสื่อสารได้สองทาง การจัดระบบการชำระเงินค่าธรรมเนียมประจำภาคเรียนที่เอื้อให้นักศึกษาความสะดวกในการชำระเงินโดยชำระกับฝ่ายการเงิน ซึ่งไปปรับเงิน ณ ศูนย์การศึกษาต่างๆ และยังสามารถชำระเงินกับธนาคารได้อีกด้วย การบริการจัดทำสื่อการสอนให้กับผู้สอน รวมทั้งการจัดบริการรถรับ-ส่งอาจารย์ที่เดินทางไปสอน ณ ศูนย์การศึกษาต่างๆ เป็นไปด้วยความสะดวกสบาย และเป็นที่น่าสังเกตว่าในเรื่องการจัดระบบห้องบรรยายพร้อมอุปกรณ์เพื่อถ่ายทอดสัญญาณไปยังศูนย์ต่างๆ และการจัดขนาดห้องบรรยายเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความคิดเห็นตรงกันว่าสถาบันดำเนินการได้เหมาะสมมาก อย่างไรก็ตามจากข้อเสนอแนะในคำถามปลายเปิดพบว่า การจัดการในบางเรื่องยังมีข้อบกพร่อง เช่น การกำหนดแผนการเรียนการสอนมีความล่าช้า และไม่ได้จัดแผนการเรียนการสอนตลอดหลักสูตรให้นักศึกษาทราบ ทำให้นักศึกษาไม่มีข้อมูลในการวางแผนในการเรียน การจัดบริการรับชุดวิชา การให้บริการยืมคืนสิ่งพิมพ์ ตลอดจนการจัดบุคลากรเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนและการให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการเรียนให้กับนักศึกษา ณ ศูนย์การศึกษา ยังไม่ดีพอ ซึ่งโดยหน้าที่หลักของการให้บริการ ผู้รับบริการควรจะได้รับบริการที่ดี ผู้ให้บริการควรมีจิตใจของการให้บริการ เพื่อให้การจัดบริการประสบความสำเร็จมากขึ้น จึงควรจะมีการพิจารณาส่งเสริมให้ผู้ให้บริการมีการแสดงออกที่ดีทั้งทางด้านวาจา ภาษาท่าทาง เพื่อให้มีข้อมูลย้อนกลับที่เหมาะสม ดังที่ลูธานส์ (Luthans, 1995 : 221) กล่าวว่า การแสดงออกของสีหน้าท่าทาง และวาจาของบุคลากรหากทำได้ดีจะช่วยส่งเสริมการป้อนกลับของข้อมูลที่เหมาะสม แต่ถ้าเลือกใช้คำพูดที่ผิดจะมีข้อเสียในการถ่ายทอดรายละเอียดหรือความหมายของเรื่องไม่ตรงกับที่เป็นจริง อาจก่อความเสียหายแก่งานได้ ทั้งนี้ผู้บริหารสามารถใช้การฝึกอบรมเกี่ยวกับการให้บริการเพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถปรับปรุงทักษะการให้บริการ ซึ่งจะส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลดีขึ้นอีกด้วย โดยผู้บังคับบัญชาควรสนับสนุนและให้กำลังใจบุคลากรให้มีความสำนึกในหน้าที่ ควรรับผิดชอบ

ขอแต่งงานที่ได้รับมอบหมายให้มากขึ้น (วัชรชัย พลวิฑูรย์. 2534 : 53 – 55) เพื่อปรับปรุงให้บริการของศูนย์การศึกษามีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิดในเรื่องการบริการข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของสถาบัน นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารมีความคิดเห็นตรงกันว่า ส่วนสำคัญมากที่จะช่วยให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนทางไกลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพก็คือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารระหว่างสถาบันกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อให้มีความเข้าใจและรับทราบข้อมูลกำหนดการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น กำหนดการลงทะเบียนรายวิชา กำหนดการชำระเงินค่าธรรมเนียม กำหนดการสอบ ฯลฯ สถาบันจะต้องปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

1.2 ด้านอาจารย์ การที่นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารมีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านอาจารย์ มีความเหมาะสมมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์ที่สอนในโครงการจัดการศึกษาระบบทางไกลส่วนใหญ่มีความรู้ ความสามารถ และมีวุฒิการศึกษาตรงตามสาขาวิชา มีความขยันขันแข็ง รับผิดชอบในหน้าที่ มีอัธยาศัยที่เป็นมิตร มีความเอื้ออารีและรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งนิยมเรียกกันว่า “อาจารย์” นับได้ว่าเป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์มากที่สุดในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผล ซึ่ง ภิญโญ สาร (2526 : 178 – 179) ได้กล่าวว่า อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการโดยรอบด้านขึ้นในตัวผู้เรียน อาจารย์จึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในวิชาชีพ เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมในระดับที่วิญญูชนพึงปฏิบัติได้ และมีลักษณะที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย ทั้งในแง่บุคลิกภาพทั่วไป ความสัมพันธ์ต่อศิษย์ และบทบาทต่อสังคม การเป็นครูที่ดีพร้อมนั้นเป็นเรื่องที่จะต้องใช้เวลาฝึกฝนและเรียนรู้ เพื่อพัฒนาปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งอาจารย์ส่วนใหญ่มีคุณลักษณะตามที่กล่าวมา อย่างไรก็ตามในบางประเด็นนักศึกษาและผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ควรจะได้ปรับปรุงเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ได้แก่ ทักษะในการสอนที่สร้างความสนใจในบทเรียน ทักษะในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทักษะในการจัดลำดับเนื้อหาต่อเนื่องเข้าใจง่าย และ ทักษะในการใช้อุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งเรื่องนี้อาจเป็นไปได้ว่าอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นเคยกับการสอนในระบบการศึกษาทางไกล เนื่องจากการสอนนักศึกษาด้วยระบบทางไกลนี้ สถาบันเพิ่งเริ่มดำเนินการในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2539 ที่ผ่านมา ซึ่งการเรียนการสอนในระบบนี้จะต้องนำเอาสื่ออุปกรณ์การสอน และเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ประกอบการเรียนการสอน อาจารย์อาจจะมี ความกังวลและขาดประสบการณ์ในการใช้สื่อการสอนทางไกล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชนะ กลิการ์ และทองหล่อ สุขมหา (2521 : 4) ซึ่งได้สรุปถึงปัญหา การใช้สื่อการเรียนการสอนว่า

ครูส่วนใหญ่ไม่นิยมใช้สื่อประกอบในการสอน เนื่องจากไม่เคยผ่านการศึกษาในเรื่องการใช้สื่อการเรียนมาก่อนจึงทำให้ไม่สันทัดในการใช้สื่อ สื่อที่มีอยู่บ้างก็ไม่ตรงกับจุดประสงค์ของเนื้อหาวิชาที่สอน สถานที่ที่จะใช้สอนไม่เอื้ออำนวย แหล่งเก็บสื่ออยู่ห่างจากห้องที่ทำการสอน ไม่มีผู้ที่จะช่วยบริการ ทำให้เบื่อบ่อยในการขนย้ายอุปกรณ์การสอนทั้งก่อนและหลังการสอน ซึ่งสถาบันจะต้องจัดฝึกอบรม-สัมมนาการใช้สื่อการเรียนการสอนทางไกลให้กับผู้สอนเพื่อจะได้มีความรู้ ทักษะ และความมั่นใจในการใช้สื่อการสอนมากขึ้น รวมทั้งจัดบริการในเรื่องการจัดเก็บสื่อการเรียนการสอนให้มีความสะดวกในการใช้ประกอบการสอนต่อไป

1.3 ด้านวิธีสอน การที่นักศึกษาและผู้บริหาร มีความเห็นว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านวิธีสอน มีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนอาจารย์มีความเห็นว่ามีเหมาะสมมาก อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนได้ปฏิบัติหน้าที่การสอนด้วยความตั้งใจ และสอนได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา ใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และสามารถเพิ่มเติมเนื้อหาที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับวิชาที่สอน รวมทั้งนำสื่อการสอนมาใช้ประกอบการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลา จึงทำให้มีความคิดเห็นว่าวิธีสอนมีความเหมาะสมมาก ส่วนนักศึกษาและผู้บริหารมีความคาดหวังในด้านวิธีสอนของอาจารย์ว่าจะต้องมีความสมบูรณ์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นทักษะในด้านต่างๆ ที่นำมาใช้ในการสอนเพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดในเรื่องของเวลาอาจทำให้อาจารย์มุ่งสอนเฉพาะเนื้อหามากเกินไป ขาดการนำเอาทักษะต่างๆ มาใช้ประกอบการสอน จึงทำให้นักศึกษาและผู้บริหารมีความคิดเห็นด้านวิธีสอนว่ามีความเหมาะสมปานกลาง ซึ่งในส่วนของวิธีสอน ผู้สอนที่ดีนั้นนอกจากจะมีความรู้ในเนื้อหาวิชาต่างๆ อย่างดีแล้ว ยังไม่เพียงพอจะต้องมีความรู้และทักษะในการถ่ายทอดความรู้ความคิดมาสู่ผู้เรียน รู้จักเลือกเทคนิคการสอนแบบต่างๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา ขนาดของกลุ่มผู้เรียน และความแตกต่างของกลุ่มผู้เรียนด้วย สำหรับบางเรื่อง นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความเห็นตรงกันว่ามีความเหมาะสมปานกลาง ได้แก่ กิจกรรมการสอนส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักการคิดวิเคราะห์ให้เหตุผล จัดกิจกรรมการสอนช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และเข้าใจบทเรียน รวมทั้งการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสอนในระบบนี้เป็นการสอนที่ผู้เรียนและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันโดยตรงค่อนข้างน้อย แต่สามารถทำกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันได้ โดยอาศัยสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งเทคโนโลยีในรูปแบบต่างๆ เช่น รายการวิทยุการศึกษา การสอนผ่านระบบวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์ ฯลฯ ซึ่งในการสอนแต่ละครั้งมีเวลาจำกัด ผู้สอนจึงมุ่งสอนเนื้อหาในบทเรียนมากกว่าการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ต่างๆ ให้กับนักศึกษา ทำให้นักศึกษา อาจารย์ และ

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นในด้านเหล่านี้สอดคล้องกัน อย่างไรก็ตามวิธีสอนระบบการศึกษาทางไกล จะต้องเสริมด้วยสื่ออุปกรณ์ เพื่อให้ให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาบทเรียนยิ่งขึ้น ซึ่งสื่อหรือเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะส่งความรู้ไปยังผู้เรียนที่อยู่ห่างไกลออกไป จะต้องมีประสิทธิภาพและอยู่ในลักษณะที่พร้อมจะนำไปใช้งานได้ทันที ระยะเวลาในการออกอากาศรายการหรือแพร่ภาพจะต้องจัดให้เหมาะสมและอย่างเพียงพอ และจะต้องพยายามจัดจุดอ่อนเรื่องการศึกษาการปฏิสัมพันธ์ โดยจะต้องเน้นการสื่อสารสองทางให้มีความคล่องตัวและสะดวกมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้จะต้องจัดหาโอกาสให้ผู้เรียนและผู้สอนได้มีโอกาสพบปะกัน ซึ่งในเรื่องนี้เป็นสิ่งที่สำคัญ สถาบันจึงได้จัดให้มีการสอนเสริมในรายวิชาต่างๆ ขึ้น เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสซักถามปัญหาการเรียนกับอาจารย์ผู้สอนโดยตรงโดยไม่ต้องผ่านสื่อ (สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2541 ข : 2)

1.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน การที่นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต มีความเหมาะสมมาก ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล โดยใช้ระบบ Video Conference เป็นระบบที่สนับสนุนการเรียนการสอนโดยใช้มัลติมีเดีย ซึ่งมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ Visualizer วิดีทัศน์โทรทัศน์ สามารถแพร่ภาพและเสียงออกไปยังห้องเรียนต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกเหมือนเห็นและได้ยินเสียงของอาจารย์ผู้สอนได้ชัดเจน ความห่างไกลไม่ได้เป็นอุปสรรคในการเรียน สำหรับบางเรื่อง นักศึกษา และอาจารย์ มีความเห็นว่ายังมีความเหมาะสมปานกลาง ได้แก่ ความชัดเจนของเทปสรุปคำบรรยาย ความชัดเจนของเสียงในการบรรยายผ่านทางวิทยุการศึกษา นอกจากนี้นักศึกษายังเห็นว่ามีเหมาะสมปานกลาง คือการจัดเนื้อหาผ่านสื่อวิทยุการศึกษา และความชัดเจนของเสียงในการสอนผ่านทางวิทยุการศึกษา ชุดการเรียนการสอนครอบคลุมเนื้อหารายวิชา ซึ่งสื่อเอกสารชุดวิชานับว่าเป็นสื่อหลักในการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล เนื่องจากผู้เรียนในระบบนี้จะต้องเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหลักสำคัญ ดังนั้นสื่อที่จะใช้ในการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นตำรา คู่มือ รายการวิทยุ เทปสรุปคำบรรยายรายวิชา หรือสื่อการเรียนใดๆ ก็ตามจะต้องผลิตขึ้นให้อ่านง่ายต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยตนเองได้จริง ๆ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาที่ว่า มนุษย์เรานั้นถ้าต้องปฏิสัมพันธ์กับสื่ออยู่ตลอดเวลาๆ เข้าก็จะเกิดความเบื่อหน่าย และถ้าสื่อเป็นสื่อเชิงวิชาการที่ยุ่งยากซับซ้อนไม่สนุกสนาน ผู้เรียนก็จะหมดกำลังใจที่จะเรียนด้วยตนเองต่อไปได้ง่าย (กร สกาว, 2527 : 57) ดังนั้นในการผลิตสื่อตำรา หรือสื่ออื่นๆ ผู้ผลิตจะต้องคำนึงถึงเรื่องเสริมแรง การให้กำลังใจ และการให้รู้ผลความก้าวหน้าของตนโดยทันที นอกจากนี้ในการเรียนรู้จากสื่อด้วยตนเองเพียงชนิดเดียวก็อาจทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ได้ไม่กว้างและลึกเท่าที่ควร เพราะสื่อแต่ละชนิดมีข้อจำกัดในตัว

ของมันเอง สื่อบางชนิดไม่อาจจะให้ความรู้แก่ผู้เรียนได้สมบูรณ์ด้วยตัวของมันเอง ต้องอาศัยสื่อชนิดอื่นๆ ประกอบด้วย การใช้สื่อประกอบการสอนเป็นเรื่องที่สำคัญที่ผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และทำให้ถูกต้องตามหลักการใช้สื่อแต่ละชนิด เพราะถ้าผู้สอนไม่มีความรู้ ความเข้าใจและใช้ไม่ถูกต้องแล้ว แม้ว่าสื่อการสอนจะดีเพียงใดก็ไม่อาจช่วยในการเรียนรู้ของผู้เรียนดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526 : 137) ได้กล่าวไว้ว่า การใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนจะต้องระลึกอยู่เสมอว่า ไม่มีสื่อการสอนใด ๆ ที่จะทำหน้าที่แทนครูได้อย่างสมบูรณ์ สื่อจะทำหน้าที่แต่เพียงช่วยครูในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการใช้สื่อประกอบการสอนครูจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวิธีการสอน จุดมุ่งหมาย จังหวะ เวลา จิตวิทยาการเรียนรู้ ประกอบกันเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนมากที่สุด

1.5 ด้านการวัดและประเมินผล การที่นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารมีความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต มีความเหมาะสมมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวัดผลและการประเมินผลมีระบบการประเมินผลที่เชื่อถือได้ มีความยุติธรรม และเป็นไปตามเกณฑ์การวัดผลที่กำหนดไว้ อาจารย์ได้ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลให้นักศึกษาทราบตั้งแต่เริ่มสอน รวมทั้งข้อสอบที่อาจารย์ใช้ในการสอบตรงกับเนื้อหาทฤษฎีวิชา อย่างไรก็ตามมีบางเรื่องที่นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความคิดเห็นตรงกันว่ามีความเหมาะสมปานกลาง ได้แก่ วิธีการวัดผลเอื้อให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง และเรื่องที่นักศึกษาและผู้บริหารมีความเห็นตรงกันว่ามีความเหมาะสมปานกลาง คือ จำนวนข้อสอบกับเวลาที่ใช้ในการสอบ ในเรื่องของการวัดผลเอื้อให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองนั้น อาจเป็นเพราะข้อสอบส่วนใหญ่เน้นความเข้าใจ และการนำไปประยุกต์ใช้มากกว่าและลักษณะข้อสอบเป็นแบบเลือกตอบ สี่ตัวเลือก และเป็นการประเมินผลการเรียนของนักศึกษาที่อาจารย์ได้ดำเนินการตามที่ได้ตกลงกับผู้เรียนหรือตามที่สอน นับเป็นการประเมินผลด้านความรู้ ความคิด (Cognitive Domain) รวมทั้งความเข้าใจการวิเคราะห์ และเน้นความสัมพันธ์ของความรู้กับสติปัญญาโดยตรง เน้นความสามารถที่จะใช้สติปัญญาอย่างแตกฉานโดยมีความรู้เป็นพื้นฐาน (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2524 : 158) นับเป็นการเสริมคุณลักษณะของนักศึกษาส่วนหนึ่งที่อาจมุ่งหมายให้มีมาก คือ การมีความรู้ในทฤษฎีและหลักวิชา ความสามารถด้านการปฏิบัติ การนำไปใช้ได้ การแก้ปัญหาด้วยตนเอง ความมีเหตุผล จำนวนข้อสอบอาจจะมีมากเกินไปหรือข้อสอบมีความยากมากเกินไปทำให้นักศึกษาต้องใช้เวลาในการสอบมาก ทำให้เวลากับจำนวนข้อสอบไม่สมดุลกันในเรื่องนี้สถาบันจะต้องดำเนินการปรับปรุงให้ข้อสอบมีลักษณะความยากง่ายและการจัดเวลาในการสอบให้มีความเหมาะสมต่อไป

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา จำแนกตามโปรแกรมวิชาที่ศึกษา และ ศูนย์การศึกษา ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

2.1 นักศึกษาโปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ และโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้าน ยกเว้นด้านวิธีสอน และด้านการวัดและประเมินผลที่ นักศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะของวิธีสอน และการวัดและประเมินผล ที่อาจารย์ผู้สอนนำไปใช้ในการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลมีรูปแบบและวิธีการที่เหมือนกัน เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของระบบการเรียนการสอนที่อาจารย์และนักศึกษา จะต้องเรียนรู้ผ่านอุปกรณ์สื่อทางไกล นักศึกษาจึงมีความคิดเห็นในด้านดังกล่าวไม่แตกต่างกัน สำหรับด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ และด้านสื่อการเรียนการสอน ที่นักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาทั้งสองโปรแกรมวิชาแตกต่างกัน นักศึกษาโปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ เป็นนักศึกษาที่ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ ซึ่งคำนึงถึงผลกำไรและขาดทุน มีความละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ ซึ่งต่างจากบุคลิกภาพโดยรวมของผู้เรียนในโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไปที่จะต้องเรียนเนื้อหาวิชาที่หลากหลายและค่อนข้างมีความยืดหยุ่นเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา ส่งผลให้ ความคาดหวังหรือมุมมองของนักศึกษาทั้งสองโปรแกรมวิชานี้แตกต่างกัน ปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอีกประการหนึ่งก็คือบุคลิกภาพของอาจารย์ผู้สอน ซึ่งอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาเฉพาะด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนการสอนด้านธุรกิจ มีเป้าหมายเพื่อผลิตบัณฑิตเข้าสู่สายธุรกิจ ซึ่ง สุลักษณ์ ภัญชรเทวกุล (2529 : 72-74) ได้แบ่งคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนทางด้านธุรกิจเพิ่มเติมจากคุณสมบัติของการเป็นครูทั่วไป 3 ลักษณะ คือ คุณลักษณะส่วนตัว ต้องเป็นคนกระฉับกระเฉง ทันสมัยทั้งในด้านความคิดและการแต่งตัว เพราะโลกของธุรกิจมีการแข่งขันรวดเร็ว คุณสมบัติทางวิชาการ วิชาทางธุรกิจมีทั้งส่วนที่เป็นทฤษฎีและวิชาฝึกปฏิบัติ ความชำนาญของครูในการอธิบาย สาธิต การใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และศัพท์เทคนิคได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดความน่าเลื่อมใสศรัทธา คุณสมบัติด้านอาชีพ ควรเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ ที่ดี กว้างขวางในวงการธุรกิจ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ซึ่งอาจารย์ที่สอนโปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจ ส่วนมากเป็นอาจารย์ที่มีอายุค่อนข้างน้อย มีบุคลิกภาพตรงตาม ที่กล่าวมา ในขณะที่อาจารย์ที่สอนในโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ส่วนมากเป็นอาจารย์ที่มีอายุ

ค่อนข้างมากกว่า เคยสอนในสายวิชาการศึกษามาก่อน และได้ศึกษาอบรมเพิ่มเติมทางด้านการจัดการและด้านธุรกิจ ทำให้บุคลิกภาพของอาจารย์ทั้งสองโปรแกรมวิชาค่อนข้างแตกต่างกัน ปัจจุบันดังกล่าวอาจเป็นสาเหตุให้ความคิดเห็นของนักศึกษาที่เรียนในโปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจเห็นว่าเหมาะสมน้อยกว่านักศึกษาที่เรียนในโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป

2.2 นักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์สวนดุสิต ศูนย์เซ็นทรัลปิ่นเกล้า ศูนย์อิมพีเรียล บางนา ศูนย์นครนายก และศูนย์ปราชญ์บุรี มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้าน ยกเว้นด้านการวัดและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน ในเรื่องของการวัดและประเมินผล นักศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอาจเป็นเพราะการใช้เกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผลที่มีความยุติธรรม มีความชัดเจน และใช้วิธีการวัดผลที่เป็นมาตรฐานอย่างเดียวกันในรายวิชาที่นักศึกษาเรียนเหมือนกันทุก ศูนย์การศึกษาทำให้นักศึกษามีความคิดเห็นในด้านนี้ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน นักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์สวนดุสิต ศูนย์เซ็นทรัลปิ่นเกล้า และศูนย์นครนายก มีความคิดเห็นตรงกัน และมีความคิดเห็นแตกต่างกับนักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์อิมพีเรียล บางนา และศูนย์ปราชญ์บุรี ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มผู้เรียนที่ต่าง พื้นเพ ความเชื่อ และค่านิยม รวมทั้งด้านสถานที่ บรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่างกันไป ตามสถานที่ตั้งของศูนย์การศึกษา ซึ่งหากแบ่งแยกศูนย์การศึกษาสามารถจำแนกออกได้ 3 ลักษณะด้วยกัน คือ ศูนย์การศึกษาที่อยู่ในสถาบันราชภัฏสวนดุสิต คือ ศูนย์สวนดุสิต ศูนย์การศึกษาที่อยู่ภายในศูนย์การค้า ซึ่งตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ศูนย์เซ็นทรัลปิ่นเกล้า และศูนย์อิมพีเรียล บางนา และศูนย์การศึกษาที่อยู่ในสถาบันการศึกษา ซึ่งตั้งอยู่ในต่างจังหวัด ได้แก่ ศูนย์นครนายก และศูนย์ปราชญ์บุรี ความแตกต่างในส่วนนี้อาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาที่ศึกษาในแต่ละศูนย์การศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ประกอบกับความสมบูรณ์ในการเชื่อมต่อระบบเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนทางไกลด้วยระบบวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์ ซึ่งมีศูนย์แม่ข่ายอยู่ภายในศูนย์สวนดุสิต และส่งสัญญาณทั้งภาพและเสียง ไปยังศูนย์ต่างๆ อีก 4 ศูนย์ อาจมีความสมบูรณ์ไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งศูนย์นครนายก และศูนย์ปราชญ์บุรี เป็นศูนย์ที่ตั้งอยู่ต่างจังหวัด และเป็นศูนย์ใหม่ที่เริ่มเปิดสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ความพร้อมในเรื่องของระบบ อุปกรณ์การเรียนการสอน รวมทั้งการบริหารและบริการ และการจัดอาจารย์เพื่อเดินทางไปสอนเสริม ณ ศูนย์การศึกษา อาจจะยังไม่มี ความสมบูรณ์เท่าที่ควร ซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษามีความคิดเห็นในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ในด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียน

การสอนแตกต่างกัน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่านักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์ปริญญ์ มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ว่ามีความเหมาะสมมากทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการที่สถาบันได้นำเอาสื่อเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอน โดยระบบวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์ ซึ่งเป็นสิ่งใหม่ มีความทันสมัย และเชื้ออำนวยการให้นักศึกษามีความสะดวกสบายในการเรียนมากกว่าเดิม ทำให้นักศึกษาเกิดทัศนคติที่ดีต่อสถาบัน ซึ่งจากเหตุผลนี้น่าจะเป็นส่วนที่ทำให้นักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ว่ามีความเหมาะสมทุกด้าน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ จำแนกตามหมวดวิชาที่สอน และประสบการณ์ในการสอน ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ผู้วิจัยนำเสนอ ดังนี้

3.1 อาจารย์ที่สอนวิชาเฉพาะด้าน และอาจารย์ที่สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนได้รับทราบนโยบายต่างๆ ของสถาบันในการพยายามดำเนินงานจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ให้เกิดประสิทธิภาพ โดยได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานทั้งด้านการวางระบบ ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการจัดการ รวมทั้งความพยายามในด้านต่างๆ ของสถาบันในอันที่จะจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด จากการประชุมอาจารย์ จากสารประชาสัมพันธ์ของสถาบัน หรือหน่วยงานย่อยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น จากการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของศูนย์คอมพิวเตอร์และสำนักงานกลางศูนย์การศึกษานอกสถาบัน ฯลฯ ปัจจัยเหล่านี้ทำให้อาจารย์เห็นว่าสถาบันมีความพยายามและความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงานให้เกิดผลดี มีประสิทธิภาพ ทำให้อาจารย์เกิดความประทับใจในการดำเนินงานด้านต่างๆ อีกทั้งมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิตเป็นไปอย่างเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ความรู้สึกร่วมกันนี้จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลไม่แตกต่างกัน

3.2 อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี และอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการบริหารและบริการ และด้านวิธีสอน แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี มีความคาดหวังในเรื่องของการบริหารและบริการ ความพร้อมและความสมบูรณ์ของระบบการจัดการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาค่อนข้างสูง ซึ่งแตกต่างจากอาจารย์ที่สอนในสถาบันอุดมศึกษามานานได้พบเห็นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถาบันมาโดยตลอด ทำให้เกิดทัศนคติและความคาดหวังในการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลแตกต่างกัน นอกจากนี้ในด้านวิธีสอน อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี ส่วนใหญ่อาจจะมีประสบการณ์ในการสอนน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่สอนในรายวิชาเกี่ยวกับธุรกิจ ส่วนมากไม่ได้ศึกษามาทางด้านวิชาชีพครู จึงขาดประสบการณ์ด้านวิชาชีพครู จิตวิทยาการเรียนรู้ และเทคนิคถ่ายทอดความรู้ ดังนั้นจึงมองว่าความรู้ความสามารถด้านวิธีสอนของตนเองอาจยังไม่ดีพอ จึงทำให้ขาดความมั่นใจในตนเอง ในขณะที่อาจารย์ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่สอนในรายวิชาเอก หรือวิชาเนื้อหา และสอนคนเดียวตลอดภาคการศึกษา ความรับผิดชอบในวิชาที่สอนมีมาก และอาจรวมถึงการสอนในวิชาเดิมเป็นประจำ ทำให้เกิดความแม่นยำในหลักการและทฤษฎี รวมทั้งมีประสบการณ์ในการสอนมานาน ได้รับการอบรมในเรื่องของเทคนิคการสอนเพิ่มเติม ทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในขณะเดียวกันระดับอายุของอาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อยกับนักศึกษาอยู่ในวัยใกล้เคียงกันจึงอาจทำให้ผู้สอนพยายามวางตัวให้เป็นผู้ใหญ่เพื่อให้นักศึกษาเกิดความศรัทธาและเชื่อถือ ทำให้อาจารย์ขาดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ ในเรื่องดังกล่าวนี้พบว่ามีผลต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้สอนจะต้องพยายามทำความเข้าใจ ให้ความเอาใจใส่แก่นักศึกษาให้มาก ทั้งในเรื่องของการให้คำแนะนำปรึกษา หรือให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิต ซึ่งจากการศึกษาของโคแกน (Cogan, 1957 : 135 – 139) พบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างอาจารย์และนักศึกษาจะทำให้การเรียนของนักศึกษาดีขึ้น จากมุมมองในด้านนี้จึงอาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี กับอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ด้านอาจารย์และวิธีสอนแตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่ำกว่า 5 ปี และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านอาจารย์ และด้านวิธีสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่ำกว่า 5 ปี ส่วนมากจะมีอายุระหว่าง 40 – 45 ปี และเป็น

ผู้บริหารระดับกลาง ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ทั้งในส่วนของการสอน และการบริหาร เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องของเทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นคนรุ่นใหม่ มีพลังในการบริหารและการปฏิบัติงาน มีความคาดหวังในผลการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอนของสถาบัน ค่อนข้างสูง ในขณะที่เดียวกันก็ได้วางมาตรฐานในการตัดสินระดับความเหมาะสมของการดำเนินการจัดการเรียนการสอนค่อนข้างสูงเช่นเดียวกัน ซึ่งแตกต่างจากผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ส่วนมากจะเป็นอาจารย์ผู้ใหญ่ เป็นผู้บริหารระดับสูงที่กำหนดนโยบาย แนวทาง และแผนการดำเนินงานของสถาบัน มีประสบการณ์ทั้งด้านการสอน และการบริหารงานมาเป็นเวลานาน ทำให้ทราบถึงปัญหา และอุปสรรคในการบริหาร การจัดการเรียนการสอน ค่อนข้างชัดเจน ความคาดหวังผลจากการดำเนินงานจึงค่อนข้างน้อยกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย เนื่องจากมีประสบการณ์ในการบริหารงานมานานหลายปี ทำให้ทราบว่าควรริเริ่มดำเนินการในเรื่องใดก็ตามที่เป็นเรื่องใหม่ ต้องใช้เวลาในการดำเนินงานหลายปี ในการปรับปรุงและพัฒนางานจึงจะประสบผลสำเร็จ ปัจจัยด้านนี้จึงน่าจะส่งผลให้ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่ำกว่า 5 ปี และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นในด้านอาจารย์และวิธีสอนแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการบริหารและบริการ

จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารมีความเห็นว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการบริหารและบริการ มีความเหมาะสมปานกลาง และในหลายงานที่อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่ามีเหมาะสมปานกลาง เช่น ด้านการกำหนดแผนการเรียน การจัดวันเวลาในการเรียน การจัดบุคลากรเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน การบริการยืม/คืนสื่อสิ่งพิมพ์ การบริการรับชุดวิชา รวมทั้งการให้บริการข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของสถาบัน ฯลฯ ซึ่งงานเหล่านี้ สถาบันควรให้ความสำคัญด้วยการปรับปรุงการดำเนินงานและการจัดการให้มีความเหมาะสม ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับงานต่างๆ เหล่านี้ให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ และจิตสำนึกในการให้บริการต่างๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 ด้านอาจารย์

จากผลการศึกษา พบว่า นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความเห็นว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านอาจารย์ มีความเหมาะสมมาก เพื่อให้คุณภาพของอาจารย์ที่สอนในระบบการศึกษาทางไกลมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น สถาบันควรส่งเสริมให้อาจารย์ได้ฝึกฝน อบรม และสัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ใหม่ๆ อยู่เสมอเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการทางเทคโนโลยีใหม่ๆ อยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพของอาจารย์ผู้สอน ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ให้มีประสิทธิภาพผลตรงตามวัตถุประสงค์และสามารถสนองตอบความต้องการของชุมชนและสังคม

1.3 ด้านวิธีสอน

จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษา และผู้บริหาร มีความเห็นว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านวิธีสอนมีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนอาจารย์มีความเห็นว่ามีเหมาะสมมาก เพื่อให้การสอนของอาจารย์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้มากที่สุด สถาบันควรส่งเสริมให้อาจารย์ได้พัฒนาเทคนิควิธีสอนให้มีความทันสมัยและมีทักษะในหลายๆ ด้าน โดยการเชิญวิทยากรที่มีความชำนาญ มีทักษะและประสบการณ์ในการสอนมาบรรยาย พร้อมทั้งสาธิตการสอนรูปแบบต่างๆ เพื่อให้อาจารย์ได้มีความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติม ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีสอนให้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสื่อการสอนต่อไป

1.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน

จากผลการศึกษา พบว่า นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารมีความเห็นว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมาก เพื่อให้สื่อการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น สถาบันจะต้องปรับปรุงคุณภาพของสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น เอกสาร ตำรา แบบฝึกปฏิบัติ ให้มีเนื้อหาทันสมัย และมีความหลากหลาย มีเนื้อหาครอบคลุมรายวิชาตามที่หลักสูตรกำหนด รวมทั้งดูความถูกต้องในเรื่องของตัวสะกดการันต์ นอกจากนี้จะต้องพัฒนาระบบเสียงของเทปสรุปคำบรรยายรายวิชาให้มีความชัดเจน รวมทั้งขยายเวลาในการสอนผ่านรายการวิทยุการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น เพื่อนักศึกษาจะได้มีสื่อในการเรียนการสอนมากขึ้น

1.5 ด้านการวัดและประเมินผล

จากผลการศึกษา พบว่า นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความเห็นว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการวัดและ

ประเมินผล มีความเหมาะสมมาก เพื่อให้การวัดและประเมินผลมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นในการสอนรายวิชาเดียวกันควรให้ผู้สอนร่วมกันออกข้อสอบและใช้ข้อสอบชุดเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาได้รับการประเมินผลในระดับมาตรฐานเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ยังจะต้องปรับปรุงการดำเนินงานด้านต่างๆ ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นทั้งในด้านการปฏิบัติงานและบุคลากร ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในเรื่องต่างๆ ดังนี้

2.1 ศึกษาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต

2.2 ศึกษาติดตามและประเมินผลการใช้ระบบวีดิโอคอนเฟอร์เรนซ์ ในการจัดการเรียนการสอนทางไกล

2.3 ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนในระบบปกติ กับนักศึกษาที่เรียนในระบบการศึกษาทางไกล

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กร สกาว. "การศึกษาระบบเปิดกับการศึกษาทางไกล," วารสารการศึกษานอกโรงเรียน. 21 (7) : 56 - 60 ; มิถุนายน - กรกฎาคม 2527.
- กาญจนา บุญญอารักษ์. การวิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการใช้ระบบการสอนทางไกลของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. ถ่ายเอกสาร.
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. รายงานการติดตามผลการทดลองโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ภาคเรียนที่ 1/2538. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2538.
- กิดานันท์ มะลิทอง. เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : เอดิสันเพรสโปรดักส์ จำกัด, 2536.
- _____. เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- กิติพงษ์ พุ่มพวง. การศึกษาผลการใช้ชุดการสอนทางไกลโดยใช้ระบบวีดีโอคอนเฟอเรนซ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541. อัดสำเนา.
- กัลยา ดาบทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รสริน สุทองหล่อ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสำนักส่งเสริมวิชาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2542.
- ชนะ กลีमार และ ทองหล่อ สุขมหา. รายงานเรื่องการวิจัยการศึกษาปัญหาและความต้องการของสื่อการเรียนการสอนทางเทคนิคในวิทยาลัยเทคนิคทั่วประเทศ. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2521.
- ชมเพลิน จันทร์เรืองเพ็ญ, สมคิด แก้วสนธิ และทองอินทร์ วงศ์โสธร. "การสอนแบบต่างๆ ในระดับอุดมศึกษา," ใน รายงานการสัมมนาอาจารย์ด้านการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. "ระบบการสอนทางไกลกับการศึกษาระบบเปิด," วารสารการศึกษา นอกรโรงเรียน. 21 (7) : 18 - 22 ; มิถุนายน - กรกฎาคม 2527.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. การบริหารสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

เดือนเพ็ญ ชีวพิมาย. การติดตามประเมินผลการใช้ระบบการศึกษาทางไกลใน

โครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

ทบวงมหาวิทยาลัย : กรณีสึกขามหาวิทยาลัยนเรศวร. ปริญญาโท ค.ม.

ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2540. อัดสำเนา.

ณัฐรามาณ จุฑาภัทร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รสริน สุทองหล่อ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสำนัก

ส่งเสริมวิชาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2542.

ณัฐวุฒิ คุณาวุฒิ. ความต้องการเทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยปวงชน

ของประเทศไทยในอนาคต. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.

นฤมล ดันธสุรเศรษฐ์ และคณะ. "แนวโน้มของการศึกษาทางไกลในประเทศไทย," ใน

เอกสารการประชุมทางวิชาการเนื่องในโอกาสวันสถาปนามหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมมาธิราช ครบรอบ 14 ปี เรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนา. หน้า 1 - 29.

นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2535. อัดสำเนา.

นฤมล ทองอินทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รสริน สุทองหล่อ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสำนักส่งเสริม

วิชาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2542.

น้อมจิต แจ่มเจนเวทย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รสริน สุทองหล่อ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสำนักส่งเสริม

วิชาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2542.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. รายงานการวิจัยการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และผู้บริหาร

ในมหาวิทยาลัยมหิดล เกี่ยวกับการประเมินประสิทธิภาพของอาจารย์. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526. อัดสำเนา.

ปกรณ์ พลาหาญ และระวีวรรณ พันธุ์พาณิชย์. คู่มือตัดเกรด. กรุงเทพฯ : สุวีระยาสาส์น,

2536.

ประมวญ บุญยะโหดระ และคณะ. "การศึกษามิหลังสภาพปัจจุบันและวิธีการเรียนของ

นักศึกษา," ใน เอกสารการประชุมทางวิชาการเนื่องในโอกาสวันสถาปนา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ครบรอบ 14 ปี เรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนา.

หน้า 97-107. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2535. อัดสำเนา

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ.2514. ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 89 - 112.

วันที่ 2 มีนาคม 2514.

พัลลภ พิริยะสุรวงศ์. "เทคโนโลยีการศึกษาทางไกล : แนวคิด หลักการ และกระบวนการ

จัดการเรียนการสอน," เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ : 2540.

- พิตร ทองชั้น. หลักการวัดผล. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2524.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. หลักและวิธีการสอนในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- ไพรัช รัชยพงษ์. "อุดมศึกษาผ่านสื่อทางไกล : โอกาสทางการศึกษา คุณภาพ ความคุ้มค่า และความเป็นไปได้," ใน INFORMATION RESEARCH. 1(9) : 1 - 50 ; มกราคม - กุมภาพันธ์ 2540.
- ปิญญู สาร. หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2526.
- มหาวิทยาลัย, ทบวง. ประเด็นสำคัญและการดำเนินงานของทบวงมหาวิทยาลัย.
กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2539.
- ยุพา เลี้ยงบำรุง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รสริน สุทองหล่อ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสำนักส่งเสริมวิชาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2542.
- ราชภัฏสวนดุสิต, สถาบัน. การจัดการศึกษาระบบทางไกล. กรุงเทพฯ : ฝ่ายผลิตเอกสารตำรา, 2541 ก.
- . คู่มือการสอนระบบการศึกษาทางไกล. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์, 2541 ข.
- รัตติยา แก้วเมฆ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รสริน สุทองหล่อ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสำนักส่งเสริมวิชาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2542.
- เริงเดช อุทธิเดช. ความคิดเห็นของอาจารย์และผู้บริหารในวิทยาลัยพลศึกษาเกี่ยวกับ การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. ถ่ายเอกสาร
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร, 2528.
- วัชรชัย พลวิฑูรย์. รายงานการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานบุคคลของข้าราชการและ ลูกจ้าง งบรายได้สาย ก. ข. ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2534.
- วันดี สิริธนา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รสริน สุทองหล่อ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ห้องสำนักส่งเสริมวิชาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2542.
- วิจิตร ศรีสอาน. การศึกษาทางไกล. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.
- _____ และคนอื่น ๆ. การศึกษาทางไกล. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2534.

วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ :

ไทยวัฒนาพานิช, 2529.

ศิลปากร, มหาวิทยาลัย. การศึกษาทางไกล. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ม.ป.ป.

อัดสำเนา.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. วัตถุประสงค์นโยบายและมาตรการในแผนพัฒนาการศึกษา

ศาสนาและวัฒนธรรม ระยะที่ 8. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2539.

สมคะเน คำจูน. ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่เกี่ยวกับ

การสอนของอาจารย์สอนเสริม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2529. ถ่ายเอกสาร

สมคิด ศิลป์ประกอบ. การบริหารวิชาการของวิทยาลัยครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

สมใจ ฤทธิ์สนธิ. รวมบทความทางวิชาการการวิจัย-วัดผล. กรุงเทพฯ : คณะวิชา

ครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ม.ป.ป.

ลีปพนธ์ เกตุทัต. การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : เสริมสร้างสมรรถนะไทยในประชาคมโลก.

กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา, 2538.

สุภาลักษณ์ บัญชรเทวกุล. "ครูสอนธุรกิจแตกต่างจากครูสอนวิชาสามัญอย่างไร," คุรุปริทัศน์.

26 (3) : 72 – 74 ; 11 พฤษภาคม 2529.

สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต. "ทำห้องเรียนทางไกลให้เป็นห้องเรียนทางไกล," เทคโนโลยีสื่อการศึกษา.

5 (1) : 162 ; มิถุนายน 2541.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. ครบรอบ 13 ปี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

5 กันยายน 2534. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2534.

_____ ระเบียบการสมัครเป็นนักศึกษาและลงทะเบียน ปีการศึกษา 2536. สำนักทะเบียน

และวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2535.

เสริม ทัดศรี. เอกสารประกอบการสอนการวัดผลการศึกษา. สงขลา : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2536.

สำลี ทองทิว. กลวิธีการเผยแพร่ข่าวสารทางการศึกษาสำหรับผู้บริหารและครูก้าวหน้า.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2526.

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. รายงานผลการวิจัยลักษณะการสอนของคณาจารย์ในอุดมคติ

ตามความคิดเห็นของนิสิต. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2522.

- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. การวัดและประเมินการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ :
ห้างหุ้นส่วนจำกัด พันนี้พับลิชชิง, 2530
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน, ทองอินทร์ วงศ์โสธร และชัยยง พรหมวงศ์. ความคิดเห็นของ
ประชาชนต่อมหาวิทยาลัยเปิด. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- Alder, C., Chandler, S. and Loomes, D.J. "The Distance Learning Approach,"
IEE Colloquium on Education in RF Engineering. 6 (4) : 15/1 – 15/5 ; June, 1993.
- Baath, J.A. "On the Nature of Distance Education," Distance Education. 4 (2) : 212-219;
April, 1981.
- Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. 3 rd ed. New York :
Harper and Row, 1971.
- Davis, J.L. and Smith, T.W. "Computer - Assisted Distance Learning, Part I :
Audiographic Teleconferencing. Interactive Satellite Broadcasts, and
Technical Japanese Instruction from the University of Wisconsin-Madison,"
IEEE Transactions on Education. 37 (5) : 2 ; May, 1994.
- Dewey, J. Experience and Education. New York : Macmillan, 1939.
- Dicks, Robert Henry. "An Investigation of the Relationship between Classroom Distance
and Student Outcomes," Dissertation Abstracts International. 42 (10) :
96 ; October, 1981.
- Edward, Allen L. Statistical Analysis. 2 nd ed. New York : Rinehart, 1957.
- Ernest, Mc Daniel and Leonard, Revitz. "Student's Perceptions of College Instruction,"
Improving and University Teaching. 6 (3) : 217 – 218 ; 19 Summer, 1971.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5 th ed.
Toyko : Mc Graw - Hill, 1981.
- Grimes, G. "Going the Distance with Technology Happy 100 th University to Distance
Education," Etin. 2 (7) : 6 – 8 ; May, 1993.
- Hall, William C. "University Teaching," South Australia : Advisory Centre for University
Education. Adelaide : The University of Adelaide, 1975.
- Holmberg, Borji. "The System of Distance Education," in Distance Education.
London : Kogan Page, 1977.

- Hower, S.M. "African Distance Learning Via Satellite," Proceedings of the 10th International Conference on Digital Satellite Communications, IEE publication. 10 (2) : 32 – 36 ; April, 1995.
- Kaye, Tony. "Learning at a Distance, Time-free Space-Free and Age-free education," The Courier. 12 (55) : 104 – 106 ; June, 1979.
- Kaye, Tony and Ramble, Greville. "Open Universities : A Comparative approach," Prospects : quarterly review of education. Unesco, 1991.
- Keegan, Desmond and Rumbel, Greville. "The DTUs : An Appraisal," in The Distance Teaching Universities. Edited by Greville Rumble and Keith Harry. New York : St. Martin's Press, Inc, 1982.
- Kilgo, Reese Danley. "What the Good Teacher Does," in Improving College and University Teaching. 18 (4) : 251 – 253 ; Autumn, 1970.
- Luthans, Fred. Organization Behavior. 7th ed. York : McGraw-Hill, 1995.
- Mehrens, William A. and Lehmann, Irvin J. Measurement and Evaluation in Education and Psychology. New York : Holt, Rinehart and Winston 1973.
- Orsak, G.C. "Teaching Signal Processing on the Information Superhighway," Proceeding of the IEEE 6th Digital Signal Processing Workshop. 7 (10) : 131 – 134 ; October, 1994.
- Page, G. Terry and Thomas, J.B. International Dictionary of Education. London : Kogan Page, 1977.
- Schwartz, Rita Tinzer. "Criteria for Effective University Teaching," in Improving College and University Teaching. 28 (3) : 120 - 123, Summer, 1980.
- Stevenson, D. and others. "The NC-REN Meets the North Carolina Information Highway," IEEE Network. 9 (18) : 32 – 38 ; November / December, 1994.
- Tobagi, F.A. "Distance Learning with Digital," IEEE Multimedia. 6 (2) : 90 – 93 ; August, 1995.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือ นำ และแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา
กรุงเทพฯ 10110

11 กุมภาพันธ์ 2543

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

ด้วยดิฉัน นางรสริน สุทองหล่อ ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8 สังกัด คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาโท (ภาคพิเศษ) วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขณะนี้ได้รับอนุมัติให้ทำ ปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏ สวนดุสิต ตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง และ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิตให้ดียิ่งขึ้น

ในการนี้ ดิฉันเห็นว่าท่านเป็นผู้หนึ่งที่จะช่วยให้ข้อมูลเพื่อนำไปสู่ผลการวิจัยที่ถูกต้อง สมบูรณ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามทุกข้อ คำตอบของท่านจะถือเป็นความลับ และไม่กระทบกระเทือนต่อผู้ใดทั้งสิ้น ดิฉันหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือ ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางรสริน สุทองหล่อ)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถาม

เรื่อง

การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
ตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร
(สำหรับนักศึกษา)

คำอธิบายการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ขอได้โปรดตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ตามความคิดเห็นของท่านให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านมีคุณค่าและจะเป็นประโยชน์ต่อการได้มาซึ่งข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ตามความคิดเห็นของนักศึกษา ด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง [] หน้าข้อความที่เป็นสถานภาพของท่าน

โปรแกรมวิชาที่ศึกษา

[] การบริหารธุรกิจ [] การจัดการทั่วไป

ศูนย์การศึกษา

[] ศูนย์สวนดุสิต [] ศูนย์เซ็นทรัล ปิ่นเกล้า

[] ศูนย์อิมพีเรียล บางนา [] ศูนย์นครนายก

[] ศูนย์ปราชญ์บุรี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียน การสอนระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงช่องเดียว และโปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในตอนท้ายของแบบสอบถามแต่ละด้าน

มากที่สุด	หมายถึง	การจัดการเรียนการสอนในข้อนี้มีความเหมาะสมมากที่สุด
มาก	หมายถึง	การจัดการเรียนการสอนในข้อนี้มีความเหมาะสมมาก
ปานกลาง	หมายถึง	การจัดการเรียนการสอนในข้อนี้มีความเหมาะสมปานกลาง
น้อย	หมายถึง	การจัดการเรียนการสอนในข้อนี้มีความเหมาะสมน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	การจัดการเรียนการสอนในข้อนี้มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านการบริหารและบริการ					
1.	การกำหนดแผนการเรียนการสอน					
2.	การจัดวันเวลาในการเรียนการสอน					
3.	การจัดระบบห้องบรรยายพร้อมอุปกรณ์ เพื่อถ่ายทอดสัญญาณไปยังศูนย์ต่าง ๆ					
4.	การจัดขนาดห้องบรรยายเพียงพอกับ จำนวนผู้เรียน					
5.	การจัดบุคลากรเพื่ออำนวยความสะดวก ในการจัดการเรียนการสอน					
6.	การให้บริการยืม/คืนสื่อสิ่งพิมพ์ ด้วยระบบ VTLS					
7.	การให้บริการด้านการให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการเรียน					
8.	การให้บริการข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของ สถาบัน					
9.	การจัดบริการสื่อ เพื่อการศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง					
10.	การจัดระบบลงทะเบียนรายวิชาประจำ ภาคเรียน					
11.	การจัดระบบการชำระเงินค่าธรรมเนียม ประจำภาคเรียน					
12.	การจัดบริการรับชุดวิชาประจำภาคเรียน					
13.	การให้คำแนะนำในการใช้สื่อและอุปกรณ์ เทคโนโลยีต่าง ๆ					

ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านอาจารย์					
14.	เอาใจใส่ ขยันขันแข็ง รับผิดชอบในหน้าที่					
15.	มีอัธยาศัยที่เป็นมิตรและมีความเอื้ออารี					
16.	กระตือรือร้นและสนุกสนานกับการสอน					
17.	การเตรียมการสอน					
18.	รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา					
19.	มีความรู้ลึกซึ้งในเนื้อหาวิชาที่สอน					
20.	เข้าใจกระบวนการสอนระบบทางไกล					
21.	ทักษะการใช้ภาษาสื่อความหมาย เพื่อถ่ายทอดความรู้					
22.	ทักษะในการใช้อุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีต่างๆ					
23.	ทักษะในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้					
24.	ทักษะในการใช้วิธีสอนเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน					
25.	ทักษะในการจัดลำดับเนื้อหาต่อเนื่องเข้าใจง่าย					
26.	ทักษะในการใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา					
27.	ทักษะในการใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักคิดวิเคราะห์ให้เหตุผล					

ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านวิธีสอน					
28.	ใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง					
29.	ใช้วิธีการสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษารูปลสาระ ความรู้ ที่สำคัญได้ด้วยตนเอง					
30.	ใช้สื่อการสอนที่ช่วยในการเรียนรู้					
31.	ใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลา					
32.	เพิ่มเติมเนื้อหาที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับวิชาที่สอน					
33.	จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้					
34.	กิจกรรมการสอนส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักการคิดวิเคราะห์ ใช้เหตุผล					
35.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา					
36.	จัดกิจกรรมการสอนที่ช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และเข้าใจในบทเรียน					
37.	ส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูลใหม่ๆ จากสื่อต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต					
38.	เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน					

ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านสื่อการเรียนการสอน					
39.	การจัดเนื้อหาผ่านสื่อวิทยุการศึกษา					
40.	การจัดสื่อและอุปกรณ์การสอน					
41.	สื่อและอุปกรณ์การสอนมีความทันสมัย					
42.	ชุดการเรียนการสอน ครอบคลุมเนื้อหา รายวิชา					
43.	แบบฝึกปฏิบัติส่งเสริมการเรียนรู้ ด้วยตนเอง					
44.	ความชัดเจนของเทปสรุปคำบรรยาย รายวิชา					
45.	ชุดการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ ด้วยตนเอง					
46.	ความชัดเจนของเสียงในการสอนผ่านทาง วิทยุการศึกษา					
47.	ความชัดเจนของภาพจากการสอนผ่าน ระบบวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์					
48.	ความชัดเจนของเสียงจากการสอนผ่าน ระบบวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์					
49.	สื่อบุคคลที่สอนเสริมช่วยทบทวนบทเรียน					

ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านการวัดและประเมินผล					
50.	เกณฑ์ในการประเมินผลการสอน					
51.	วิธีการวัดผลเอื้อให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง					
52.	วิธีการประเมินสัมพันธกับวัตถุประสงค์ในการสอน					
53.	ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลให้นักศึกษาทราบตั้งแต่เริ่มสอน					
54.	วิธีการประเมินผลมีความยุติธรรม					
55.	จำนวนข้อสอบกับเวลาที่ใช้ในการสอบ					
56.	การประเมินผลจากงานที่มอบหมายให้ทำ					
57.	ระบบการประเมินผลเอื้อให้ผู้เรียนปรับปรุงหรือแก้ไขตนเองได้					
58.	ข้อสอบตรงตามวัตถุประสงค์และเนื้อหารายวิชา					

ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

แบบสอบถาม
เรื่อง
การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
ตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร
(สำหรับอาจารย์ และผู้บริหาร)

คำอธิบายการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ขอได้โปรดตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ตามความคิดเห็นของท่านให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านมีคุณค่าและจะเป็นประโยชน์ต่อการได้มาซึ่งข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ตามความคิดเห็นของ อาจารย์ และผู้บริหาร ด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง [] หน้าข้อความที่เป็นสถานภาพของท่าน

[] อาจารย์

หมวดวิชาที่สอน

[] วิชาเฉพาะด้าน

[] วิชาพื้นฐานทั่วไป

ประสบการณ์ในการสอน

[] ต่ำกว่า 5 ปี

[] 5 ปีขึ้นไป

[] ผู้บริหาร

ประสบการณ์ในการบริหาร

[] ต่ำกว่า 5 ปี [] 5 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ถ้ามองความคิดเห็นของ อาจารย์ และผู้บริหาร ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ระบบการศึกษาทางไกล ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงช่องเดียว และโปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในตอนท้ายของแบบสอบถามแต่ละด้าน

มากที่สุด	หมายถึง	การจัดการเรียนการสอนในข้อนี้มีความเหมาะสมมากที่สุด
มาก	หมายถึง	การจัดการเรียนการสอนในข้อนี้มีความเหมาะสมมาก
ปานกลาง	หมายถึง	การจัดการเรียนการสอนในข้อนี้มีความเหมาะสมปานกลาง
น้อย	หมายถึง	การจัดการเรียนการสอนในข้อนี้มีความเหมาะสมน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	การจัดการเรียนการสอนในข้อนี้มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านการบริหารและบริการ					
1.	การกำหนดแผนการเรียนการสอน					
2.	การจัดวันเวลาในการเรียนการสอน					
3.	การจัดระบบห้องบรรยายพร้อมอุปกรณ์ เพื่อถ่ายทอดสัญญาณไปยังศูนย์ต่าง ๆ					
4.	การจัดขนาดห้องบรรยายเพียงพอกับ จำนวนผู้เรียน					
5.	การจัดบุคลากรเพื่ออำนวยความสะดวก ในการจัดการเรียนการสอน					
6.	การให้บริการยืม/คืนสื่อสิ่งพิมพ์ ด้วยระบบ VTLS					
7.	การให้บริการข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของ สถาบัน					
8.	การจัดบริการสื่อ เพื่อการศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง					
9.	การให้คำแนะนำการใช้สื่อและอุปกรณ์ เทคโนโลยีต่าง ๆ					
10.	การบริการจัดทำสื่อการสอน					
11.	การจัดที่พักสำหรับอาจารย์ ณ ศูนย์ การศึกษาต่าง ๆ นอกสถาบัน					
12.	การจัดบริการรถรับส่ง					
13.	การจัดบริการเบิกจ่ายค่าตอบแทนการสอน					
14.	การจัดระบบชำระเงินค่าธรรมเนียม ประจำภาคเรียน					
15.	การจัดระบบลงทะเบียนรายวิชาประจำ ภาคเรียน					
16.	การจัดบริการรับชุดวิชาประจำภาคเรียน					

ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านอาจารย์					
17.	เอาใจใส่ ขยันขันแข็ง รับผิดชอบในหน้าที่					
18.	มีอัธยาศัยที่เป็นมิตรและมีความเอื้ออารี					
19.	กระตือรือร้นและสนุกสนานกับการสอน					
20.	การเตรียมการสอน					
21.	รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา					
22.	มีความรู้ลึกซึ้งในเนื้อหาวิชาที่สอน					
23.	เข้าใจกระบวนการสอนระบบทางไกล					
24.	ทักษะการใช้ภาษาสื่อความหมาย เพื่อถ่ายทอดความรู้					
25.	ทักษะในการใช้อุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีต่างๆ					
26.	ทักษะในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้					
27.	ทักษะในการใช้วิธีสอนเพื่อสร้างความสนใจในการเรียน					
28.	ทักษะในการจัดลำดับเนื้อหาต่อเนื่องเข้าใจง่าย					
29.	ทักษะในการใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา					
30.	ทักษะในการใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักคิดวิเคราะห์ใช้เหตุผล					

ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านวิธีสอน					
31.	ใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง					
32.	ใช้วิธีการสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาสรุปสาระ ความรู้ ที่สำคัญได้ด้วยตนเอง					
33.	ใช้สื่อการสอนที่ช่วยในการเรียนรู้					
34.	ใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลา					
35.	เพิ่มเติมเนื้อหาที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับวิชาที่สอน					
36.	จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้					
37.	กิจกรรมการสอนส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักการคิดวิเคราะห์ ใช้เหตุผล					
38.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา					
39.	จัดกิจกรรมการสอนที่ช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และเข้าใจในบทเรียน					
40.	ส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูลใหม่ๆ จากสื่อต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต					
41.	เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน					

ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านสื่อการเรียนการสอน					
42.	การจัดเนื้อหาผ่านสื่อวิทยุการศึกษา					
43.	การจัดสื่อและอุปกรณ์การสอน					
44.	สื่อและอุปกรณ์การสอนมีความทันสมัย					
45.	ชุดการเรียนการสอน ครอบคลุมเนื้อหา รายวิชา					
46.	แบบฝึกปฏิบัติส่งเสริมการเรียนรู้ ด้วยตนเอง					
47.	ความชัดเจนของเทปสรุปคำบรรยาย รายวิชา					
48.	ชุดการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ ด้วยตนเอง					
49.	ความชัดเจนของเสียงในการสอนผ่านทาง วิทยุการศึกษา					
50.	ความชัดเจนของภาพจากการสอนผ่าน ระบบวีดิโอคอนเฟอร์เรนซ์					
51.	ความชัดเจนของเสียงจากการสอนผ่าน ระบบวีดิโอคอนเฟอร์เรนซ์					
52.	สื่อบุคคลที่สอนเสริมช่วยทบทวนบทเรียน					

ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ข้อ	สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านการวัดและประเมินผล					
53.	เกณฑ์ในการประเมินผลการสอน					
54.	วิธีการวัดผลเพื่อให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง					
55.	วิธีการประเมินสัมพันธกับวัตถุประสงค์ในการสอน					
56.	ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลให้นักศึกษาทราบตั้งแต่เริ่มสอน					
57.	วิธีการประเมินผลมีความยุติธรรม					
58.	จำนวนข้อสอบกับเวลาที่ใช้ในการสอบ					
59.	การประเมินผลจากงานที่มอบหมายให้ทำ					
60.	ระบบการประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนปรับปรุงหรือแก้ไขตนเองได้					
61.	ข้อสอบตรงตามวัตถุประสงค์และเนื้อหารายวิชา					

ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

รายชื่อกรรมการผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

รายชื่อกรรมการผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. ผศ.ดร.วรรณวิภา จัตุชัย	ผู้อำนวยการสำนักวิจัย สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
2. ดร.พูนทรัพย์ นาคนาคา	รองคณบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
3. รศ.ดร.ติลก บุญเรืองรอด	อธิการบดี สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
4. รศ.ดร.ประพนธ์ เจียรกุล	รองประธานกรรมการ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
5. รศ.ชูศรี วงศ์รัตนะ	อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยฯ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

1. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (สำหรับนักศึกษา) ทั้งฉบับในการวิจัยครั้งนี้ = 0.920
2. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	5.30	21	6.33	41	4.50
2	3.16	22	6.53	42	4.10
3	4.65	23	5.58	43	4.10
4	5.29	24	7.67	44	4.00
5	6.40	25	6.53	45	3.80
6	4.57	26	5.67	46	4.20
7	3.54	27	4.33	47	4.10
8	6.15	28	2.86	48	4.30
9	2.89	29	2.25	49	4.30
10	5.69	30	3.88	50	3.90
11	5.94	31	4.81	51	4.20
12	3.49	32	4.63	52	3.90
13	6.18	33	6.53	53	4.30
14	4.87	34	4.00	54	4.10
15	6.64	35	3.80	55	3.90
16	5.43	36	4.00	56	4.30
17	5.31	37	4.00	57	4.00
18	2.60	38	4.10	58	4.00
19	6.00	39	3.90		
20	7.28	40	4.20		

1. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (สำหรับอาจารย์ และผู้บริหาร) ที่ฉบับในการวิจัยครั้งนี้ = 0.953

2. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	4.32	21	4.70	41	4.08
2	6.02	22	4.00	42	3.36
3	6.93	23	4.95	43	4.38
4	2.95	24	4.90	44	2.76
5	3.58	25	8.00	45	4.95
6	4.32	26	4.95	46	3.13
7	3.87	27	4.80	47	3.87
8	4.38	28	3.50	48	2.89
9	3.29	29	4.95	49	5.28
10	3.36	30	5.20	50	6.00
11	3.06	31	3.36	51	3.67
12	3.58	32	3.67	52	3.83
13	2.68	33	3.13	53	4.90
14	5.28	34	2.33	54	4.95
15	3.90	35	4.90	55	8.00
16	7.96	36	4.50	56	3.83
17	2.61	37	6.97	57	3.27
18	2.61	38	4.90	58	3.36
19	4.00	39	6.50	59	3.49
20	3.50	40	3.67	60	3.36
				61	2.94

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางรสริน สุทองหล่อ
เกิดวันที่	18 ตุลาคม 2502
สถานที่เกิด	อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่ปัจจุบัน	3/2475 ถนนพหลโยธิน ซอยพหลโยธิน 48 แขวงคลองถนน เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10220
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8 และหัวหน้าฝ่ายเลขานุการ สำนักส่งเสริมวิชาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ถนนราชสีห์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2520	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2524	ครุศาสตรบัณฑิต จากวิทยาลัยครูสวนสุนันทา
พ.ศ. 2543	การศึกษามหาบัณฑิต (การอุดมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
ตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร

บทคัดย่อ
ของ
รสริน สุทองหล่อ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
เมษายน 2543

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามโปรแกรมวิชาที่ศึกษาและศูนย์การศึกษา 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามหมวดวิชาที่สอนและประสบการณ์ในการสอน และ 4) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย นักศึกษา 510 คน อาจารย์ 65 คน และผู้บริหาร 39 คน รวม 614 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 2 ชุด ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักศึกษา ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับอาจารย์และผู้บริหาร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที และค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว และทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. นักศึกษา และอาจารย์ มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวม 5 ด้าน ว่ามีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนผู้บริหารมีความเห็นว่ามีเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาและผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมมากทุกด้าน ยกเว้นด้านการบริหารและบริการ และด้านวิธีสอน มีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนอาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมมากทุกด้าน ยกเว้นด้านการบริหารและบริการ มีความเหมาะสมปานกลาง

2. นักศึกษาที่ศึกษาในโปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจและนักศึกษาที่ศึกษาในโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารและบริการ ด้านอาจารย์ และด้านสื่อการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านวิธีสอน และด้านการวัดและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

3. นักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์การศึกษาดุสิต ศูนย์เทินทร์ ปันเกล้า ศูนย์อิมพีเรียล บางนา ศูนย์นครนายก และศูนย์ปราชญ์บุรี มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบ

การศึกษาทางไกล โดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการวัดและประเมินผลไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่านักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์เซ็นทรัล ปิ่นเกล้า มีความคิดเห็นแตกต่างจากนักศึกษาที่ศึกษาในศูนย์อิมพีเรียล บางนา และศูนย์ปราชญ์บุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. อาจารย์ที่สอนวิชาเฉพาะด้าน และอาจารย์ที่สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

5. อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี และอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการบริหารและบริการ และด้านวิธีสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่ำกว่า 5 ปี และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการบริหารและบริการ ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผลไม่แตกต่างกัน

DISTANCE EDUCATION INSTRUCTION PROGRAM OF RAJABHAT INSTITUTE
SUAN DUSIT AS PERCEIVED BY STUDENTS, FACULTY MEMBERS
AND ADMINISTRATORS

AN ABSTRACT
BY
ROSARIN SUTHONGLOR

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education Degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
April 2000

The purposes of this study were 1) to investigate the distance education instruction program of Rajabhat Institute Suan Dusit as perceived by students, faculty members and administrators in five aspects : administration and services, faculty member, instruction, instructional media, and measurement and evaluation 2) to compare the students' perceptions on the distance education instruction program of Rajabhat Institute Suan Dusit in overall and each aspect, classified by programs and learning centers. 3) to compare the faculty members' perceptions on the distance education instruction program of Rajabhat Institute Suan Dusit in overall and each aspect classified by their teaching course programs and teaching experiences and 4) to compare the administrators' perceptions on the distance education instruction program of Rajabhat Institute Suan Dusit in overall and each aspect classified by their administrative experiences. There were 614 samples consisted of 510 students, 65 faculty members, and 39 administrators. The instruments used were two likert-type five point rating scale questionnaires : one for students and another for faculty members and administrators. Data were analysed by mean, standard deviation, a t-test, One-Way ANOVA and Scheffe's method.

The results were as follows :

1. Students and faculty members rated the distance education instruction program of Rajabhat Institute Suan Dusit in overall at a moderate level, but administrators rated at a high level. When considered in each aspect, students and administrators rated all aspects at a high level except the aspect of administration and services and instruction that they rated at a moderate level. Faculty members rated all aspects at a high level except the aspect of administration and services that they rated at a moderate level.

2. There was a significant difference between the perceptions of the students majoring in Business Administration and the students majoring in General Management in overall at the level of .05. When considered in each aspect, it was found that there was a significant difference in administration and services, faculty member and instructional media at the level of .05 except the aspects of instruction and measurement and evaluation.

3. There was a significant difference among the perceptions of the students studying at Suan Dusit Learning Center, Central Pinklao Learning Center, Imperial Bangna Learning Center, Nakorn-nayok Learning Center and Prachinburi Learning Center in overall and each aspect at the level of .05 except the aspect of measurement and evaluation. When compared in pairs, it was found that there was a significant difference between the students studying at Central Pinklao Learning Center and the students studying at Imperial Bangna Learning Center and Prachinburi Learning Center at the level of .05.

4. There was no significant difference between the perceptions of the faculty members who were teaching in different course programs and had different teaching experiences in overall and each aspect.

5. There was no significant difference between the perceptions of the faculty members who had teaching experiences lower than 5 years and more than 5 years in overall and each aspect except the aspect of administration and services and instruction.

6. There was a significant difference between the perceptions of the administrators who had administrative experiences lower than 5 years and more than 5 years in overall and the aspects of faculty members and instruction at the level of .05.